

Z P R A V O D A J

muzea v Hradci Králové

19

1993

MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH

Eliščino náměstí, 465

HRADEC KRÁLOVÉ

PSČ 500 01 IČO 088382

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

ZPRAVODAJ MUZEA V HRADCI KRÁLOVÉ

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Číslo 19

1993

ARCHEOLOGICKÉ PŘÍRŮSTKY MUZEA V HRADCI KRÁLOVÉ
V ROCE 1992

Jiří Kalferst, Jiří Sigl, Vít Vokolek

Tento příspěvek zaznamenává nové přírůstky zapsané do archeologické sbírky Muzea východních Čech v Hradci Králové v roce 1992, které byly získány jednak terénní aktivitou pracovníků muzea a jednak činností jejich spolupracovníků. Soupis je dokladem, jak aktivita jednoho zájemce o archeologii může podstatně rozšířit počet archeologických lokalit v určitém regionu /např. sběry D. Vícha na Choceňsku a Litomyšlsku/. Přírůstky získané od náhodných nálezců, kteří předávají archeologické artefakty do muzea, tvoří nevýznamnou část soupisu. Tento fakt dokládá nutnost provádět aktivní terénní prospekci, jež vede k rozšíření registru archeologických lokalit v regionu.

1/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: mezolit, lužická. LOK.: nal. 1, parc. č. 511, 515. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990. NÁLEZ: lužické pohřebiště, střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 5/92.

2/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: mezolit, novověk. LOK.: nal. 2, parc. č. 572/2,3. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 14. a 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 6/92.

3/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: středověk. LOK.: nal. 2, parc. č. 566. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 7/92.

4/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: středověk. LOK.: nal. 3, parc. č. 574/1. OKOL.: sběr Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 8/92.

5/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: mezolit, slezskoplatěnická. LOK.: nal. 4a, parc. č. 11/1. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 9/92.

6/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/

KULT.: mezolit, latén. LOK.: nal. 4b, parc. č. 426/1. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, maza-

- nice, ŠI. ULOŽ.: př. č. 10/92.
- 7/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, latén. LOK.: nal. 4c, parc. č. 426/1, 419/26-28.
OKOL.: 23. 8. 1990, sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích. NÁLEZ:
střepey, mazanice, ŠI. ULOŽ.: př. č. 11/92.
- 8/ BĚSTOVICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: popelnicová pole. LOK.: nal. 5, hradiště nad Darebnicí,
parc. č. 681. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, 14. 8. 1990. NÁ-
LEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 57/92.
- 9/ BOHUŇOVICE /okres Svitavy/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 5, parc. č. 351/1. OKOL.: sběr D. Vích,
9. 4. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 310/92.
- 10/ BOŠÍN /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: doba římská, středověk. LOK.: parc. č. 238, 239/1, 2.
OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích, 23. 8. 1990, 14. 4. 1991.
NÁLEZ: střepey, mazanice. ULOŽ.: př. č. 19 - 20/92.
- 11/ BRADA /okres Jičín/
KULT.: středověk. LOK.: hrad, SV svah nad cestou. OKOL.: sběr
J. Slavík 18. 3. 1992. NÁLEZ: střepey, mazanice. ULOŽ.: př. č.
411/92.
- 12/ BRANDÝS NAD ORLICÍ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: hrad. OKOL.: sběr D. Vích 23. 6. 1992.
NÁLEZ: střepey. ULOŽ.: př. č. 349/92.
- 13/ CEREKVICE NAD LOUČNOU /okres Svitavy/
KULT.: hradištní. LOK.: parc. č. 615. OKOL.: sběr D. Vích 19. 3.
1991. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 51/92.
- 14/ CEREKVICE NAD LOUČNOU /okres Svitavy/
KULT.: mladý paleolit, mezolit. LOK.: parc. č. 288. OKOL.: sběr
D. Vích 19. 11. 1989, 29. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 52/92,
305/92.
- 15/ CEREKVICE NAD LOUČNOU /okres Svitavy/
KULT.: středověk. LOK.: parc. č. 110/1, 112. OKOL.: sběr J. Čer-
mák, D. Vích 28. 8. 1989. NÁLEZ: střepey, křesadlo. ULOŽ.: př. č.
85/92.
- 16/ CEREKVICE NAD LOUČNOU /okres Svitavy/
KULT.: neolit. LOK.: parc. č. 310/1. OKOL.: sběr D. Vích 4. 6. 1989.
NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 306/92.
- 17/ CEREKVICE NAD LOUČNOU /okres Svitavy/
KULT.: neurčeno. LOK.: parc. č. 420/1. OKOL.: sběr D. Vích 15. 4.
1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 307/92.

- 18/ ČERNILOV /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 1439,
1148/1. OKOL.: sběr T. Kučera 9. 5. 1989. NÁLEZ: střepey. ULOŽ.:
př. č. 433/92.
- 19/ ČERNILOV /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 2, parc. č. 1440, 1446 OKOL.:
sběr T. Kučera 9. 5. 1989. NÁLEZ: střepey. ULOŽ.: př. č. 434/92.
- 20/ ČERNILOV /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk. LOK.: nal. 3, tvrz Kalthaus, parc. č. 306/1.
OKOL.: sběr M. Buranský, R. Tichý 4. 11. a 24. 12. 1984. NÁLEZ:
střepey, mazanice, kachle, zlomek železa, omítka. ULOŽ.: př. č.
450/92.
- 21/ ČESKÉ HEŘMANICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 1, parc. č. 708, 718/1, 2, 721/1. OKOL.:
sběr D. Vích 5. 4. 1990. NÁLEZ: ŠI, otloukače. ULOŽ.: př. č. 283/92.
- 22/ ČESKÉ HEŘMANICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, středověk. LOK.: nal. 2, parc. č. 653/2, 3, 7, 9.
OKOL.: sběr D. Vích 5. 4., 13. 4., 6. 5., 24. 11. 1990, 23. 4. 1991.
NÁLEZ: ŠI, střepey. ULOŽ.: př. č. 202, 284 - 287, 290/92.
- 23/ ČESKÉ HEŘMANICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: eneolit. LOK.: parc. č. 653/1. OKOL.: sběr D. Vích 13. 4.
1990. NÁLEZ: sekerka. ULOŽ.: př. č. 288/92.
- 24/ ČESKÉ HEŘMANICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 650/6. OKOL.: sběr D. Vích
5. 4. 1990. NÁLEZ: ojedinělý ŠI. ULOŽ.: př. č. 289/92.
- 25/ DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH /okres Rychnov nad Kněžnou/
KULT.: novověk. LOK.: Šerlich, poloha "Cikánka" - sklárna. OKOL.:
sběr Žeglitz 1984. NÁLEZ: střepey, sklo, sklovina. ULOŽ.: př. č.
431/92.
- 26/ DLOUHÉ DVORY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk. LOK.: parc. č. 64. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček
27. 9. 1990. NÁLEZ: střepey, ULOŽ.: př. č. 359/92.
- 27/ DLOUHÉ DVORY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: parc. č. 44/1 - J okraj. OKOL.: sběr
Vokolek, Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepey. ULOŽ.: př. č. 360/92.
- 28/ DOBŘENICE /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: "pod Jánem" - J svah. OKOL.: sběr
Vokolek. NÁLEZ: střepey. ULOŽ.: př. č. 407/92.
- 29/ DOHALICE /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, lužická, slezskoplatěnická, laténská, římská, hradišt-

- ni, středověk. LOK.: parc. č. 300/1, 3, 8 - 14, Sovětice, parc. č. 304. OKOL.: sběr J. Boček 11. a 12. 11. 1987, 22. 3. 1990. NÁLEZ: střepy, mazanice, BN, zlomky kam. nádoby. ULOŽ.: př. č. 369, 370/92.
- 30/ DOLANY /okres Náchod/
KULT.: středověk. LOK.: nal. 10, parc. č. 181, 182, 185, 186, 189/1. OKOL.: sběr Vokolek, Boček 11. 10. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 54/92.
- 31/ DRAHORAZ /okres Jičín/
KULT.: lužická, lineární, středověk. LOK.: příkop Z od kostela. OKOL.: sběr ing. J. Slavík 25. 5. 1992: NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 418/92.
- 32/ GOLČŮV JENÍKOV /okres Havlíčkův Brod/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek "Červenice", V svah a vnitřní příkop. OKOL.: sběr Z. Pehal 25. 7. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 410/92.
- 33/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: eneolit. LOK.: nal. 1, parc. č. 53. OKOL.: sběr Vokolek, Boček, Vích 23. 8. 1990. NÁLEZ: střep, ŠI, BN. ULOŽ.: př. č. 13/92.
- 34/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 53, 56. OKOL.: sběr D. Vích 27. 8. 1990, 14. 4., 19. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, otloukače, ŠI. ULOŽ.: př. č. 15, 198-199/92.
- 35/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, středověk (13. stol.). LOK.: nal. 2, parc. č. 45. OKOL.: sběr Vích 27. 8. 1990, 19. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. KOM: registrován naoraný objekt. ULOŽ.: př. č. 14, 200, 201/92.
- 36/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 91. OKOL.: sběr D. Vích. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 16/92.
- 37/ HOLOHLAVY /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická, středověk. LOK.: parc. č. 351, Chlomek. OKOL.: sběr Kalferst a arch. kroužek 4. 4. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 408/92.
- 38/ HOLOHLAVY /okres Hradec Králové/
KULT.: lužická. LOK.: parc. č. 357. OKOL.: sběr J. Kalferst a arch. kroužek 4. 4. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 409/92.
- 39/ HOŘENICE /okres Náchod/
KULT.: mezolit, středověk. LOK.: parc. č. 426, 463 - Z část. OKOL.: sběr Vokolek, Boček, Vích 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.:

- př. č. 17/92.
- 40/ HOŘICE /okres Jičín/
KULT.: středověk. LOK.: tvrz, parc. č. 2206/1, 2. OKOL.: sběr B. Dragoun, J. Frolík, J. Kalferst, 23. 4. 1983 a 22. 7. 1987. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 313/92.
- 41/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk, novověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami. OKOL.: záchr. výzkum J. Kalferst, V. Vokolek 12. 8. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 371-373/92.
- 42/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami - J část. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl 21. 8. 1991. NÁLEZ: střepy, zl.drtidla, Fe, uhlík, zv.kosti. ULOŽ.: př. č. 374/92.
- 43/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami - J část. OKOL.: vlastní sběry, předáno dělníky 12. - 14. a 21. 8. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, kachle, zl. skla. ULOŽ.: př. č. 375/92.
- 44/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, šachta pro výtah. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl, V. Vokolek 29. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, mazanice, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 376, 377/92.
- 45/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, šachta 3. OKOL.: záchr. výzkum Sigl, Vokolek 6. 1. 1992. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 378/92.
- 46/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, dvůr - rýha. OKOL.: sběr 29. 1. 1992. NÁLEZ: střepy, kůže. ULOŽ.: př. č. 379/92.
- 47/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, hradištní, středověk, novověk. LOK.: vozovka před biskupstvím. OKOL.: sběry, záchr. výzkum Sigl, Vokolek 22. a 25. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, Fe podkova, struska. ULOŽ.: př. č. 380-384/92.
- 48/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 36, šachtice I. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl 8., 30., 31. 10. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, dřevo. ULOŽ.: př. č. 385/92.
- 49/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 36, šachtice II. OKOL.: záchr. výzkum

- ni, středověk. LOK.: parc. č. 300/1, 3, 8 - 14, Sovětice, parc. č. 304. OKOL.: sběr J. Boček 11. a 12. 11. 1987, 22. 3. 1990. NÁLEZ: střepy, mazanice, BN, zlomky kam. nádoby. ULOŽ.: př. č. 369, 370/92.
- 30/ DOLANY /okres Náchod/
KULT.: středověk. LOK.: nal. 10, parc. č. 181, 182, 185, 186, 189/1. OKOL.: sběr Vokolek, Boček 11. 10. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 54/92.
- 31/ DRAHORAZ /okres Jičín/
KULT.: lužická, lineární, středověk. LOK.: příkop Z od kostela. OKOL.: sběr ing. J. Slavík 25. 5. 1992: NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 418/92.
- 32/ GOLČŮV JENÍKOV /okres Havlíčkův Brod/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek "Červenice", V svah a vnitřní příkop. OKOL.: sběr Z. Pehal 25. 7. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 410/92.
- 33/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: eneolit. LOK.: nal. 1, parc. č. 53. OKOL.: sběr Vokolek, Boček, Vích 23. 8. 1990. NÁLEZ: střep, ŠI, BN. ULOŽ.: př. č. 13/92.
- 34/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 53, 56. OKOL.: sběr D. Vích 27. 8. 1990, 14. 4., 19. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, otloukače, ŠI. ULOŽ.: př. č. 15, 198-199/92.
- 35/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, středověk (13. stol.). LOK.: nal. 2, parc. č. 45. OKOL.: sběr Vích 27. 8. 1990, 19. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. KOM: registrován naoraný objekt. ULOŽ.: př. č. 14, 200, 201/92.
- 36/ HEMŽE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 91. OKOL.: sběr D. Vích. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 16/92.
- 37/ HOLOHLAVY /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická, středověk. LOK.: parc. č. 351, Chlomek. OKOL.: sběr Kalferst a arch. kroužek 4. 4. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 408/92.
- 38/ HOLOHLAVY /okres Hradec Králové/
KULT.: lužická. LOK.: parc. č. 357. OKOL.: sběr J. Kalferst a arch. kroužek 4. 4. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 409/92.
- 39/ HOŘENICE /okres Náchod/
KULT.: mezolit, středověk. LOK.: parc. č. 426, 463 - Z část. OKOL.: sběr Vokolek, Boček, Vích 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.:

- př. č. 17/92.
- 40/ HOŘICE /okres Jičín/
KULT.: středověk. LOK.: tvrz, parc. č. 2206/1, 2. OKOL.: sběr B. Dragoun, J. Frolik, J. Kalferst, 23. 4. 1983 a 22. 7. 1987. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 313/92.
- 41/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk, novověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami. OKOL.: záchr. výzkum J. Kalferst, V. Vokolek 12. 8. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 371-373/92.
- 42/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami - J část. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl 21. 8. 1991. NÁLEZ: střepy, zl.drtdla, Fe, uhlík, zv.kosti. ULOŽ.: př. č. 374/92.
- 43/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, výkop pod arkádami - J část. OKOL.: vlastní sběry, předáno dělníky 12. - 14. a 21. 8. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, kachle, zl. skla. ULOŽ.: př. č. 375/92.
- 44/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, šachta pro výtah. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl, V. Vokolek 29. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, mazanice, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 376, 377/92.
- 45/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, šachta 3. OKOL.: záchr. výzkum Sigl, Vokolek 6. 1. 1992. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 378/92.
- 46/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: biskupství - čp. 35, dvůr - rýha. OKOL.: sběr 29. 1. 1992. NÁLEZ: střepy, kůže. ULOŽ.: př. č. 379/92.
- 47/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: lužická, hradištní, středověk, novověk. LOK.: vozovka před biskupstvím. OKOL.: sběry, záchr. výzkum Sigl, Vokolek 22. a 25. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, Fe podkova, struska. ULOŽ.: př. č. 380-384/92.
- 48/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 36, šachtice I. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl 8., 30., 31. 10. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, dřevo. ULOŽ.: př. č. 385/92.
- 49/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 36, šachtice II. OKOL.: záchr. výzkum

- J. Sigl IX., X. 1991. NÁLEZ: střepy, zv. kosti, nádoba, cihlovina. ULOŽ.: př. č. 386/92.
- 50/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 178, sklep. OKOL.: záchr. výzkum Sigl Vokolek 20. 12. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 387/92.
- 51/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 178. OKOL.: předáno stav. firmou du ben 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 427/92.
- 52/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 110, zadní trakt - Z profil. OKOL.: záchr. výzkum J. Sigl, V. Vokolek 19. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 388/92.
- 53/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 110, chodník - J profil. OKOL.: záchr. výzkum Sigl, Vokolek 3. a 13. 4. 1992. NÁLEZ: střepy, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 389/92.
- 54/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 110, chodník - Z profil. OKOL.: záchr. výzkum Sigl, Vokolek 3. 4. 1992. NÁLEZ: střepy, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 390/92.
- 55/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: čp. 110, chodník - V profil. OKOL.: záchr. výzkum Sigl, Vokolek 3. 4. 1992. NÁLEZ: střepy, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 391/92.
- 56/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: Labská I, čp. 974, průkop horko-
vodu. OKOL.: záchr. akce Kalferst, Sigl 16. 7. 1992. NÁLEZ: střepy.
ULOŽ.: př. č. 392/92.
- 57/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: Labská I, čp. 975. OKOL.: záchr. akce
Kalferst, Sigl 16. 7. 1992. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 393/92.
- 58/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: Labská I, u čp. 984. OKOL.: záchr. akce
Kalferst, Sigl 16. 7. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 394/92.
- 59/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: Labská I, u čp. 975-984. OKOL.: záchr.
akce Sigl, Kalferst 16. 7. 1992. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 395/92.
- 60/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: středověk. LOK.: Žižkovo nám., průkop kanalizace před čp.
142 - 147. OKOL.: předáno z NM 11. 10. 1991. NÁLEZ: střepy, zv.

- kosti, dřevo. ULOŽ.: př. č. 396/92.
- 61/ HRADEC KRÁLOVÉ
KULT.: novověk. LOK.: Veverkova ul., průkop kanalizace. OKOL.:
předal p. Lakoda 1991. NÁLEZ: střepy, zv. roh. ULOŽ.: př. č.
397/92.
- 62/ HRÁDEK /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk. LOK.: zahrada čp. 15. OKOL.: sběr VI 1990 pře-
dal V. Král, Pouchov. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 446/92.
- 63/ HRUŠOVÁ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: parc. č. 353/1, 391/1. OKOL.: sběr D. Vích
4. 6. 1989, 23. 6. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 308,
309/92.
- 64/ HRUŠOVÁ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: čp. 31 (sklad Orličanu). OKOL.: předal
1. 8. 1988 J. Dušek. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 417/92.
- 65/ CHLUMEC NAD CIDLINOÚ /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk, novověk. LOK.: hrad, průkop kanalizace. OKOL.:
záchr. akce J. Sigl, V. Vokolek 17. 1. a 28. 2. 1992. NÁLEZ: střepy,
zvířecí kosti, zlomky prejzů. ULOŽ.: př. č. 429/92.
- 66/ CHOCEŇ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek Hlavačov. OKOL.: sběr Vokolek,
Boček 14. 8. 1990. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 55/92.
- 67/ CHOCEŇ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek Zítkov, svah na cestě k hrádku.
OKOL.: sběr Vokolek, Vích 14. 8. 1990. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př.
č. 56/92.
- 68/ CHOCEŇ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek Zítkov. OKOL.: sběr tech. klub při
MDM Hr. Kr. 27. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č.
58/92.
- 69/ JAROMĚŘ /okres Náchod/
KULT.: římská, hradištní. LOK.: parc. č. 523. OKOL.: sběr V. Vo-
kolek, J. Boček 11. 10. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 53/92.
- 70/ JAROŠOV /okres Svitavy/
KULT.: středověk. LOK.: č. p. 75, parc. č. 100. OKOL.: sběr R. Tichý
27. 7. 1987. NÁLEZ: střepy, zl. kachle. ULOŽ.: př. č. 443/92.
- 71/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: lineární, vypíchaná, nálevkovitých pohárů, lužická, slez-
skoplatěnická. LOK.: nal. 2 - "V blatečkách" parc. č. 512, 527.
OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střep.

- py, mazanice, ŠI, BN, přesleny. ULOŽ.: př. č. 420/92.
- 72/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: popelnicová pole. LOK.: nal. 3, parc. č. 117/1. OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 421/92.
- 73/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: pravěk. LOK.: nal. 3a, parc. č. 556/1. OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 422/92.
- 74/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: laténská. LOK.: nal. 4b, parc. č. 284/1. OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 423/92.
- 75/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: vypíchaná, středověk. LOK.: nal. 8, parc. č. 197/1. OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střepy, vývrtek. ULOŽ.: př. č. 424/92.
- 76/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: pravěk. LOK.: parc. č. 290, 293/4, 5, 294. OKOL.: sběr D. Gál, P. Květina, T. Mangel 7. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 425/92.
- 77/ JEŘICE /okres Jičín/
KULT.: novověk. LOK.: nal. 5 (dům p. Hypiuse), parc. č. 24/1. OKOL.: předal 15. 6. 1992 B. Zajíček. NÁLEZ: zl. kachlů. ULOŽ.: př. č. 426/92.
- 78/ KOLDÍN /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: pravěk. LOK.: parc. č. 728/43. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček, D. Vích 23. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 18/92.
- 79/ KORNICE /okres Svitavy/
KULT.: mezolit, lineární. LOK.: nal. 2. OKOL.: sběr D. Vích 1991. NÁLEZ: ŠI, BN, zl. drtidla. ULOŽ.: př. č. 311-312/92.
- 80/ KOSICE /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk. LOK.: tvrz Kvočna, parc. č. 528. OKOL.: sběr Černý, Křížek 29. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, zl. kachle. ULOŽ.: př. č. 445/92.
- 81/ KOŠŤÁLOV /okres Semily/
KULT.: středověk. LOK.: hrad, narušení u vchodu. OKOL.: předal J. Černý 13. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 419/92.

- 82/ KRČÍN /okres Náchod/
KULT.: mladohradištní. LOK.: parc. č. 341/3, 342/1-5. OKOL.: sběr J. Boček 20. 5. 1989. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 355/92.
- 83/ KRČÍN /okres Náchod/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: parc. č. 359/1, 2. OKOL.: sběr J. Boček 20. 5. 1989. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 356/92.
- 84/ KRČÍN /okres Náchod/
KULT.: mladohradištní, středověk. LOK.: parc. č. 291. OKOL.: sběr J. Boček 20. 5. 1989. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 357/92.
- 85/ KUKLENY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: parc. č. 267, 441/1. OKOL.: sběr J. Kalferst a arch. kroužek 23. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 442/92.
- 86/ LÁZNĚ BĚLOHRAD /okres Jičín/
KULT.: středověk, novověk. LOK.: ul. K Bažantnici. OKOL.: předala M. Brúnová 31. 10. 1991. NÁLEZ: střepy, zlomky kachlů, zlomky zvířecích kostí. ULOŽ.: př. č. 314/92.
- 87/ LIBČANY /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk. LOK.: kostel N. P. Marie, sonda v JZ rohu sakristie. OKOL.: sběr J. Sigl, V. Vokolek 29. 1. 1992. NÁLEZ: architektonické zlomky, úlomky prejzů, cihla. ULOŽ.: př. č. 428/92.
- 88/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: hradištní. LOK.: parc. č. 210. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 361/92.
- 89/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická. LOK.: parc. č. 234, 236. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 362/92.
- 90/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk. LOK.: parc. č. 88/2. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepy, mazanice. ULOŽ.: př. č. 363/92.
- 91/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, laténská, středověk. LOK.: "Močidla", parc. č. 101, 102. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepy, vývrtek. ULOŽ.: př. č. 364/92.
- 92/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: halštát, laténská, středověk. LOK.: parc. č. 174/7, 175. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 365/92.

- 93/ LÍPA /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická. LOK.: parc. č. 167, 168, 172, 198, 199, 203, 255. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 27. 9. 1990. NÁLEZ: střeby, mazanice. ULOŽ.: př. č. 366/92.
- 94/ LOCHENICE /okres Hradec Králové/
KULT.: vypíchaná. LOK.: nal. 1, parc. č. 606, 607. OKOL.: sběr J. Kalferst a arch. kroužek 23. 11. 1991. NÁLEZ: střeby, ŠI. ULOŽ.: př. č. 439/92.
- 95/ LOCHENICE /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 2a, parc. č. 607, 608/1, 611/2, 612. OKOL.: sběr J. Kalferst a arch. kroužek 23. 11. 1991. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 440/92.
- 96/ LOCHENICE /okres Hradec Králové/
KULT.: vypíchaná, lužická. LOK.: nal. 3a, parc. č. 608/1, 611/2, 612, 614, 618, 622. OKOL.: sběr J. Kalferst 23. 11. 1991. NÁLEZ: střeby, mazanice. ULOŽ.: př. č. 441/92.
- 97/ LOUČNÁ HORA /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 245, 246, 249, 250, 251/1, 2, 252/1, 2. OKOL.: sběr J. Kalferst, V. Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 401/92.
- 98/ LOUČNÁ HORA /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární. LOK.: nal. 2, parc. č. 289/3-9. OKOL.: sběr J. Kalferst, V. Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: střeby, BN. ULOŽ.: př. č. 402/92.
- 99/ LOUČNÁ HORA /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, popelnicová pole, lužická, středověk. LOK.: nal. 3, parc. č. 295/9-15, 20-27. OKOL.: sběr Kalferst, Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: střeby, BN. ULOŽ.: př. č. 403/92.
- 100/ LOUČNÁ HORA /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická, středověk. LOK.: nal. 4, parc. č. 303/5. OKOL.: sběr Kalferst, Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: střeby, mazanice. ULOŽ.: př. č. 404/92.
- 101/ LOUČNÁ HORA /okres Hradec Králové/
KULT.: neurčeno. LOK.: nal. 5, parc. č. 275/1. OKOL.: sběr Kalferst, Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: zl. drtidla. ULOŽ.: př. č. 406/92.
- 102/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, mladohradištní. LOK.: parc. č. 132/12-15. OKOL.: sběr Boček 30. 4. 1990. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 367/92.
- 103/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, vypíchaná, slezskoplatěnická, římská, hradištní. LOK.: parc. č. 141, 161. OKOL.: sběr J. Boček 30. 4. 1990. NÁLEZ: střeby, mazanice, ŠI, BN, drtidla. ULOŽ.: př. č. 368/92.
- 104/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, vypíchaná, slezskoplatěnická, laténská, římská, hradištní, středověk. LOK.: parc. č. 173. OKOL.: sběr J. Kalferst 15. 3. 1990. NÁLEZ: střeby, mazanice, ŠI, BN, brousky. ULOŽ.: př. č. 435/92.
- 105/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: lineární, laténská, mladohradištní, středověk. LOK.: parc. 186/2, 3. OKOL.: sběr J. Kalferst 15. 3. 1990. NÁLEZ: střeby, mazanice, ŠI, BN, přeslen. ULOŽ.: př. č. 436/92.
- 106/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: mladohradištní, středověk. LOK.: parc. č. 122/2 - 7. OKOL.: sběr J. Kalferst 9. 3. 1990. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 437/92.
- 107/ MŽANY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk. LOK.: parc. č. 269/9, 270/4, 280/7. OKOL.: sběr J. Kalferst 15. 3. 1990. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 438/92.
- 108/ NÁCHOD
KULT.: novověk. LOK.: okraj příkopu na 2. nádvoří u zahrad. domku. OKOL.: sběr J. Slavík 16. 6. 1990. NÁLEZ: zl. kachlů. ULOŽ.: př. č. 414/92.
- 109/ NĚMČICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, neolit, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 306 - JZ cíp. OKOL.: sběr J. Čermák, D. Vích 30. 8., 1. 9., 7. 9., 10. 9. 17. 9., 1. 11., 17. 12. 1989, 22. 3., 1. 4., 25. 5. 1990. NÁLEZ: střeby, zlomek BN, ŠI. ULOŽ.: př. č. 148-155, 302/92.
- 110/ NĚMČICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: neurčeno. LOK.: nal. 2, parc. č. 347/2, 4. OKOL.: sběr D. Vích 2. 3. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 303/92.
- 111/ NĚMČICE /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: neurčeno. LOK.: nal. 3, parc. č. 340/1-4. OKOL.: sběr D. Vích 10. 9. 1989. NÁLEZ: ŠI, křesadlo. ULOŽ.: př. č. 304/92.
- 112/ OHNIŠŤANY /okres Hradec Králové/
KULT.: středověk. LOK.: nal. 3, parc. č. 695, 696/1. OKOL.: sběr J. Sigl 20. 3. 1992. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 398/92.
- 113/ OHNIŠŤANY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 4, parc. č. 710, 713. OKOL.: sběr J. Sigl 20. 3. 1992. NÁLEZ: střeby. ULOŽ.: př. č. 399/92.
- 114/ OHNIŠŤANY /okres Hradec Králové/
KULT.: slezskoplatěnická, římská. LOK.: nal. 5, parc. č. 713. OKOL.:

- sběr Kalferst, Vokolek 20. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. 400/92.
- 115/ PAMĚTNÍK /okres Hradec Králové/
KULT.: novověk. LOK.: čp. 12. OKOL.: předal 12. 3. 1992 dr. Němec. NÁLEZ: zl. trojnožek. ULOŽ.: př. č. 416/92.
- 116/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: lineární. LOK.: parc. č. 719/24-25. OKOL.: sběr D. Vích 7. 11. 1991. NÁLEZ: zl. BN. ULOŽ.: př. č. 134/92.
- 117/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: lineární. LOK.: nal. 3a, parc. č. 739/22-31 JZ konec. OKOL.: sběr D. Vích 29. 9. 1991. NÁLEZ: BN, ŠI, zl. drtidla. ULOŽ.: př. č. 135/92.
- 118/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: lineární. LOK.: nal. 3c, parc. č. 739/32-34. OKOL.: sběr D. Vích 29. 10. 1991. NÁLEZ: střepy, BN, ŠI. ULOŽ.: př. č. 136/92.
- 119/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: lineární, vypíchaná, středověk. LOK.: nal. 3c, parc. č. 739/29-34. OKOL.: sběr D. Vích 23. 4. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 293/92.
- 120/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: neolit. LOK.: nal. 1 - parc. č. 1228, 1229, 1232, 1234, 1235, 1237, 1239, 1242, 1241. OKOL.: sběr D. Vích 12. 11. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 291/92.
- 121/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: neolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 739/22-26. OKOL.: sběr D. Vích 23. 4. 1990. NÁLEZ: BN. ULOŽ.: př. č. 292/92.
- 122/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: neolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 739/33-34. OKOL.: sběr D. Vích 23. 4. 1990. NÁLEZ: ŠI, BN. ULOŽ.: př. č. 294/92.
- 123/ PEKLA /okres Svitavy/
KULT.: neolit. LOK.: nal. 3, parc. č. 739/2-34. OKOL.: sběr D. Vích 29. 4. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 295/92.
- 124/ PLOTIŠTĚ N. L. /okres Hradec Králové/
KULT.: římská, středověk. LOK.: nal. XI, parc. č. 1198/1, 1201/1. OKOL.: sběr V. Vokolek, J. Boček 26. 9. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 358/92.
- 125/ POTŠTEJN /okres Rychnov nad Kněžnou/
KULT.: slezskoplatěnická, středověk. LOK.: hrad, V svah - parc. č. 976/4. OKOL.: sběr D. Vích 20. 6. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 350/92.
- 126/ POTŠTEJN /okres Rychnov nad Kněžnou/
KULT.: středověk. LOK.: u studny, parc. č. 934/2. OKOL.: sběr D. Vích 20. 6. 1992. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 351/92.
- 127/ PROSEČ /okres Chrudim/
KULT.: středověk. LOK.: hrad Oheb. OKOL.: sběr J. Frolík, T. Durdík 18. 8. 1988. NÁLEZ: střepy, zl. kachle. ULOŽ.: př. č. 444/92.
- 128/ SEMONICE /okres Náchod/
KULT.: hradištní. LOK.: nal. I, parc. č. 114. OKOL.: záchranný výzkum J. Kalferst 23. 5. 1991. NÁLEZ: esovitá záušnice. ULOŽ.: př. č. 432/92.
- 129/ SENDRAŽICE /okres Hradec Králové/
KULT.: zvoncovitých pohárů. LOK.: průkop kanálu, parc. č. 428. OKOL.: záchr. výzkum Kalferst, Sigl 14. 3. 1989. NÁLEZ: střepy, mazanice, ŠI, BN, kameny. ULOŽ.: př. č. 430/92.
- 130/ SKŘIVANY /okres Hradec Králové/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 211, 213/5, 6. OKOL.: sběr Kalferst, Vokolek 10. 3. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 405/92.
- 131/ SOBOTKA /okres Jičín/
KULT.: středověk. LOK.: zámek Humprecht. OKOL.: sběr R. Tichý 26. 8. 1985. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 449/92.
- 132/ SUDISLAV /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: hrádek Orlík. OKOL.: sběr J. Černý 3. 11. 1990. NÁLEZ: střepy, zl. kachlů. ULOŽ.: př. č. 448/92.
- 133/ SYŘENOV /okres Semily/
KULT.: středověk. LOK.: hrad Kumburk. OKOL.: sběr J. Slavík 15. 8. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 412/92.
- 134/ SYŘENOV /okres Semily/
KULT.: pravěk, středověk. LOK.: hrad Kumburk, schodiště do hl. sklepení. OKOL.: sběr T. Kučera 30. 3. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 415/92.
- 135/ TISOVÁ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mladý paleolit, mezolit. LOK.: "Staré Mýto", parc. č. 617. OKOL.: sběr D. Vích 19. 2. 1989, 23. 4. 1990, 7. 11. 1991 ŠI. ULOŽ.: př. č. 203, 299, 301/92.
- 136/ TISOVÁ /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: Staré Mýto, parc. č. 617. OKOL.: sběr J. Čermák 28. 2. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 300/92.
- 137/ TÝNIŠTĚ NAD ORLICÍ /okres Rychnov nad Kněžnou/
KULT.: novověk. LOK.: stavba obchodního domu. OKOL.: sběr J.

- Slavík 1991. NÁLEZ: střepy, zl. kachlů, Br knoflík, dýmka. ULOŽ. př. č. 413/92.
- 138/ VELKÝ VŘEŠŤOV /okres Trutnov/
KULT.: středověk. LOK.: "Na zámku". OKOL.: sběr J. Černý 13. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, zl. kachlů, zv. kosti. ULOŽ.: př. č. 447/92.
- 139/ VLČKOV /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: paleolit, mezolit, středověk. LOK.: nal. 1, parc. č. 148/1, 154. OKOL.: sběr D. Vích 17. 9., 1. 11. 1989, 3. 5., 17. 5., 30. 9., 4. 11. 1990. 12. 3., 3. 10., 11. 11. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 59/92, 61, 97, 98, 100, 138, 139, 280, 281/92.
- 140/ VLČKOV /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 1, parc. č. 148/1, 154. OKOL.: sběr P. Richter 4. 11. 1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 99/92.
- 141/ VLČKOV /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit. LOK.: nal. 1, parc. č. 148/1, 154. OKOL.: sběr J. Čermák, D. Vích 10. 9. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 60/92.
- 142/ VLČKOV /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, středověk. LOK.: nal. 1c, parc. č. 154 - střed. OKOL.: sběr D. Vích 21. 1., 11. 8. 1990, 5. 5. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 96, 137, 279/92.
- 143/ VYSOKÉ MÝTO /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mezolit, slezskoplatěnická, středověk. LOK.: "Bučkův kopec", parc. č. 3107. OKOL.: sběr D. Vích 13. 3., 3. 4., 9. 4., 3. 5. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 296-298, 352/92.
- 144/ VYSOKÉ MÝTO /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: neolit, slezskoplatěnická, středověk. LOK.: parc. č. 3114/1. OKOL.: sběr D. Vích 9. 4. 1992. NÁLEZ: střepy, mazanice, přeslen BN. ULOŽ.: př. č. 353/92.
- 145/ VYSOKÉ MÝTO /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: u kostela sv. Vavřince, sběr z výkopu. OKOL.: sběr D. Vích 24. 6. 1992. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 354/92.
- 146/ ZÁŘECKÁ LHOTA /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: středověk. LOK.: parc. č. 619. OKOL.: sběr Vokolek, Boček 21. 8. 1990. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 12/92.
- 147/ ZÁŘECKÁ LHOTA /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: pozdní paleolit, mezolit, eneolit, popelnicová pole. LOK.: parc. č. 303. OKOL.: sběr D. Vích 19. 1., 2. 3., 8. 3. 1990, 14. 8. 1992. NÁLEZ: střepy, ŠI, pazourková šipka. ULOŽ.: př. č. 273, 275, 346 - 348/92.
- 48/ ZÁŘECKÁ LHOTA /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: paleolit, mezolit. LOK.: parc. č. 298. OKOL.: sběr D. Vích 19. 1. 1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 274/92.
- 49/ ZÁŘECKÁ LHOTA /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: mladý paleolit, mezolit, středověk. LOK.: parc. č. 200/1, 208/1. OKOL.: sběr D. Vích 7. 7. 1988, 19. 1., 21. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 276-278/92.
- 50/ ZÁŘECKÁ LHOTA /okres Ústí nad Orlicí/
KULT.: pozdní paleolit, mezolit. LOK.: parc. č. 300/1, 2. OKOL.: sběr D. Vích 14. 8. 1992. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 345/92.

J. Kalferst - J. Sigl - V. Vokolek: Archaeological accessions of the Hradec-Králové museum in 1992. A list of registered accessions of the museum's archaeological collections provided both by museum specialist's field activities and by contributions of its collaborators. This list illustrates well the extent to which the initiative of a single person interested in archaeology can result in a quantitative increase of archaeological sites within a single region (D. Vích's collections in the Choceň and Litomyšl regions). Chance discoveries transferred to the museum by occasional donors make up but an insignificant part of the list. This is a powerful argument in favour of active fieldwork resulting in the growth of a register of the region's archaeological sites.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY NA KATASTRU DOLNÍ A HORNÍ
SLOUPNICE /OKR. ÚSTÍ N. ORL./

Vít Vokolek, David Vích

Na katastru obcí Dolní a Horní Sloupnice /okr. Ústí nad Orlicí/ prováděl r. 1989 systematický průzkum aktivní spolupracovník arch. odd. MVČ v Hradci Králové David Vích. Objevil zde i v okolí řadu zcela nových pravěkých středověkých lokalit, které tuto krajinu, důležitou z hlediska vztahů a cest mezi Čechami a Moravou, staví do zcela jiného světla. Lokality zjištěné mimo tyto obce jsou zaznamenány v celkové zprávě o nálezech z východních Čech, nálezy z Horní a Dolní Sloupnice jsou však natolik rozsáhlé, že jejich soupis podáváme zvlášť. První zprávy o sběrech byly již publikovány v předchozím ročníku Zpravodaje.

K tomuto stručnému přehledu nalezišť z D. a H. Sloupnice je nutno připojit několik poznámek. Na všech lokalitách byly sebrány úštěpy především z ústeckého šedomodrého rohovce, které většinou náleží mezolitu. Toto zařazení je jen předběžné, celkové zpracování tohoto osídlení připravuje Sl. Vencel. Rovněž na všech nalezištích je zaznamenán středověk. Jedná se o ojedinělé střepy ze 13.-14. stol. /mladší nebyly registrovány/, které netvoří doklady samostatného osídlení, z větší části jsou v sekundárním uložení a zaznamenáváme je jen pro úplnost sběrů.

Zlomky pravěké keramiky se v této krajině z dosud blíže nezkoumaných důvodů zachovávají jen velmi špatně, zvláště neolitická keramika, není-li sbrána ihned po vyorání. Povrch střepů je silně otřelý, takže je často velmi nesnadné jejich kulturní určení. Proto určení některých lokalit je jen rámcové jako pravěk je v D. S. určena lokalita 2, 4, v H. S. 4, 4b, 5. Neolit lze rozpoznat více podle štípané a hlazené industrie /D. S. nal. 7, 7a, v H. S. nal. 7, 8, 12, 16, 17, 35/. Podle střepů jen nal. 5a z H. S. můžeme klasifikovat jako sídliště lineární kultury. Pozoruhodné jsou nálezy eneolitické /D. S. nal. 16, H. S. nal. 11/, které náleží jak kultuře nálevkovitých pohárů /H. S. nal. 6b/, tak zvoncovitým pohárům /H. S. nal. 6a, 6b, 7/. Lužická kultura je reprezentována sídlištěm v H. S. na nal. 6a, 6b, další lužické nálezy jsou na lokalitě 9 a 10. Slezkoplatěnická kultura byla zjištěna v H. S. rovněž na lok. 6b a 11.

Tak husté osídlení, zjištěné sběry během krátké doby nás nutí k zamyšlení nejen při sestavování map rozšíření jednotlivých kultur. Úspěšná práce D. Vích navíc pokračuje a je jisté, že pohled na archeologickou mapu této, dosud opomíjené krajiny, se zcela změní.

DOLNÍ SLOUPNICE

LOK.: nal. 1, parc. č. 1434, 1453, 1454, 1463, 1484, 1485. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 2. 9. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 10192.

LOK.: nal. 1a, parc. č. 1473, 1747. KULT.: středověk. OKOL.: sběr D. Vích 3. 3. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 336/92.

LOK.: nal. 2, parc. č. 1390, 1412. KULT.: mezolit, pravěk, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 1. 10. 1989, 11. 11. 1990, 3. 3. 1991, sběr P. Richter 11. 11. 1990. NÁLEZ: střepy, mazanice, ŠI. ULOŽ.: př. č. 80, 102, 103, 140/92.

LOK.: nal. 3, parc. č. 1462/1, 1463/1, 1465. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 14. 1., 6. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 104, 337/92.

LOK.: nal. 3a, parc. č. 1462/1, 1463/1 - S okraj. KULT.: středověk. OKOL.: sběr D. Vích 29. 12. 1989. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 81/92.

LOK.: nal. 4, parc. č. 1515, 1518. KULT.: pravěk, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 5. 9. 1989, 6. 8. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 82, 105/92.

LOK.: nal. 5, parc. č. 1518, 1522, 1547. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 25. 8. 1989, 6. 8. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 83, 106/92.

LOK.: nal. 6, parc. č. 1107, 1119, 1134, 1135, 3662. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 31. 12. 1989, 28. 10., 11. 11. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 84, 141, 142/92.

LOK.: nal. 6a, parc. č. 1408, 1409, 1437. KULT.: středověk. OKOL.: sběr D. Vích 3. 3. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 143/92.

LOK.: nal. 7, parc. č. 1105, 1121, 1130. KULT.: mezolit, neolit, pravěk. OKOL.: sběr D. Vích 25. 8., 5. 11. 1989, 28. 10., 11. 11. 1990, 4. 11. 1991, sběr V. Posel 28. 10. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI, zlomek BN. ULOŽ.: př. č. 37, 69, 144, 145, 338/92.

LOK.: nal. 7a, parc. č. 1360, 1394. KULT.: mezolit, neolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 3. 3., 24. 3., 21. 6., 18. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 34-37, 146/92.

LOK.: nal. 8, parc. č. 1328, 1372 - J pol. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 9. 3. 1990, 3. 3. 1991. NÁLEZ: střep, ojedinělý náleží ŠI. ULOŽ.: př. č. 147, 339/92.

LOK.: nal. 8a, parc. č. 3604 - J pol. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 18. 11. 1989, 11. 11. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 38, 86/92.

LOK.: nal. 9, parc. č. 3688, 3730. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 4. 9. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 107/92.

LOK.: nal. 10, parc. č. 3721/2, 3730, 3759. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 4. 9. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 108/92

LOK.: nal. 11, parc. č. 3774/1, 3797, 3867/1. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 9. 6. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 109/92.

LOK.: nal. 11a, parc. č. 3875, 3878. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 20. 5. 1990. NÁLEZ: střepy, ojedinělá ŠI. ULOŽ.: př. č. 340/92.

LOK.: nal. 12, parc. č. 3763/1, 3771, 3772/1, 3865/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 28. 7. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 110/92.

LOK.: nal. 13, parc. č. 1543. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 14. 4. 1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 341/92.

LOK.: nal. 14, parc. č. 4035 - JV roh. KULT.: středověk. OKOL.: sběr D. Vích 14.1.1990. NÁLEZ: střep. ULOŽ.: př. č. 342/92.

LOK.: nal. 15, parc. č. 3680 - J konec. KULT.: neurčeno. OKOL.: sběr D. Vích 1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 343/92.

LOK.: nal. 16, parc. č. 1424, 1460/1, 1462/1. KULT.: eneolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 3. 3. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 344/92.

HORNÍ SLOUPNICE

LOK.: nal. 1, parc. č. 1922, 1928/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 28. 9., 1. 10., 2. 10., 12. 11., 29. 12. 1989. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 70-74/92.

LOK.: nal. 2, parc. č. 3249, 3265/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 1. - 2. 10. 1989, 31. 1., 2. 2., 16. 4., 1. 9., 30. 9. 1990, 31. 3., 2. 9. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 75, 94, 95, 111, 112, 204-206/92.

LOK.: nal. 3, parc. č. 1848, 1851/1, 1877. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 5. 11. a 29. 12. 1989, 17. 1., 21. 1., 13. 4., 4. 11. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 76, 77, 78, 88, 89, 207-209, 266/92.

LOK.: nal. 4, parc. č. 1573. KULT.: mezolit, pravěk, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 5. a 24. 9. 1989, 2. 10. 1989, 31. 3. 1992. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 77, 315/92.

LOK.: nal. 4b, parc. č. 1573. KULT.: mezolit, pravěk, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 6. 3., 8. 4., 18. 11., 23. 11. 1990, 21. 4., 6. 10., 19. 11. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 33, 156, 210, 211/92.

LOK.: nal. 5, parc. č. 1760/3, 1762/1, 1769/1,4, 1741/1. KULT.: mezolit, pravěk, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 5. 9., 19. 11. 1989, 31. 7, 13. 11. 1990, 15. 10., 18. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI, BN, zlomek drtidla, křesadlo, střepy

ULOŽ.: př. č. 62, 78, 113, 114, 157, 158/92.

LOK.: nal. 5a, parc. č. 1768/1, 1769/1, 2. KULT.: mezolit, lineární, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 10. - 11. 10., 24. 10., 25. 10., 3. 11., 10. 11. 1991, 23. 3., 15. 8. 1992, sběr P. Richter 20. 10. 1991. NÁLEZ: naorané objekty: zlomek drtidla, ŠI, střepy, BN, mazanice. ULOŽ.: př. č. 115-120, 316-318/92.

LOK.: nal. 5b, parc. č. 1707, 1709/1. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 18., 25. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 121/92.

LOK.: nal. 6a, parc. č. 1643, 1670 - S část. KULT.: mezolit, eneolit, zvoncovitých pohárů, lužická, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 3. 9., 1. 11., 5. 11. 1989, 5. 3., 25. 3., 8. 4. 1990, 9. 4., 21. 4., 24. 5., 18. 10., 25. 10., 12. 11., 18. 11. 1991, 5. 3. 1992. sběr P. Richter 7., 15. - 16. 11., 14. 12. 1990, 1. 1. 1991. sběr J. Čermák 3. 9. 1989. NÁLEZ: ŠI, otloukač, mazanice, střepy. ULOŽ.: př. č. 1-4, 32, 63-66, 79, 122, 159-161, 212-215, 319/92.

LOK.: nal. 6b, parc. č. 1593, 1621, 1622 - S část. KULT.: mezolit, lineární, nálevkovitých pohárů, zvoncovitých pohárů, lužická, slezskoplatěnická, středověk, novověk. OKOL.: sběr D. Vích 9. 9., 5. 11. 1989, 14. 1., 28. 1., 11. 2., 5. - 7. 3., 9. 3., 11. 3., 18. 3., 22. 3., 25. 3., 29. 3., 31. 3., 4. 3., 8. 3., 4. 11., 7. 11., 16. 11., 18. 11., 25. 11., 28. 11., 12. 12., 14. 12. 1990, 9. 4., 27. 4., 4. 9., 13. 9., 18. 9., 24. 9., 6. 10., 16. 10., 23. 10., 25. 10. 1991, 5. 3., 26. 7., 15. 8. 1992, sběr J. Beran 20. 4. 1991, sběr J. Čermák 8. 3. 1990. sběr V. Posel 4. 3., 11. 5. 1990, sběr P. Richter 13. 7., 1. 8., 17. 8., 19. 8., 22. 8., 2. 9., 1. 11., 9. 11. 1990, 1. 1. 1991, sběr arch. kroužek ZŠ v Sloupnici. NÁLEZ: ŠI, BN, zlomky drtidla, otloukače, střepy, mazanice, křesadlo. ULOŽ.: př. č. 21-31, 67, 68, 123, 124, 162-178, 216-228, 320-326/92.

LOK.: nal. 7, parc. č. 1621, 1638. KULT.: mezolit, neolit, zvoncovitých pohárů, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 5. 3., 29. 3., 31. 3., 4. 4., 8. 4., 10. 4., 22. 8., 18. 11. 1990. NÁLEZ: střep, ŠI. ULOŽ.: př. č. 177a, 178a, 229-233/92.

LOK.: nal. 8, parc. č. 1653, 1665/1. KULT.: mezolit, neolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 1., 17. 8. 1990, sběr Posel 9. 3. 1990. NÁLEZ: střepy, ŠI. ULOŽ.: př. č. 179, 327/92.

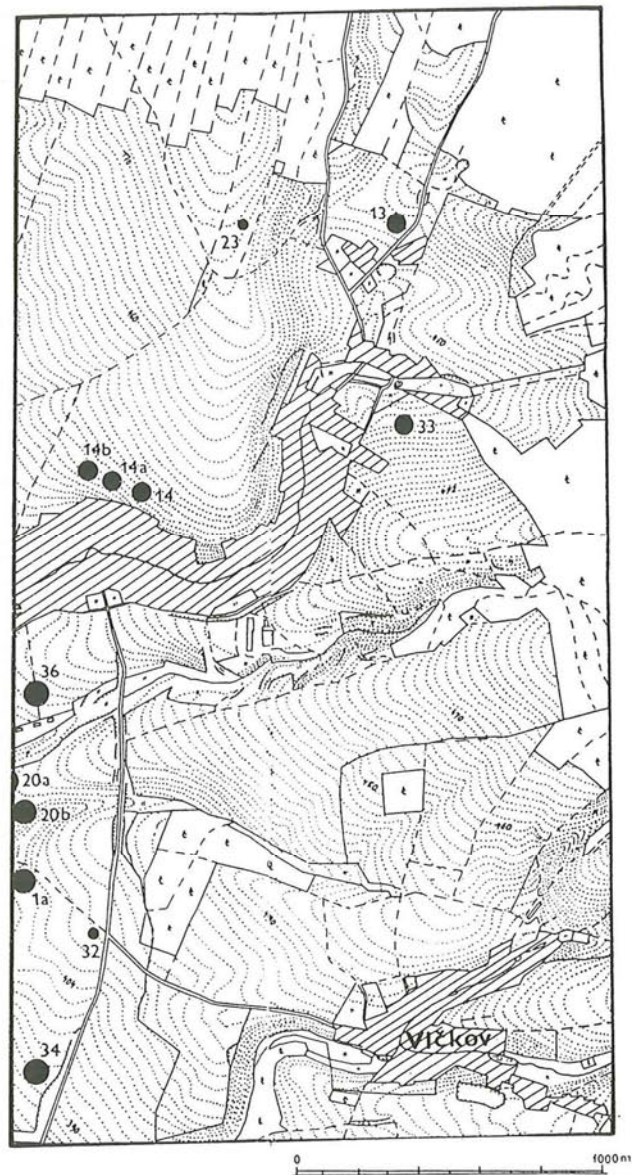
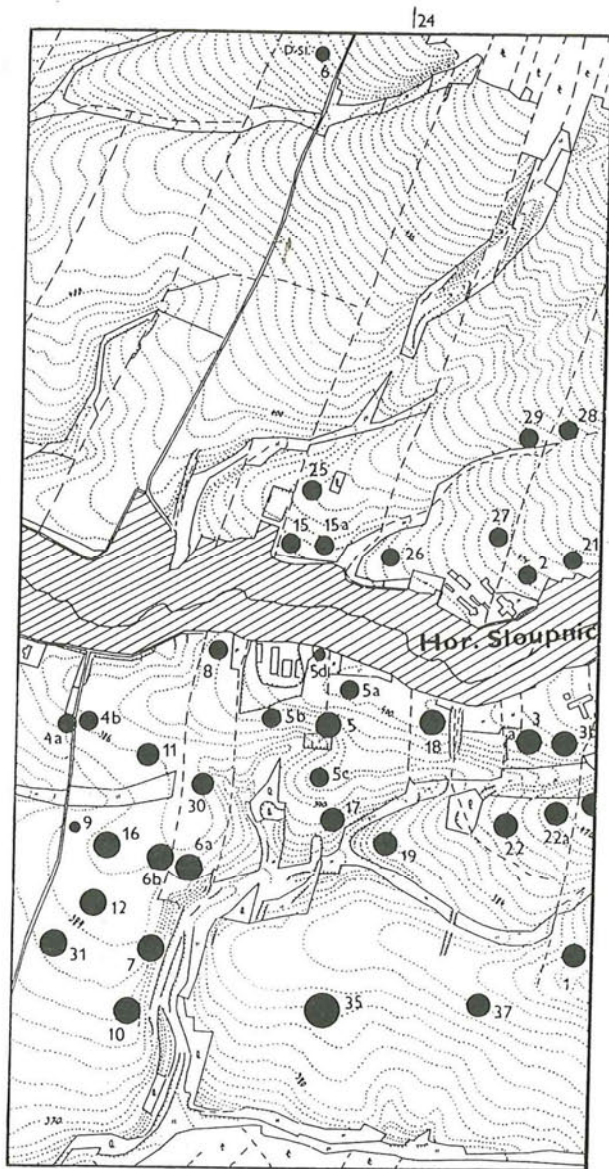
LOK.: nal. 9, parc. č. 1569. KULT.: paleolit, mezolit, lužická, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 15. 9. 1989, 24. 11. 1990, 24. 3. 1991, sběr V. Posel 11. 2. 1990. NÁLEZ: ŠI, křesadlo, střepy. ULOŽ.: př. č. 39, 87, 90, 328/92.

LOK.: nal. 10, parc. č. 1634 - S část. KULT.: středověk. OKOL.: sběr D. Vích 19. 8. 1990, sběr V. Posel 9. 3. 1990. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: př. č. 180, 329/92.

LOK.: nal. 11, parc. č. 1592/2, 1596/1, 2. KULT.: mezolit, neolit, eneolit, slezskoplatěnická, středověk. OKOL.: sběr D. Vích, 8. 4., 11. 11., 18. 11., 25. 11., 28. 11. 1990. 21. 4., 18. 9., 5. 10., 4. 11. 1991. NÁLEZ: ŠI, BN, střepy. ULOŽ.: př. č. 40-43, 181, 192, 193, 234, 235/92.

- LOK.: nal. 12, parc. č. 1506/2, 1597. KULT.: mezolit, neolit, pravěk
popelnicová pole?/, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 28. 1., 5. - 6. 3., 11. 3.
22. 3., 25. 3., 29. 3., 30. 3., 8. 4., 6. 8., 19. 8., 22. 8., 21. 11. 1990., 24. 3., 18.
9., 6. 10. 1991, sběr V. Posel 9. 3. 1990. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 4.
-46, 194-197, 236-241, 330/92.
- LOK.: nal. 13, parc. č. 2773. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 10
4., 29. 10. 1990. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 91, 242/92.
- LOK.: nal. 14, parc. č. 2927. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr
D. Vích 2. 2., 25. 2., 16. 4., 11. 8. 1990, 31. 3. 1991. NÁLEZ: střepy, ŠI
ULOŽ.: př. č. 92, 125, 243-246/92.
- LOK.: nal. 14a, parc. č. 3198. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 31
3. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 126/92.
- LOK.: nal. 15, parc. č. 3474. KULT.: mezolit?/. OKOL.: sběr D. Vích
6. 10. 1990. NÁLEZ: ústěp. ULOŽ.: př. č. 93/92.
- LOK.: nal. 16, parc. č. 1584/1, 1592/2. KULT.: mezolit, neolit, lužická
středověk. OKOL.: sběr D. Vích 28. 1., 5 - 7. 3., 11. - 12. 3., 29. 3., 15. 4., 6. 10.
1990, 23. 9. 1991, 15. 8. 1992. NÁLEZ: ŠI, BN, otloukač, střepy, mazanice
ULOŽ.: př. č. 47, 246-253, 331/92.
- LOK.: nal. 17, parc. č. 1760/1, 1771/2, 3. KULT.: mezolit, neolit
OKOL.: sběr D. Vích 18. a 24. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 127/92.
- LOK.: nal. 18, parc. č. 1804/1, 1809. KULT.: mezolit, středověk
OKOL.: sběr D. Vích 18. a 31. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č.
128/92.
- LOK.: nal. 19, parc. č. 1777, 1797. KULT.: mezolit, středověk
OKOL.: sběr D. Vích 15. 3. 1990, 15. 11. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.
př. č. 129, 254/92.
- LOK.: nal. 20a, parc. č. 1917 - S polovina. KULT.: mezolit. OKOL.
sběr D. Vích 31. 10. 1991, 19. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 130, 267/92
- LOK.: nal. 20b, parc. č. 1917 - J pol., 1931. KULT.: mezolit, středověk
OKOL.: sběr D. Vích 31. 10. 1991, 12. 2., 30. 7. 1992. NÁLEZ: ŠI, střepy
ULOŽ.: př. č. 131, 333, 334/92.
- LOK.: nal. 21, parc. č. 3225/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr
D. Vích 31. 10. 1991. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č. 132/92.
- LOK.: nal. 22, parc. č. 1840, 1856. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.
sběr D. Vích 1. 9. 1991. NÁLEZ: ojedinělá ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 48/92.
- LOK.: nal. 22a, parc. č. 1887, 1898. KULT.: mezolit, středověk
OKOL.: sběr D. Vích 19. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č. 268/92.
- LOK.: nal. 23, parc. č. 2929. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D. Vích 2
6. 1991, 30. 3. 1992. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 49, 335/92.
- LOK.: nal. 24, parc. č. 3534 - S okraj. KULT.: mezolit. OKOL.: sběr D.
Vích 24. 9. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 50/92.
- LOK.: nal. 25, parc. č. 3474, 3475. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.:
sběr D. Vích 3. 9. 1991. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 133/92.
- LOK.: nal. 26, parc. č. 3380/1, 3382, 3413. KULT.: mezolit, středověk.
OKOL.: sběr D. Vích 16. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 269/92.
- LOK.: nal. 27, parc. č. 3268/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr
D. Vích 16. 4. 1990, 16. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 255,
70/92.
- LOK.: nal. 28, parc. č. 3252/1, 3263/3. KULT.: mezolit, středověk.
OKOL.: sběr D. Vích 16. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č. 271/92.
- LOK.: nal. 29, parc. č. 3271/1. KULT.: mezolit, středověk. OKOL.: sběr
D. Vích 16. 1. 1992. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č. 272/92.
- LOK.: nal. 30, parc. č. 1652, 1653, 1665/2, 3. KULT.: mezolit. OKOL.:
sběr D. Vích 6. 5. 1990, 24. 5. 1991. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 256, 257/92.
- LOK.: nal. 31, parc. č. 1569, 1582/12, 13. KULT.: mezolit, středověk.
OKOL.: sběr D. Vích 6. 3. a 8. 4. 1990. NÁLEZ: ŠI, střep. ULOŽ.: př. č.
258/92.
- LOK.: nal. 32, parc. č. 2007/2. KULT.: neurčeno. OKOL.: sběr D. Vích,
1. 3. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 262/92.
- LOK.: nal. 33, parc. č. 2257, 2288, 2285/3, 2290. KULT.: mezolit, střep.
středověk. OKOL.: sběr D. Vích 25. 2., 16. 4. 1990. NÁLEZ: ŠI, střepy, ULOŽ.:
př. č. 259, 260/92.
- LOK.: nal. 34, parc. č. 1975, 1980/2, 2000/2, 3. KULT.: mezolit, střepo-
věk. OKOL.: sběr D. Vích 25. 3. 1990. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č.
261/92.
- LOK.: nal. 35, parc. č. 1755/1, 1780, 1783/1, 2, 1784, 1790/2. KULT.:
mezolit, neolit, středověk. OKOL.: sběr D. Vích 26. 1. 1990. NÁLEZ: ŠI, BN,
střepy. ULOŽ.: př. č. 263/92.
- LOK.: nal. 36, parc. č. 1910, 1933, 1935/1. KULT.: mezolit, středověk.
OKOL.: sběr D. Vích 21. 1. 1990. NÁLEZ: ŠI, střepy. ULOŽ.: př. č. 264/92.
- LOK.: nal. 37, parc. č. 1867/3, 1890/1, 5. KULT.: neurčeno. OKOL.:
sběr D. Vích 6. 4. 1989. NÁLEZ: ŠI. ULOŽ.: př. č. 265/92.

V. Vokolek - D. Vích: Archaeological finds on the cadastral territories of Horní- and Dolní-Sloupnice, district of Ústí-nad-Orlicí. List of D. Vích's systematic collections covering the catchment areas of two communities. Periods of most intense prehistoric settlement cover the Mesolithic (chipped industry), Neolithic (Linear-pottery culture), the Eneolithic/Chalcolithic (Funnel-necked beakers, Bell beakers) as well as the later Lusatian and Silesia-Platěnice cultures. All sites yielded medieval pottery of the 13th-14th centuries.

ZPRÁVA O ARCHEOLOGICKÝCH AKCÍCH OKRESNÍHO MUZEA ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ ZA ROK 1992

Jan Prostředník

V OMČR v Turnově bylo v dubnu 1992 obsazeno místo archeologa. Vzhledem k tomu, že toto je jediné pracoviště v celém Pojizeří, musí archeolog registrovat jednotlivé zemní práce a další zásahy do krajiny na velice rozsáhlém území (okres Mladá Boleslav a Semily). Od července do prosince roku 1992 provádělo turnovské muzeum předstihový výzkum na Staroměstském náměstí v Mladé Boleslavi v domech čp. 99 - 101, který byl podmíněn plánovanou výstavbou hotelu a. s. Agora. Výzkumem, který pokračoval i v následujícím roce 1993, jsme zaznamenali osídlení jižní části staroměstské ostrožny v pozdním paleolitu, starším eneolitu (kultura s nálevkovitými poháry) a dál v nejmladším stupni kultury lužické (III b; za určení děkují dr. Vokolkovi; pozn. výzkumem z roku 1993 jsme zachytili severní okraj lužického hradiště, které využilo jen jižní část ostrožny oddělené hlubším pravděpodobně přírodním příkopem). Další antropogenní aktivitu dokládá několik zlomků laténské keramiky. Od poloviny 10. století je tato poloha opět využita jako hradiště (předpokládá se, že dochází k přesunu z hradiště Chlum - Švédské šance). Přemyslovské hradiště, které na rozdíl od lužického využilo celou ostrožnu, bylo postiženo ve 12. století požárem. Po něm je ostrožna užívána do konce 13. století jako pohřebiště ke správnému hradu (viz záchr. výzkum dr. Frolíka z roku 1989). Podobná stratigrafická situace byla zachycena při záchranném výzkumu v domech čp. 14 a 104. V Železné ulici v čp. 31 (severovýchodní hrana staroměstské ostrožny) jsme dokumetovali řez dokládající osídlení od 10./11. do 17. století.

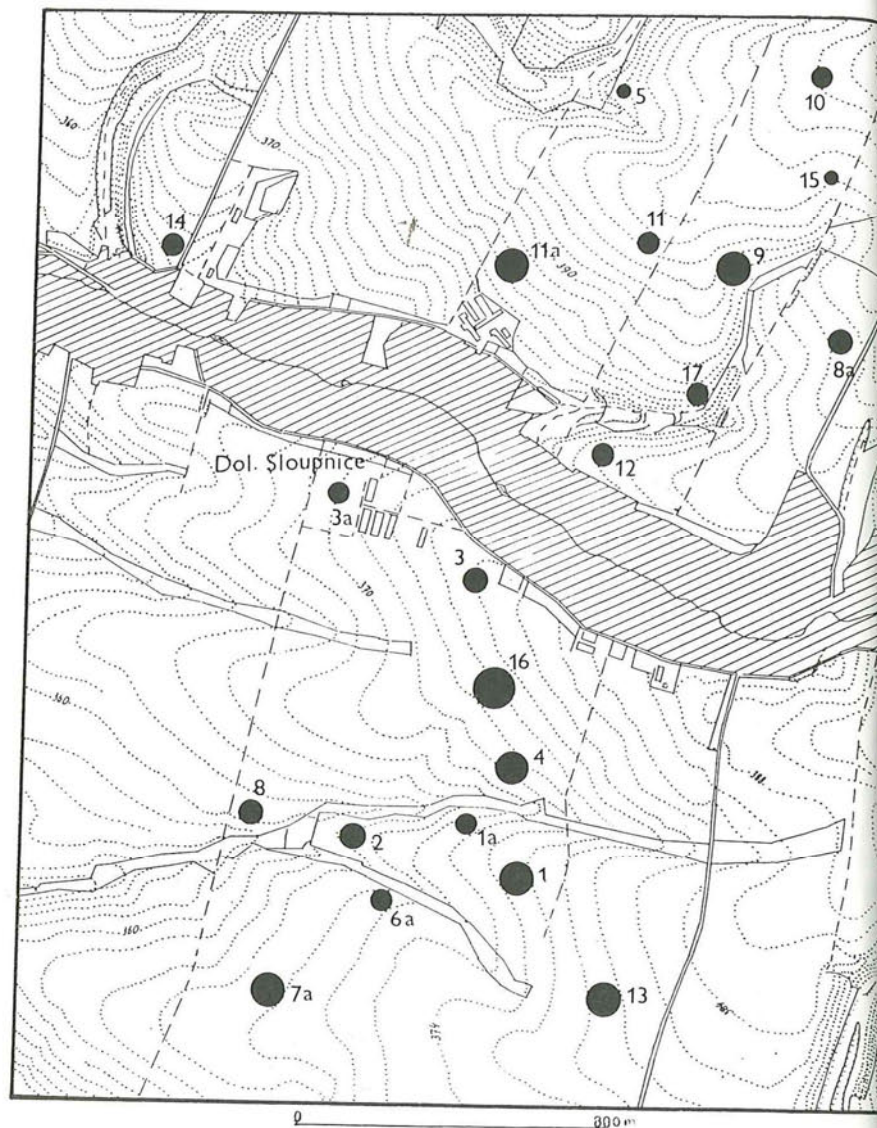
V Bosni (okr. Mladá Boleslav) jsme v průkopu pro vodovod (východně od objektu ZD) zjistili novověkou cihlářskou pec.

Tyto výzkumy se však vymykají regionálnímu zaměření časopisu, proto nebudou zahrnuty do následujícího soupisu akcí za rok 1992.

1/ HRUBÁ SKÁLA (okr. Semily)

KULT.: středověk. LOK.: "Prachovna", skalní ostroh západně od hradu Hrubá Skála, ZM 10: 03-34-03, 7 mm od Z a 185 mm od J sekční čáry.

OKOL.: prospekce, mikrosondáž a zaměření, J. Prostředník, J. Slavík

červenec 1992. NÁL.: předsunuté opevnění hradu Hrubá Skála, na se rozápadním okraji ostrohu zachycena 40 cm mocná mazanice destrukce (mikrovryp označen na plánu 1: A křížkem). Skalní ostroh se stopy po dřevěných konstrukcích (dráže, kapsy, branka, terasa, schody), na jihozápadním okraji čtvercová (6m) 1 m hluboká jáma (tab.1: A). ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 43/93.

2/ KACANOVY (okr. Semily)

KULT.: středověk (14. - 15. stol.). LOK.: Kavčiny - hrad, situován v údolím Žehrovky cca 0,5 km jihozápadně od hradu Valdštejna (k. ú. Mašov), ZM 10: 03-34-03, 296 mm od Z, 354 mm od J sekční čáry. OKOL.: zběžný povrchový průzkum a základní zaměření jednotlivých stop dřevěné konstrukci (tab. 1: B), P. Kracík, J. Prostředník červenec 1992. NÁL.: 6 skalních ostrohů (tab. 1: B-1-6) světničky označeny písmeny a-c, na severním ostrohu (1) zaznamenána 20 - 30 cm mocná mazanice destrukce (označena křížkem) /mazanice, zl. komorových kachlů/, vytvořena terénní skica s vyznačením všech dochovaných konstrukčních prvků. ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 73/92.

3/ KARLOVICE (okr. Semily)

PRŮHONĚNÍ SKALÁČ, PALIČKA
KULT.: eneolit, popelnicová pole. LOK.: Čertova ruka, parc. č. 1441, ZM 10: 03-34-03, 349 mm od Z a 349 mm od J sekční čáry. OKOL.: rekonstrukce naleziště, P. Kracík, J. Prostředník červenec 1992. NÁL.: a) erozní rýže pod Šourkovou věží - keramika (popelnicová pole) b) popelnicová Novákovou pecí - keramika (eneolit) c) na tzv. horním plateau na severozápadním ostrohu nad Novákovou pecí zjištěn čerstvý vývrat - keramika mazanice, (popelnicová pole) d) v brance na jihozápadním okraji hradu - keramika (popelnicová pole) (tab.3: B). ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 74 - 77/92.

4/ KLOKOČÍ (okr. Semily)

KULT.: středověk (14. - 16. stol.). LOK.: Rotštejn - hrad, ZM 10: 03-32-24, 253 mm od Z, 348 mm od J sekční čáry, S od cesty z parkoviště k hradu ve svahu z profilu recentní odpadní jámy, v horní části zachycena splachová vrstva. OKOL.: sběr P. Kracík 17. 10. 1990. NÁL.: keramika ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 81/92.

5/ MAŠOV (okr. Semily)

KULT.: středověk, novověk (13. - 19. stol.). LOK.: Valdštejn - hrad, druhý skalní ostroh, severní místnost před kaplí, ZM 10: 03-32-23, 315 mm

od Z, 23 mm od J sekční čáry. OKOL.: záchranný výzkum 10. prosince 1992, J. Prostředník. NÁL.: keramika pocházející z vrstvy vyrovnávající terén ve 30. letech 19. století (keramika 15.-16. stol.) a ze skalních puklin a kapes (13. stol. - tab.1:). v západní části místnosti jsme zachytili uměle upravenou puklinu, interpretovanou jako dráže pro nedochovanou (nedatovanou) dřevěnou konstrukci. ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 40/93.

6/ SYŘENOV (okr. Semily)

KULT.: středověk (14. - 16. stol.). LOK.: Bradlec - hrad, ZM 10: 03-43-12, 167 mm od Z, 341 mm od J sekční čáry. OKOL.: sběr a) P. Kracík 3. 9. 1991, b) J. Slavík, 1992. NÁL.: a) splachová vrstva ve svahu, keramika. ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. a) 80/92, b) 66/92.

7/ SYŘENOV (okr. Semily)

KULT.: středověk (14. - 15. stol.). LOK.: Kumburk - hrad, ZM 10: 03-43-07, 391 mm od Z a 6 mm od J sekční čáry. OKOL.: sběr P. Kracík 3. 9. 1991 na cestě mezi 1. branou a Panenskou věží. NÁL.: keramika. ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 79/92.

8/ TURNOV (okr. Semily)

KULT.: středověk (15. - 16. stol.). LOK.: a) nám. Českého ráje (dříve nám Pracujících), před budovou České státní spořitelny čp. 94, ZM 10: 03-32-23, 247 mm od Z, 302 mm od J sekční čáry, parc. č. 477/1. (tab. 3:1). b) Sobotecká ulice (dříve ul. Pionýrů) před čp. 455, ZM 10: 03-32-23, 281 mm od Z, 230 mm od J sekční čáry, parc. č. 193 (tab. 3:2). c) Sobotecká ulice před čp. 238, ZM 10: 03-32-23, 224 mm od Z, 273 mm od J sekční čáry, parc. č. 182 (tab. 3:3). OKOL.: vzorkování řezů průkopů pro inženýrské sítě, jaro 1992, J. Slavík. NÁL.: keramika. b) před čp. 455 v Sobotecké ul. registrováno zdívo z pískovcových kamenů o síle 80 cm. ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č.: a) 65, 67/92, b) 68/92, c) 69/92.

9/ TURNOV (okr. Semily)

KULT.: novověk (18. stol.). LOK.: ulice 5. května před čp. 27 a 28, ZM 10: 03-32-23, 256 mm od Z, 302 mm od J sekční čáry, parc. č. 1477 a 1479. (tab.3:4). OKOL.: záchranný výzkum, vzorkování řezů, duben 1992, J. Prostředník. NÁL.: v hloubce 120 - 130 cm od povrchu se nacházelo dřevěné vodovodní potrubí (borovice s kůrou), vrtané kmeny byly propojeny železnými spojkami; keramika z vrstvy 6 (tab. 2:A). ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 70/92.

10/ TURNOV (okr. Semily)

KULT.: novověk (18. stol.). LOK.: Markova ulice mezi domy čp. 50
1654, ZM 10: 03-32-23, 261 mm od Z, 268 mm od J sekční čáry (0
3:5). OKOL.: vzorkování řezů průkopu pro inženýrské sítě, duben 19
J. Prostředník. NÁL.: vyrovnávání terénu, keramika. ULOŽ.: OM
Turnov, přír. č. 72/92.

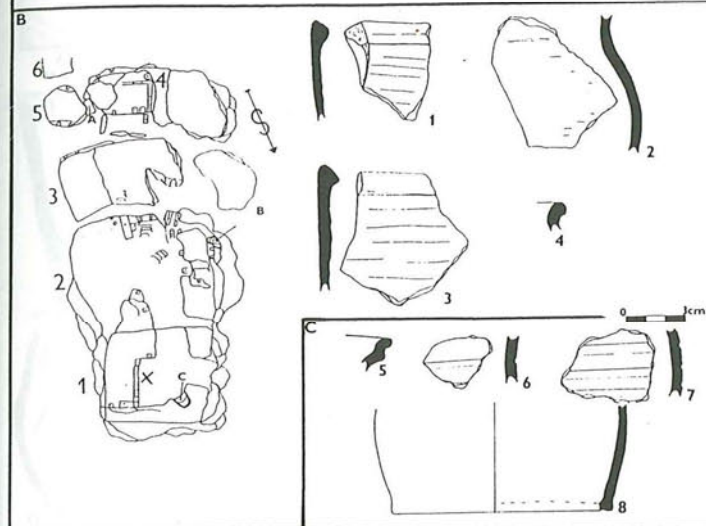
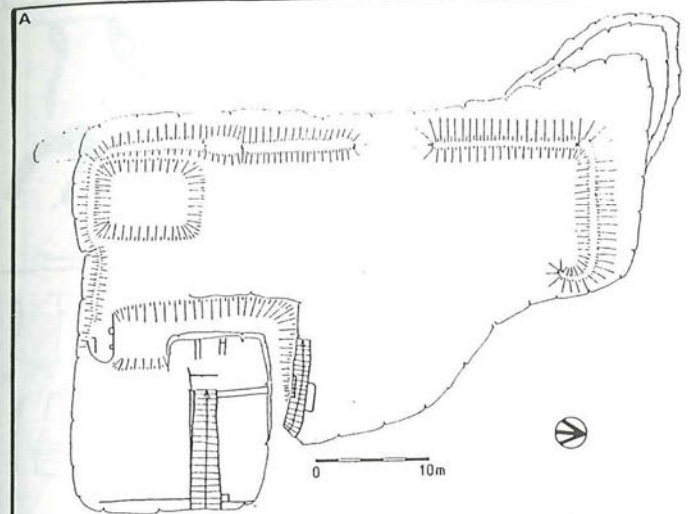
11/ TURNOV (okr. Semily)

KULT.: středověk (13. - 16. stol.). LOK.: nám. Českého ráje, budova
nice čp. 1, místnost západně od "černé kuchyně", ZM 10: 03-32-23, 2
mm od Z, 295 mm od J sekční čáry. parc. č. 1 (tab. 3:6). OKOL.: zem
úpravy (snížení úrovně cca o 1 m) v roce 1991, nálezy převzal p. Ko
ký, správce hradu Valdštejna. NÁL.: stratigrafie - zásyp pod stávaj
podlahou, požárová vrstva mezi dvěma jílovými uloženinami, kerami
(157 zl.), kachle (tab. 2:B). ULOŽ.: OMČR Turnov, přír. č. 85/93.

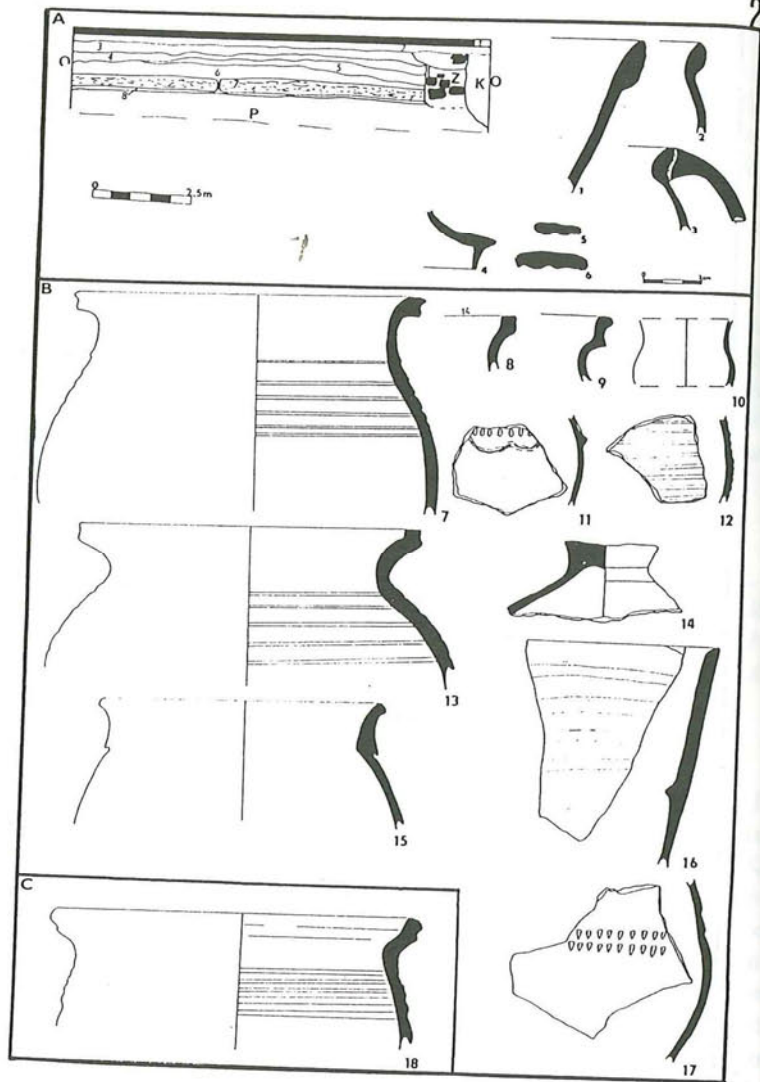
12/ TURNOV (okr. Semily)

KULT.: středověk (13. - 16. stol.). LOK.: nám. Českého ráje čp. 95, Z
10: 03-32-23, 246 mm od Z, 304 mm od J sekční čáry, parc. č. 481
(tab. 3:7). OKOL.: vzorkování profilu na místě demolice, a) V. Daněče
b) J. Slavík (tab. 2:C) c) J. Waldhauser. NÁL.: keramika. ULOŽ.
OMČR Turnov, přír. č. 78/92, 44/93.

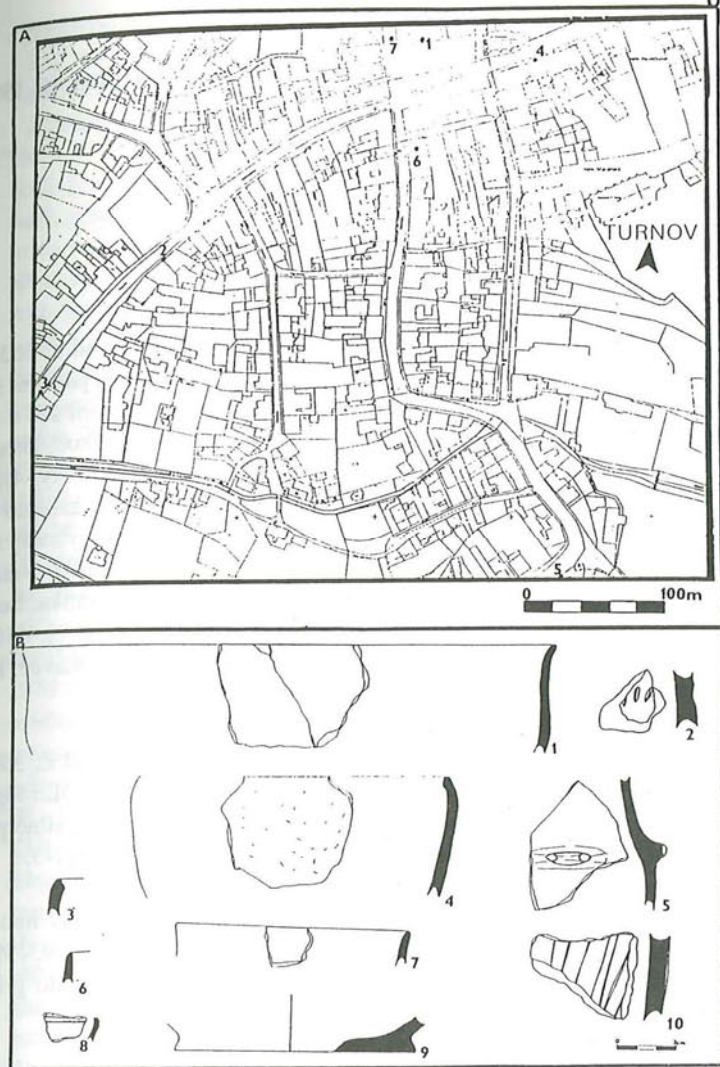
J. Prostředník: A report on archaeological activities of the Český-Ráj Di
trict museum at Turnov in 1992. Prospection and fieldwork along the Jize
river (the Čertova-ruka hillfort with Eneolithic and Urnfield finds) and at Ka
činy (Middle Ages), small-scale salvage excavations and documentation
trench sections (the castle of Valdštejn, the town of Turnov - Middle Ages, ea
ly Pre-modern age). The most significant enterprise was the first season
salvage excavations at the Staroměstské-náměstí of the Mladá-Boleslav tow
Remains of a Lusatian-culture hillfort of the culture's most recent phase and
a Přemysl-dynasty fortification dating after 950 have been unearthed. A cem
tery occupied the area in question since the 12th century. The excavation
continued in 1993.

1: A - Hrubá Skála - "Prachovna", předsunuté opevnění, B - Kacanovy -
Kavčiny, skalní hrádek, terénní skica, 1-4 - keramika, C - Mašov - Valdštejn,
keramika. 13. století.

2: A - Turnov - ulice 5. května, východní řez s nálezem dřevěného potrubí (7), keramika z vrstvy 6 (1-6), B - Turnov - nám. Českého ráje, radnice čp. 1, keramika 13. - 15. století, p. Koucký, C - Turnov - nám. Českého ráje čp. 96, sběr J. Slavík.

3: A - Turnov - lokalizace nálezů za rok 1992, 1 - nám. Českého ráje před čp. 94, 6 - radnice, čp. 1, 7 - čp. 96, 2, 3 - Sobotecká ulice, čp. 238, 455, 4 - ulice 5. května čp. 27, 28, 5 - Markova ulice čp. 506, 1654, B - Karlovice - Čertova ulice, sběr.

ARCHEOLOGICKÉ AKCE A NÁLEZY V LETECH 1990 AŽ 1992
NA JIČÍNSKU

Eva Ulrychová

Akce a nálezy v roce 1990:

1/ HOLÍN /okr. Jičín/

KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, 432 - 443 mm od Z, 263 - 2 mm od J, u triangulačního bodu. OKOL.: Stavba silnice, pás 3 m široká na jižním okraji, porušeny tři objekty, záchranný výzkum 20. a 22. 1990. NÁLEZ: Tři objekty kultury s vypíchanou keramikou, keramická kamenná industrie broušená i štípaná, mazanice, zmotěrky. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 1886 - 1894. POZN.: Ze tří jam získáno 91 menších nástrojů, 54 střepů a 2 ks mazanice. Objekty vybrány do 40 cm. Sídliště pokračuje na k. ú. Ohaveč. Orbou je poškozováno sto let. V muzeu Jičín jsou další kamenné nástroje a keramika. Lokalita bude věnována trvalá pozornost. Archiv NZ AÚ Praha čj. 1108/317/33, 1805/42, 1821/42, 1835/42 z k. ú. Holín a k. ú. Ohaveč. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 770/91.

2/ HRADIŠŤKO U ŽERETIC /okr. Jičín/

KULT.: neolit, hradištní. LOK.: ZM 13-21-07, 267 mm od Z, 359 mm od J, parc. č. 451/2 - zahrada pana Šedivého z čp. 11. OKOL.: Sběr 17. a 20. 9. 1990 /po orbě/. NÁLEZ: střepy středohradištní, silně poškozená kamenná sekerka. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 1895/1-3.

3/ HRADIŠŤKO U ŽERETIC /okr. Jičín/

KULT.: hradištní. LOK.: ZM 13-21-07, 276 mm od Z, 347 mm od J, parc. č. 463/1 - plocha vně středního valu. OKOL.: Sběr 20. 9. 1990 /po orbě/. NÁLEZ: rozoraná hradba, stopy po požáru, uhlíky do průměru 5,2 mm.

4/ HRADIŠŤKO U ŽERETIC /okr. Jičín/

KULT.: středohradištní. LOK.: ZM 13-21-07, 269 mm od Z, 336 mm od J, parc. č. 410/3. OKOL.: Sběr 20. 9. 1990 /po orbě/. NÁLEZ: 1 střepů na ploše asi 5 x 3 m /objekt ?/. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 2501.

5/ JIČÍN

KULT.: neolit. LOK.: ZM 03-43-16, 226 mm od Z, 480 mm od J, pře-

budovou infekčního oddělení (východní průčelí budovy). OKOL.: výkop pro plynové vedení /velmi špatně čitelné profily - sucho/. NÁLEZ: mělká jáma, jeden silně poškozený kamenný nástroj šedo zelené barvy, 2 střepy.

6/ JIČÍN

KULT.: pravěk /halštát ?/. LOK.: ZM 03-43-16, 232 mm od Z, 181 mm od J, před budovou chirurgie OÚNZ /pět jam ?/. OKOL.: výkop pro plynové vedení /špatně čitelné profily - sucho/. NÁLEZ: asi pět objektů do hloubky 85 cm a šíře 100 cm, bez nálezů. POZN.: Objekt z neolitu koresponduje s nálezem Jičín - Čelišova ul. a Jičín-stanice výpočetní techniky /Železnická/ - viz Přehled výzkumů v Čechách 1980 - 1981, 45. Vzdálenost všech tří lokalit je asi 200 m. Pravděpodobně jedno sídliště nad potokem probíhající středem dnešní ulice Železnické. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 771/91.

7/ JIČÍN

KULT.: lineární, středohradištní, vrcholný středověk. LOK.: ZM 03-43-16, 220 mm od Z, 168 mm od J, Čelišova ul. zahrada čp. 419 - jižní cíp. OKOL.: orientační vzorkování vertikálního řezu /stavba plotu/ 24. 10. 1979. NÁLEZ: Střepy k. lineární /5 ks - výzdoba "notovými značkami", rytými liniemi, plastickou lištou /hradištní/ 3 ks - 1 okraj, zlomek kachle s městským znakem, zlomek ouška/. ULOŽ.: Nálezy předány 1979 dr. V. Mouchovi z AÚ Praha. POZN.: Lineární sídliště navazuje na osídlení v areálu OÚNZ a je asi 25 m vzdáleno od stanice výpočetní techniky. Majitel zahrady nachází střepy uvedených kultur při rytí již od roku 1925.

8/ JIČÍN - MORAVČICE

KULT.: pravěk /halštát ?/. LOK.: ZM 03-43-16, 380 mm od Z, 279 od J /objekt/ na k. ú. Jičín, ZM 03-43-16, 389 mm od Z a 52 mm od J, 414 mm od Z a 66 mm od J /rýha/ na k. ú. Moravčice. OKOL.: Výkop pro plynovod, vzorkování vertikálního řezu 23. a 30. 11. 1990 do hloubky 180 cm. NÁLEZ: Jedna velká a dalších 5 jam dobře patrných ve žlutém jílu. Ve výplni patrná zrnka mazanice, datovací materiál nezískán /rozbahněný terén/. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 774/91.

9/ JIČÍN

KULT.: slezkoplatěnická, neolit ?/. LOK.: ZM 03-43-21, 232 mm od Z, 346 mm od J, 237 mm od Z, 348 mm od J, 240 mm od Z, 339 mm od J, 236 mm od Z, 338 mm od J, čistička odpadních vod. OKOL.: sběr na hromadě vytěžené hlíny z plochy velké sběrné jímky 8. 10. 1990. NÁLEZ: 3 slezkoplatěnické střepy, zlomek kamenného nástroje šedo zelené barvy, hrudky mazanice. POZN.: Lokalita leží na jižním okraji polykul-

- turní polohy "Valcha". Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 775/91.
- 10/ KBELNICE /okr. Jičín/
KULT.: neolit /vypíchaná ?/. LOK.: ZM 03-43-16, 244 mm od Z, 333 mm od J, 251 mm od Z a 330 od J, 247 mm od Z a 323 od J, 240 mm od Z a 327 mm od J, parc. č. 55 /směrem k usedlosti p. Jenčka/. OKOL.: sběr 18. 4., rekognoskace terénu, nálezy latenské /osada/ od 30. let. NÁLEZ: Kamenný silně poškozený nástroj, šedé pazourkové jádro, tuhovavý střepek z velké nádoby /latén ?/.
- 11/ KBELNICE /okr. Jičín/
KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 03-43-16, 236 mm od Z, 341 mm od J, 257 mm od Z, 391 mm od J, 267 mm od Z, 396 mm od J, 275 mm od Z a 394 mm od J, 256 mm Z, 333 mm od J. OKOL.: Sběr 25. 10. 1990 společně s dr. Břenem na celé ploše pole. NÁLEZ: Osm kamenných nástrojů /broušená i štípaná industrie/, 2 střepy kultury s keramikou vypíchanou. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 1883, 2502 - 2503. POZN.: Absence nálezu latenských, toto osídlení je pravděpodobně pouze na parc. č. 55. K tomu archiv NZ AÚ Praha čj. 798/32 část, 1822/32, 1826/42 /nálezy z Jičín inv. č. 88 - 101/. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 768/91.
- 12/ PSINICE /okr. Jičín/
KULT.: Středověk, novověk. LOK.: ZM 13-12-09, 88 mm od Z, 280 mm od J, 97 mm od Z, 292 mm od J, 111 mm od Z, 285 mm od J, 102 mm od Z a 271 mm od J, parc. č. 305/5, zaniklá středověká obec Kelníky. OKOL.: Rekognoskace terénu, ověřování amatérských nálezů. NÁLEZ: šedá tvrdě vypálená keramika, červená cihlové barvy /okraje džbány, hrnců, mís, poklíček/ ze 2. pol. 16. století. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 1885 /11 ks/. POZN.: Pamětníci dosvědčují tradovanou pověst o zániku osady ve sporu dvou vrchností. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 759/91.
- 13/ STARÉ HRADY /okr. Jičín/
KULT.: středověk, novověk. LOK.: ZM 13-12-04, 158 mm od Z a 328 mm od J, zasypané přízemí gotické tvrže /dnes součást zámku/. OKOL.: Vybíráno ze zásypů při jeho odklizení při rekonstrukci opakované v letech 1975, 1976 a 1983. NÁLEZ: Keramika, sklo, kachle, střešní krytina /břidličná/. ULOŽ.: Zámek Staré Hradce u Libáně /část vystavena/. POZN.: Více než tisíc jednotlivých kusů bez zpracování do II. stupně evidence. Keramika: šedá tvrdě vypálená, cihlově červená, světlá, červeně malovaná, glazovaná zeleně, hnědě a žlutě, talíře, misky, poklice, hrnce, zásobnice, džbány, pánve apod. Sklo: zlomky nožek a číší, podstav pohárů válcovitého těla, výzdoba bílou malbou, skelnými nitěmi, plastickými pupíky. Kachle převážně komorové bez glazury, jednou na

- čelní stěně scéna "Klanění tří králů", sv. Jiří, jezdec na koni, rostlinné motivy. Zlomky kameniny a břidlicových tašek. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 760/91.
- 14/ STARÉ HRADY /okr. Jičín/
KULT.: středověk /13. století/. LOK.: ZM 13-12-04, 154 mm od Z, 329 mm od J, dvůr čp. 20 /vedle gotické části zámku Staré Hradce/. OKOL.: Výkop pro el. kabel 13. - 15. 7. 1978 a v červnu 1979, do hloubky 80 - 125 cm. NÁLEZ: Keramika /soubor ze 13. stol. v expozici na zámku/ 6 střepů s glazurou, zvířecí kosti /16. stol./. ULOŽ.: zámek Staré Hradce. POZN.: Prostor předpokládaného sídla Arnošta ze Staré a Adličky před r. 1340. Nálezy z r. 1979 odevzdány majitelem, pocházejí z prostoru sklepa usedlosti a z hloubky 80 cm. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 761/91.
- 15/ STARÉ HRADY /okr. Jičín/
KULT.: vrcholný středověk, novověk. LOK.: ZM 13-12-04, 155 mm od Z a 334 mm od J, 158 mm od Z a 325 mm od J, 160 mm od Z a 325 mm od J, rýha pro el. kabel mezi gotickou částí zámku a bývalou konírnou. OKOL.: Vybráno dělníky z materiálu ve výkopu, jedná se o navážku z poloviny 16. století /před stavbou zámku/. NÁLEZ: asi 100 střepů /nádoby a kachle/. ULOŽ.: zámek Staré Hradce. POZN.: Materiál pouze z 1. poloviny 16. století. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 762/91.
- 16/ VITINĚVES /okr. Jičín/
KULT.: neolit /vypíchaná ?/. LOK.: ZM 03-43-21, 405 mm od Z a 4 mm od J. OKOL.: Nástroj pochází z výzkumu dr. Z. Drenka v r. 1966, dodatečně získán od nálezce 3. 12. 1990. NÁLEZ: masivní kamenný nástroj 42 cm dlouhý s otvorem, šedo zelené barvy s mírně poškozeným týlem. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 2504. POZN.: Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 757/91. Výzkum dr. Drenka čj. 3344/66.
- 17/ ZÁMOSTÍ /okr. Jičín/
KULT.: středověk. LOK.: ZM 03-34-15, 134 mm od Z a 217 mm od J, parc. č. 164 /zřícenina hradu Pařez/. OKOL.: Rekognoskace terénu 4. 5. 1990. NÁLEZ: Plochý oválný předmět světlehnědé barvy a jedním asymetricky umístěným otvorem při okraji /funkce ?/. Opakované sběry neglazované keramiky šedé až bělošedé, cihlově červené /stovky střepů/ z prostoru pod hradem směrem k obci Pařezská Lhota. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 387 /plochý oválný předmět/. POZN.: Hlášení pro archiv NZ AÚ čj. 769/91.
- 18/ ZLIV /okr. Jičín/
KULT.: latén ?/. LOK.: ZM 13-12-04, 337 mm od Z a 76 mm od J, parc. č. 150 ?/. OKOL.: Sběr archeologické skupiny s p. Ulrichovou /lokalisace i nálezové okolnosti jen velmi přibližné a pravděpodobné/.

NÁLEZ: Železný mírně elipsový náramek s pečetiřtkovými konci, cel.
ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 386. POZN.: Hlášení pro archiv NZ A
Praha čj. 758/91.

19/ ŽELEZNICE /okr. Jičín/

KULT.: neolit [?], eneolit [?]. LOK.: ZM 03-43-11, 337 mm od Z a 21 mm
od J, asi 100 m jižně od stanice ČSD Železnice. OKOL.: Sběr po podmi-
ce v červenci 1988. NÁLEZ: Tři silně poškozené kamenné nástro-
je /broušená industrie/. ULOŽ.: Muzeum Železnice inv. č. 1089 - 1091.
POZN.: Na ploše asi 10 m² nalezeny tři nástroje /dvě ploché sekerky a
jeden brousek ?. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 765/91.

20/ ŽERETICE /okr. Jičín/

KULT.: eneolit [?], starší doba bronzová [?]. LOK.: ZM 13-21-07, 137
mm od Z a 351 mm od J, stavební parcely č. 13 a č. 14 s přílehlým dvo-
rem /stará škola/. OKOL.: Nalezeno dětmi, údajně vyhrabáno ze zem-
ě v dubnu 1990. NÁLEZ: Miniaturní nádoba hnědé barvy a menší kame-
ný nástroj šedozelené barvy. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 336, 371.
POZN.: Předměty nebyly již delší dobu uloženy v zemi, pravděpodobně
část místní školní sbírky /lokalita je polykulturním nalezištěm/. Hláše-
ní pro archiv NZ AÚ Praha čj. 766/91.

Akce a nálezy v roce 1991:

21/ HOLOVOUSY /okr. Jičín/

KULT.: středověk. LOK.: ZM 13-21-04, 345 mm od Z, 239 mm od J, 137
mm severně od čp. 90. OKOL.: při výkopu septiku v hloubce 1,5 m. NÁ-
LEZ: drobná stříbrná mince a keramika /8 střípků/. ULOŽ.: u majitelky
čp. 90 paní Vrbatové - Stupecké. POZN.: Mince pravděpodobně z polo-
viny 15. století /1467 ?/, okraj mince odlomený, průměr zachoval
velikosti střížku 15 mm, keramika světlé červeně - cihlové barvy. ZÁ-
VĚR: Pravděpodobné místo zaniklé osady - Ředí ? Hlášení pro archi-
v NZ AÚ Praha čj. 235/92.

22/ JIČÍN

KULT.: novověk. LOK.: ZM 03-43-16, místo nálezu 224 mm od Z, 137
mm od J, výkop - rýha 221 mm od Z a 138 mm od J až po 249 mm od Z
a 129 mm od J, Husova ulice - před čp. 39 a JV odtud. OKOL.: výkop
pro plynové vedení, v hloubce 220 cm kulturní vrstva 40 cm silná, patrně
zuhlennatělá prkna. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4205
-4208. POZN.: Jediné místo v celé délce Husovy ulice s neporušeným
profilem do hloubky 260 cm. Keramika z přelomu 16. - 17. století, chybi-
stopy po požáru. ZÁVĚR: Objekt leží za dvěma hradebními pásy středo-

věkého města, mimo plošnou zástavbu. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha
čj. 236/92.

23/ JIČÍN

KULT.: novověk. LOK.: ZM 03-46-16, 215 mm od Z a 152 mm od J, rý-
ha 216 mm od Z a 157 mm od J, 213 mm od Z a 140 mm od J, Tylova
ulice, parc. č. 1373/2. OKOL.: Průkop pro inženýrské sítě před čp. 515 -
516 ve východní části ulice, před čp. 515 objekt IV/91. NÁLEZ: soubor
keramiky, zlomky kachlů, dva velké uhlíky - vše z požárem zničeného
domu, kry mazanice s otisky kúlů. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4159 -
4202. POZN.: Podrobné údaje viz NZ čj. 238/92 publikovaná níže. ZÁ-
VĚR: Další středověký objekt shořelý při požáru v roce 1589. Hlášení
pro archiv NZ AÚ Praha čj. 237/92.

24/ JIČÍN

KULT.: novověk. LOK.: ZM 03-43-16, 213 mm od Z a 151 mm od J, 215
mm od Z a 151 mm od J. OKOL.: průkop pro inženýrské sítě z ulice Ty-
lova, před nárožím čp. 231 byla zjištěna 160 cm kulturní vrstva či objekt
(?) V/91, zachycena její část - 40 cm. NÁLEZ: dva střepy. ULOŽ.: Mu-
zeum Jičín inv. č. 4203 - 4204. POZN.: Podrobné údaje viz NZ čj.
238/92, hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 239/92. ZÁVĚR: Střepy
datují vrstvu /objekt ?/ V/91 do 2. poloviny 16. století.

25/ OHAVEČ /Jičín/

KULT.: lineární, vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, plocha sídliště 391 mm
od Z a 285 mm od J, 428 mm od Z a 266 mm od J, 435 mm od Z a 257
mm od J, 386 mm od Z a 278 mm od J, po obou stranách silnice Jičín -
Sobotka mezi obcemi Holín a Ohaveč, část na k. ú. Holín. OKOL.: re-
kognoskace terénu v okolí stavby silnice, zjišťování rozsahu sídliště 15.
3. 1991. NÁLEZ: asi 40 objektů /oválné či kruhové jámy, pravouhlá ná-
roží či obdélné objekty /keramika, nástroje. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv.
č. 2875, 2919, 2920, 3105. POZN.: Pokračování prací z roku 1990 /čj.
770/91/. Rozsáhlé sídliště silně poškozované orbou. Podrobněji viz NZ
čj. 244/92. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 242/92.

26/ OHAVEČ - HOLÍN /okr. Jičín/

KULT.: lineární, vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, plocha sídliště 392 mm
od Z, 291 mm od J, 438 mm od Z a 241 mm od J, 420 mm od Z a 243
mm od J, 388 mm od Z a 290 mm od J. OKOL.: dohledávání okrajů síd-
liště po obou stranách dnešní komunikace, 22. 3., 28. 3. a 5. 4. 1991.
NÁLEZ: 61 objekt ze 38 získán datovací materiál /keramika, nástroje/.
ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 3288, 3321, 3364 - 3375, 3414, 3541,
3542, 3602, 4143 - 4153. POZN.: Bližší popis lokality, objektů a nálezů

- viz čj. 244/92. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 243/92.
- 27/ OHAVEČ /okr. Jičín/
 KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, 392 mm od Z a 291 mm od J, 438 mm od Z a 274 mm od J, 440 mm od Z a 269 mm od J, 393 mm od Z a 287 mm od J, rozsáhlé sídliště. OKOL.: sběr po celé ploše sídliště, orbě a setí 12. 4. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4152. POZN.: Materiál potvrzuje osídlení lidu kultury s keramikou vypíchanou. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 245/92.
- 28/ OHAVEČ /okr. Jičín/
 KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, 391 mm od Z a 286 mm od J, 446 mm od Z a 262 mm od J, 438 mm od Z a 241 mm od J, 420 mm od Z a 243 mm od J, 388 mm od Z a 270 mm od J, plocha sídliště jižně od silnice Jičín - Sobotka. OKOL.: sběr po orbě a setí 18. 4. 1991. NÁLEZ: střepy a kamenná industrie. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4153. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 246/92 a níže publikovaná nálezová zpráva.
- 29/ VELEŠICE /okr. Jičín/
 KULT.: středohradištní. LOK.: ZM 13-21-12, 281 mm od Z a 371 mm od J, 5 m severně od kostela. OKOL.: náhodný sběr D. Srp, Vysoké Veselí 8. 4. 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4288 - 4290. POZN.: Materiál je shodný se střepy nalezenými na blízkém slovanském hradišti Hradištko u Žeretic, lokalita zvaná dřívě Veležice. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 247/92.
- 30/ VITINĚVES /okr. Jičín/
 KULT.: doba halštatská - mladší, kultura slezskoplatěnická. LOK.: ZM 03-43-21, 406 mm od Z a 101 mm od J, 434 mm od Z a 85 mm od J, 471 mm od Z a 69 mm od J, 439 mm od Z a 55 mm od J, poloha "Malá strana" a "Vyšovatka". OKOL.: pokus o prokázání osídlení v neolitu /vzhledem k depotu kamenných nástrojů z polohy Vyšovka/. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4154 - 4156. POZN.: Osídlení z neolitu neprokázáno, nalezená keramika koresponduje se zjištěným prokopaným pohřebištem kultury slezskoplatěnické severně odtud /inženýr Bernard: Ročenka musejního spolku v Jičíně 1933/. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 248/92.
- 31/ VLHOŠŤ /okr. Jičín/
 KULT.: středohradištní. LOK.: ZM 13-21-07, 208 mm od Z a 310 mm od J. OKOL.: Sběr na poli u vesnice, D. Srp, Vysoké Veselí, jaro 1991. NÁLEZ: střepy. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4294 - 4298. POZN.: lokalizace je velmi přibližná. Střepy jsou shodné s nálezy z blízkého slovanského hradiště Hradištko u Žeretic. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 249/92.

- 32/ ŽLUNICE /okr. Jičín/
 KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 13-21-11, 353 mm od Z a 177 mm od J, bývalý sad /višňovka/ v poloze Krskovna. OKOL.: Při likvidaci sadu a tahání pařezů náhodný nálezy, Petr Matátko, Žlunice 17. NÁLEZ: Dva kamenné nástroje ze šedozeleného amfibolitu. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4157 - 4158. POZN.: Naprosto negativní zjištění /bez nálezů/ na místě 10. 4. 1991. Oba nástroje mají poškozený tyl, menší dlátka bylo zasunuto do otvoru většího mlátu. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 250/92.

Akce a nálezy v roce 1992:

- 33/ HOŘICE /okr. Jičín/
 KULT.: novověk /16. - 17. století/. LOK.: ZM 13-21-05, 250 mm od Z a 49 mm od J, 251 mm od Z, 26 mm od J, západně od města při silničním obchvatu, 9. 6. 1992. OKOL.: stavba kanalizačního sběrače, sběr po shrnutí ornice, 296 m n. m. NÁLEZ: střepy /6 ks/. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4468/a - 4473. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 525/93.
- 34/ HRADIŠTKO U ŽERETIC /okr. Jičín/
 KULT.: hradištní. LOK.: a/ ZM 13-21-17, 270 mm od Z a 360 mm od J, 275 mm od Z a 353 mm od J, 270 mm od Z a 352 mm od J, 262 - 265 m n. m., JV okraj vnitřního hradiště. b/ ZM 13-21-17, 279 mm od Z a 350 mm od J, 283 mm od Z a 344 mm od J, 268 mm od Z a 335 mm od J, 365 mm od Z a 343 mm od J, 244 - 266 m n. m., rozoraný val mezi vnitřním hradištěm a JV částí předhradí. c/ ZM 13-21-17, 256 mm od Z a 348 mm od J, 259 mm od Z a 333 mm od J, 246 mm od Z a 336 mm od J, 246 mm od Z a 349 mm od J, 250 - 257 m n. m., /předhradí mezi Cidlinou a silnicí do Vysokého Veselí / JZ část předhradí. NÁLEZ: a/ po orbě kumulace střepů / 78 ks/. b/ sběr po orbě po obou stranách rozoraného valu, zřetelné stopy po požáru /uhlíky, vypálená hlína, opukové kameny, 12 střepů/. c/ sběr po orbě 24 střepy. ULOŽ.: Muzeum Jičín, inv. č. 4299 - 4412. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 512/93.
- 35/ CHOTEČ /okr. Jičín/
 KULT.: vrcholný středověk. LOK.: ZM 03-43-18, 413 mm od Z a 78 mm od J, u čp. 3 /bývalá tvrz/. OKOL.: povrchový průzkum ing. Slavíka 11. 2. 1992, 303 m n. m. NÁLEZ: Okrajový stěp šedé tvrdě vypálené keramiky. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4924. Hlášení pro archiv NZ AÚ čj. 524/93.
- 36/ JIČÍN
 KULT.: novověk /18. století/. LOK.: ZM 03-43-16, 283 mm od Z a 110 mm od J, 287 m n. m., čp. 100 - bývalý zájezdni hostinec a lázně.

OKOL.: sběr na hromadách vytěžené hlíny /neohlášená akce/. NÁLEZ: keramika /zničené vodovodní dřevěné potrubí spojované železnými trubkami/. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4525 - 4530 / keramika/. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 519/93.

37/ JIČÍN

KULT.: novověk. LOK.: ZM 03-43-16, 196 mm od Z a 149 mm od J, 289 m n. m., dvůr čp. 12, Jiráskova ulice, 1. 10. 1992. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4819 - 4838. Hlášení pro archiv NZ AÚ čj. 522/93.

38/ JIČÍN

KULT.: halštat C - D, středověk, novověk. LOK.: ZM 03-43-21, 257 mm od Z a 365 mm od J, 275 mm od Z a 364 mm od J, 275 mm od Z a 357 mm od J, 346 mm od Z a 352 mm od J, poloha Valcha, polykulturní lokalita. OKOL.: sběr v melioračních rýhách. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4533-4541. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 520/93.

39/ JIČÍN

KULT.: novověk /polovina 16. století a horizont 30. let 17. století/. LOK.: ZM 03-43-16. a/ 209 mm od Z a 137 mm od J, 220 mm od Z a 139 mm od J, 283 - 284 m n. m., severní okraj Žižkova náměstí. b/ 213 mm od Z a 137 mm od J, 222 mm od Z a 136 mm od J, 283 - 285 m n. m., jižní okraj Žižkova náměstí. OKOL.: výkop pro plynové vedení, vzorkování řezu /vždy na severní straně výkopu/. NÁLEZ: a/ horizont poloviny 16. století: keramika, dále vodovod z období 1630 - 1634 /období Albrechta z Valdštejna/, mince /Vladislav II., Ferdinand I. a Maxmilian II./, štětovaná a haťovaná cesta, odpad ze zpracování kůží, šídla, železná a skelná struska. b/ horizont 30. let 17. století: vodovod, keramika, železné hřebíky a struska. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4542 - 4649 /Archeologie/, inv. č. 2783 - 2796 /Numismatika/. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 521/93.

40/ LABOŇ /okr. Jičín/

KULT.: neolit, raný středověk. LOK.: ZM 13-21-06, 78 mm od Z a 202 mm od J, 273 m n. m., poloha "Dlouhý Háj". OKOL.: sběr dětí v místě nálezů velkého souboru kamenných nástrojů v roce 1965. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4926 - 4939. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 515/93.

41/ OHAVEČ /okr. Jičín/

KULT.: vypíchaná. LOK.: ZM 03-34-20, 392 mm od Z a 291 mm od J, 438 mm od Z a 274 mm od J, 440 mm od Z a 269 mm od J, mezi Ohavčí a Holínem, severně od silnice z Jíčina do Sobotky, 296 - 300 m n. m.

OKOL.: sběr před obděláváním pole 9. 3. 1992. NÁLEZ: Keramika, kamenná industrie / z objektu 49/91 a 55/91, nově z objektů 62/92, 63/92. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4413 - 4467. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 516/93.

42/ OSTRUŽNO /okr. Jičín/

KULT.: a/ novověk, polovina 16. století. b/ středověk. LOK.: ZM 03-34-20, a /v obci bez bližšího určení, b/ 243 mm od Z a 214 mm od J, 284 m n. m., farská zahrada /bývalá/. OKOL.: Sběr ing. Slavíka na jaře 1992 a/ na vyvážce na okraji obce, b/ na povrchu v bývalé farské zahradě. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4920 - 4922. Hlášení pro archiv NZ AÚ čj. 518/93.

43/ ÚJEZD POD TROSKAMI /okr. Jičín/

KULT.: slezskoplatěnická. LOK.: a/ ZM 03-34-09, 455 mm od Z a 83 mm od J, 460 mm od Z a 90 mm od J, 276 - 280 m n. m. b/ ZM 03-34-10, 2 mm od Z a 141 mm od J, 7 mm od Z a 155 mm od J, 298 - 304 m n. m. OKOL.: b/ v poloze "U zbraně" výkop pro plynové vedení. a/ poloha Vrcha /od závodu Sklopisek Střeleč/ výkop pro plynové vedení přes údolí Libuňky ke kostelu v Újezdu pod Troskami a dále do polohy "Za vokřínkem" /včetně polohy "U zbraně"/ 24. 9. - 30. 9. 1992. NÁLEZ: a/ část kúlové chaty /řada čtyř kúlových jamek/, další dvě jamky a žlab s kúlovou jamkou, 1 stěp. b/ v celkové délce /se dvěma přerušeními/ 62,5 m dlouhá kulturní vrstva v síle 15 - 20 cm, 161 stěp /z toho jeden s bílou malbou/. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4650 - 4815. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 517/93.

44/ VYSOKÉ VESELÍ /okr. Jičín/

KULT.: novověk /polovina 16. století/. LOK.: ZM 13-21-07, 325 mm od Z a 109 mm od J, 262 m n. m., za zámekem a bývalou tvrzí /neohlášená akce/. OKOL.: přístavba školní jídelny k budově zámku - školy, sběr na hromadách vytěžené hlíny a na ploše výkopu, dále začištěn jižní profil výkopu. NÁLEZ: keramika, kachle, sklo, kamenina, železné předměty, železná struska. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4474 - 4524. Hlášení pro archiv NZ AÚ Praha čj. 513/93.

45/ ŽELEZNICE /okr. Jičín/

KULT.: a/ hradištní, b/ středověk. LOK.: ZM 03-43-11, a/ 407 mm od Z a 146 mm od J, 308 m n. m. b/ 458 mm od Z a 129 mm od J, 304 m n. m., před obcí směrem od Valdic. OKOL.: sběr ing. Slavíka 24. a 25. 3. 1992. NÁLEZ: keramika. ULOŽ.: Muzeum Jičín inv. č. 4906 - 4911. Hlášení pro archiv NZ AÚ čj. 523/93.

E. Ulrychová: Archaeological activities and finds in and around the town of Jičín in 1990-1992. Minor salvage activities include operations at the town of Jičín (Tylova ul., Židovská ul., Žižkovo nám.), at Vysoké-Veselí (all of these are medieval or early Pre-modern) and at Újezd-pod-Troskami (Silesia-Platěnice culture of the Bronze Age). Fieldwork of the author and her cooperators has established evidence for Neolithic settlement at Ohaveč, Kbelnice and Holín, for La Tène activities at Kbelnice, Middle Slavic (c. 800 - 950 A. D.) occupations at Velešice and Hradištko by Žeretice, as well as for Slavic and medieval presence at Železnice.

AKCE A NÁLEZY MUZEA V RYCHNOVĚ NAD KNĚŽNOU
ZA LÉTA 1990 - 1992

Martina Beková

- 1/ KOSTELEC N. ORLICÍ /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: jordanovská, vrcholný středověk. LOK.: parc. č. 2303/1, 2, 3 a 2270/1. OKOL.: záchranný výzkum Beková, Militký v l. 1990 a 1991. NÁLEZ: kult. jámy, soustava žlabů, nádoba, střepy. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou př. č. 1-C-18 a 1-I-301.
- 2/ KOSTELEC N. ORLICÍ /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: laténská, pravěk. LOK.: parc. č. 176. OKOL.: záchranný výzkum Beková XII. 1991. NÁLEZ: silo, kult. jáma, polozemnice, střepy. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou př. č. 1-F-4 až 10.
- 3/ KOSTELEC N. ORLICÍ /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: lužická, slezskoplatěnická. LOK.: parc. č. 2308/1. OKOL.: záchranný výzkum Beková V., VI. 1992. NÁLEZ: popelnicové hroby - 20 silně narušených, 6 zachovalých, střepy, nádoby. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou př. č. 1-E-482 až 512.
- 4/ KOSTELEC N. ORLICÍ /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: vrcholný středověk, novověk. LOK.: parc. č. 53/1. OKOL.: záchranný výzkum Beková X. 1992. NÁLEZ: 5 odpadních jímek, průsaková studna s vloženým vědrem, střepy. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou, ve zpracování.
- 5/ POTŠTEJN /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: vrcholný středověk, novověk. LOK.: hrad, sousedství kaple sv. Schodů. OKOL.: předstihový výzkum Beková VIII. 1990, 1991, 1992. NÁLEZ: obytná stavba, kovárna, schodiště, vstup do podzemí, cisterna, střepy. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou př. č. 1-I-302 až 340.
- 6/ VAMBERK /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: středověk. LOK.: parc. č. 1754/2 a 1755. OKOL.: průzkum v inženýrských sítích a základech stavby - Beková X., XI., XII. NÁLEZ: negativní zjištění, vyvraccující lokalizaci hradu podle A. Sedláčka. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou - dokumentace.
- 7/ VAMBERK /okr. Rychnov n. Kněžnou/
KULT.: vrcholný středověk. LOK.: parc. č. 2337 a 1754/2. OKOL.: záchranný výzkum Beková IV. 1992. NÁLEZ: středověký sklep, střepy,

sídlíšní vrstvy - náměstí. ULOŽ.: Okresní muzeum Rychnov n. Kněžnou
př. č. 1-I-292 až 298.

M. Beková: Activities and finds of the Rychnov-nad-Kněžnou museum in
1990-1992. A brief summary of salvage operations by an archaeological section
of the abovementioned Museum based at the town of Vamberk.

VÝZKUM LUŽICKÉHO HRADIŠTĚ V BĚSTOVICÍCH

Vít Vokolek

V květnu a červnu 1992 provedlo archeologické oddělení MVC v Hradci Králové zjišťovací výzkum hradiště, rozkládajícího se na ostrožně nad osadou Darebnicí, z větší části na kat. ú. Běstovice (okr. Ústí n. Orl.), parc. č. 681. Jižní pás opevnění zasahuje na kat. ú. Chocně (parc. č. 2289). Hradiště bylo uvedeno do literatury Sl. Venclem pod názvem Hlavačov, s označením kat. ú. Choceň a Újezd u Chocně (Vencl 1971). Hlavačov je na mapách označen pro část poleší, ale váže se především k nedalekému středověkému hrádku, který je situován několik set metrů J směrem od pravěkého hradiště (Sedláček 1883, Barvíř 1886, Musil 1980).

Hradiště je položeno na výběžku zalesněného návrší, tvořeného mohutnými staropleistocenními sedimenty, jejichž podloží tvoří slínovce. Toto návrší ohraničuje Z hranici chocenské kotliny. Na V straně hrana návrší prudce spadá k levému břehu Tiché Orlice, strmé strany jsou rovněž na S a Z straně. Pouze z J strany je úzká přístupová šíje, široká asi 60 m, kde proto bylo zbudováno nejsilnější opevnění. Plocha hradiště je nepravidelně oválná s delší osou ve směru SZ - JV, o rozměrech 180 x 110 m. Terén vnitřního prostoru hradiště je poměrně plochý, s nejvyšším bodem v SZ části, v nadmořské výšce 334 m. Hradiště svou rozlohou 1,7 ha náleží mezi drobná opevnění, typická pro lužickou kulturu. Dnes je celá plocha zalesněna, uvnitř mladým lesem, v okrajových partiích lesem starým zhruba 60 let.

Fortifikace je nejlépe dochována v přepažení šíje, v J části hradiště. Val zde probíhá ve směru Z-V s dobře znatelným příkopem před ním. Protnut je lesní cestou, která však nepředstavuje původní vchod do hradiště (jasné je zasypání příkopu a zbytky valu v cestě). Poněvadž plocha hradiště byla v minulosti zemědělsky obdělávána, došlo k částečnému roztahování tělesa valu směrem do vnitřní plochy. Nejlépe je val dochován ve V segmentu, kde ještě dnes dosahuje výšky více než 2 m v šířce 15 m, s dobře zachovalým příkopem, 7 m širokým a téměř 2 m hlubokým. Západním směrem se výška valu snižuje. Jihozápadní partie se svažují do přírodní průrvy, kterou prochází velmi stará úvozová cesta. Zde valové těleso poznenáhlu mizí, terén obloukovitě zabíhá do vnitřní plochy hradiště. Buď zde byl vybírán písek nebo došlo k přírodní depresi (vodní ?). Dále k Z je hrana srázu schodovitě upravena a můžeme zde očekávat pouze lehčí opevnění, právě tak, jako po celém dalším obvodu hradiště. Pouze v nejzápadnějším rohu hradiště, zřejmě v přírodním jazykovitém

výběžku, se dochoval nízký valovitý násyp, vykazující oblé baštovité zakřivení. Nedaleko na hraně návrší v recentním výkopu zvířecí nory byla pozorována do červena vypálená vrstva, která zřejmě dokládá opevnění v podobě plotu nebo palisády.

Původní vchod do hradiště se s největší pravděpodobností nacházel v SV rohu, v místech dnešní přístupové cesty od Darebnice. Cesta prochází po spádnicí na okraji návrší od S a po pravé ruce sleduje opevnění. Zachovalý nízký val zde naznačuje existenci brány. Vodní zdroj na hradišti v současné době chybí, můžeme však počítat s jeho existencí, což dokládají erozní rýhy a vlhkominlý porost J od lokality.

Sběry v místech lesních vývrátů zjistil S. Vencel zlomky keramiky, náležející jak slezskoplatěnické kultuře, tak době hradištní, vlastní funkci hradiště přisoudil lidu popelnicových polí. Stáří fortifikace však mohl stanovit pouze výzkum, proto jsme jej provedli v rámci systematického výzkumu osídlení lidu popelnicových polí choceňské kotliny. Vzhledem k tomu byla největší pozornost věnována sondě I, položené Z od lesní cesty tak, aby protнула val i příkop. Vnitřní prostor před valem byl zkoumán sondou II, která byla poněkud posunuta Z směrem pro vzrostlé stromy, jinak však metráží navazovala na sondu I.

Sonda I v šířce 1,5 m protнула val a příkop ve směru S - J v délce 19,65 m. Výzkum ukázal, že nejprve byla upravena hrana původní přírodní deprese v šířce 6 m, hrana byla sešikmena a potom v šíři 1 m schodovitě zarovnána v podobě malé bermy. Teprve potom byl vyhlouben příkop v šíři 7 m, zprvu patrně do hloubky 150 cm. Terén zde je tvořen šterkopískovou terasou, v horních partiích pokrytou někdy slabou vrstvičkou vápnité hlíny. Materiál z vyhloubeného příkopu se stal základem tělesa valu. Na bázi valového tělesa byla tmavohnědá hlinitopísčité vrstvička s uhlíky a ojedinělými střepy, mající na povrchu slabou souvislou vrstvičku uhlíků. Zdálo by se, že jde o sídlištní vrstvu, na které byl val vybudován, vrstva však do vnitřní části hradiště nepokračovala, naopak kopírovala upravený svah k příkopu. Vlastní těleso valu bylo tvořeno okrovým hrubým šterkopískem s různě zbarvenými mezivrstvičkami písku a šterkopísku v různých kombinacích, svědčícími o vrstvení valu ve větších kubaturách. Stopy dřevěné konstrukce výzkum v daném úseku nezjistil. Terénní úpravy před příkopem, spadlé těleso valu do příkopu a další úpravy však jasně dokládají, že v čele hradby dřevěná konstrukce byla. Vzhledem k tomu, že hradiště nebylo zničeno požárem, se stopy dřevěné konstrukce ve šterkopískovém terénu nedochovaly. Na vrcholu hradby však jistě byla palisáda z mohutných kůlů, které prorážely těleso valu až do podloží a dochovaly se v podobě hlubších kůlových jam. Val musel být zpevněn dřevem i na vnitřním úpatí, což dokládá schodovitý zářez, znatelný na profilech.

Příkop, široký 7 m, měl pravidelně sešikmené stěny a v hloubce 150 cm od

předpokládaného původního povrchu měl v první fázi ploché dno v šířce 6 m. Po destrukci hradby se hlavní váha tělesa valu zřítla po svahu do příkopu, jak to přesvědčivě dokládá zvrstvení. Do takto částečně zasypaného příkopu byla v druhé fázi před původní hradbu zapuštěna palisáda, znatelná ve dně nehlubokým žlábkem. Před palisádou byl znovu vyhlouben menší příkop, hlubší však než původní, široký 2,5 m, jdoucí 70 cm pod původní úroveň. I tento příkop měl šikmé stěny a ploché dno, dosahující jemný podložní písek v hl. 210 cm od předpokládaného starého povrchu.

V tělese valu byly nalezeny většinou ojedinělé střepy, náležející jen lužické kultuře a na vnitřní straně hradiště val v destrukci překryl objekty (č. 1 - 2), které rovněž náležely lužické kultuře. Opevnění sice bylo vybudováno v době, kdy plocha ostrožny již byla nějaký čas osídlena, ale vznik valu lze bezpečně klást jen do lužické kultury. Dokládá se rovněž nález ovoidní dvojuché nádoby, která byla nalezena pokrytá miskou původně postavená při hraně bermy. Při destrukci valu se částečně svezla po svahu do příkopu, v původní poloze zůstalo dno s několika spálenými kůstkami. Nádobu s největší pravděpodobností představuje obětinu, danou sem při budování hradby. V mladším příkopu nebyl nalezen žádný datovací materiál, můžeme se jen domnívat, že náleží některému z pozdějších osídlení, nejspíše slezskoplatěnické kultuře.

Sonda II, která zkoumala bezprostřední vnitřní část hradiště v délce 13 m, již při skrývce přinesla nálezy jak lužické, tak především slezskoplatěnické, náležící jejímu III. stupni. Jen v povrchové vrstvě a to pouze u paty valu byly nalezeny ojedinělé střepy z mladší doby hradištní. Omezená prostora sondy, kterou nebylo možno pro vzrostlé stromy rozšiřovat, jen naznačila, že zde byly hustě zahloubeny objekty především slezskoplatěnické. Zachycena byla i část polozemnice s kůlovou konstrukcí /obj. 9/. Hustotu vnitřního osídlení dokládají i nálezy ze sběru ve vývrtech severně od sondy II.

Výzkum v r. 1992 úspěšně vyřešil dataci opevnění hradiště nad Darebnicí, které náleží lužické kultuře a to mladší fázi středního stupně /IIb/ podle východočeského třídění, kladené do HA 1. Opevnění na přístupové šíji bylo tvořeno hradbou 6 m širokou, vybudovanou jako těleso ze šterkopísku, bez dnes znatelné dřevěné konstrukce, předpokládané však jak v čele, tak v místech vnitřní paty hradby a zjištěnou palisádou na vrcholu. Před hradbou byla úzká berma a příkop 7 m široký a 150 cm hluboký. Původní výška hradby /dnešní dochovaná výška při výzkumu byla 140 cm, od dna příkopu 3 m/ lze odhadovat na 3 až 4 m /od dna příkopu 5 - 6 m/.

Po destrukci hradby nenásilnou cestou bylo hradiště osídleno ještě ve III. stupni slezskoplatěnické kultury /HC/, kdy patrně byla vybudována palisáda s nevelkým příkopem. Slovanské osídlení využilo této strategické polohy nejspíše jen jako strážní místo, úprava opevnění nebyla pozorována. Není ovšem

vyloučeno nějaké lehké opevnění na vrcholu destruovaného valu, jehož stopy byly zničeny při postupném snižování vrcholu. Malá intenzita vnitřního osídlení však nese svědčí o trvalém obyvání.

Na závěr výzkumu jsme věnovali pozornost i otázce pohřebiště. Nekropole zkoumaná v Běstovicích leží ve vzdálenosti 1,5 km V směrem, ale na opačném břehu Tiché Orlice, proto pro obyvatele hradiště nepřichází v úvahu. Při sondáži jsme ve vzdálenosti 150 m od pohřebiště JZ směrem na jazykovitém výběžku, parc. č. 2257 kat. ú. Chočně narazili na 2 shluky střepů a kamenný otloukač, náležející lužické kultuře, ale bez jasných stop pohřbu. Další, ale prostorově omezená sondáž v okolí byla bezvýsledná. Buď jde o stopu osídlení představující hospodářské zázemí hradiště nebo spíše skutečně o rozorané pohřebiště. Tuto otázku zatím necháváme otevřenou. Jisté je, že zalesněné návrší skrývá další pravěká a středověká naleziště.

Zjišťovací výzkum hradiště nad Darebnicí splnil svůj úkol - stanovit vznik a dobu existence opevnění. Přispěl také k dalšímu poznání osídlení lidu popelnicových polí sledované choceňské kotliny.

Literatura:

- Barviř, J. L. 1886 : Děje města Chočně, Náměšť u Brna, 18.
 Musil, F. 1980 : Hrady a zámky okresu Ústí nad Orlicí, Ústí n. Orl., 25.
 Sedláček, A. 1883 : Hrady, zámky a tvrze království českého II., Praha, 248-247.
 Vencl, S. 1971 : Hradiště Hlavačov a Hrádníky na Choceňsku, Listy Orlického muzea VI, 17 - 32.

V. Vokolek: Investigations of a Lusatian-culture hillfort at Běstovice. Exploratory trenches sunk into a small hill - fort (1,7 ha in extent) have shown it to have been fortified in the Lusatian-culture period (HA 1) by a rampart dumped in from sandy-gravel material topped by a palisade. No other evidence of wood constructions turned up. A foundation deposit consisted of a bowl-covered pot with tiny burnt bones. After a desertion period another another settlement phase followed in times of the Silesia-Platěnice culture when a palisade preceded by a minor trench were both sunk into the debris filling in the earlier ditch. Slavic 10th-century finds were documented in a surface layer in front of the rampart.

Běstovice, hradiště nad Darebnicí /okr. Ústí n. Orl./. A - vlastní hradiště, B - nálezy keramiky /pohřebiště ?/. Upraveno podle plánu AÚ, č. 316.

LUŽICKÉ POHŘEBIŠTĚ V BĚSTOVICÍCH

Vít Vokolek

Při povrchovém průzkumu a revidaci pohřebiště v Běstovicích /okr. Ústí n. Orli./ jsme v srpnu 1990 zjistili na povrchu pole četné zlomky keramiky, které nasvědčovaly vážnému narušení naleziště. Proto zde arch. odd. MVČ v Hradci Králové provedlo v r. 1991 záchranný a zjišťovací výzkum, který po zachycení velké mohyly pokračoval i v r. 1992 a byl dokončen na jaře 1993. Pohřebiště se nalézá na nepatrné terénní vlně, vystupující z inundačního prostoru pravého břehu Tiché Orlice. Terénní vlna představuje zbytek starého pískového přesypu, dnes již silně roztahaného a zahliněného, který je situován na Z straně Běstovic, na parc. č. 513 a 515, v nadmořské výšce 282 m.

Pohřebiště bylo objeveno v r. 1924, kdy při hloubení odvodňovacího kanálu /parc. č. 516, dnes zavezeno/ byly narušeny první žárové hroby. V letech 1925 - 1930 zde řadu hrobů prokopával učitel K. Prudič, především na poli p. Weise, parc. č. 515 /Prudič 1931, Böhm 1931, Filip 1932/ a jejich zachráněný obsah uložil ve sbírkách M v Chocni.

Zjišťovací výzkum v r. 1991 se nejprve soustředil na SV část pískové duny /parc. č. 513/, kde bylo na povrchu sebráno nejméně střepeň. V této části byly položeny 4 sondy /I, II, IV, V/, 10 m dlouhé a 1 m široké. Odkryvem jsme zjistili, že tato část pohřebiště byla zcela zničena orbou a hlavně tak zv. podoráváním podloží branami, provedené do hloubky až 70 cm. Ze žárových hrobů tak zbyly jen shluky střepeň, promíšených spálenými kůstkami. Při značné hustotě hrobů, které byly od sebe vzdáleny 50 - 250 cm, nebylo možno často rozlišit ani obsah jednotlivých hrobů. Sondáž však umožnila stanovit hranice pohřebiště na S a Z straně.

Další pozornost byla věnována nejvyššímu bodu terénní vlny /parc. č. 515/. Zde byly položeny sondy III, VI a VII, ve kterých vedle mělčích, orbou zničených hrobů bylo prozkoumáno několik hlubších, téměř neporušených. Předpokádané podloží zde totiž tvořila těžká žlutá sprašová hlína, která zneumožnila proorávání do větších hloubek. Po vyzvednutí hrobů jsme při konečném prorývání sond pod zdánlivě sterilním podložím zjistili spálené kůstky se střepeň a tmavěji zbarvené vrstvičky, které ukazovaly na složitější nálezkovou situaci, na kterou se soustředil výzkum v r. 1992. Tehdy jsme již rozeznali na poli velkou orbou roztahanou mohylu o průměru 45 - 50 m, jejíž střed se pak stal hlavním zájmem výzkumu. Celková situace byla doplněna řezem mohyly ve směru S - J, širokým 1 m.

Výzkumem jsme zjistili, že tato část pískové duny před vybudováním mohyly sloužila jako místo pro spalování zemřelých. Celkovou situaci až na původní podloží se podařilo vypracovat v sondě VIII. Na několika místech zde byly zachyceny prohlubně, ani v jednom případě však neodkryté celé. Jedno ze zahloubení /obj. J/ bylo oválné, s delší osou ve směru S - J, doprovázené po stranách spálenými trámy, které bylo možno dobře dokumentovat. Ve výplni, tvořené červenohnědou mazlavou hlínou s uhlíky se ojediněle objevovaly spálené kosti. V jižním rohu prohlubně ležely v malé jamce střepeň nádoby. Jiný obj. L byl rozsáhlejší, se souvislou vrstvou uhlíků a šedočerného popela. Na spodku leželo několik shluků střepeň z více nádob a hojně spálené kosti. Ve dně bylo nalezeno několik drobných kúlových jamek se zahrocenými konci. Tato místa jsou dokladem žárovišť, kterých, jak výzkum ukázal, bylo více. Nálezová situace jasně ukazuje, že ke kremaci byly přidávány nádoby a pokud byly žářem hranice zničeny, nebyly přidávány běžně do hrobu, ale odhozeny kolem hranice. Rovněž spálené kosti nebyly sebrány všechny, část která nebyla uložena do popelnice byla rozptýlena na ploše žároviště nebo do jejího okolí. Jen v některých případech jsou kosti uloženy v drobných jamkách, vyhloubených v bezprostředním okolí žárovišť. Zde jsme zachytili také jamku, na první pohled kúlovou, ve které byla postavena dřevěná miska nebo talíř, rovněž s několika kůstkami /obj. K/.

Později na tomto místě určeném ke spalování, byla vybudována mohutná mohyla, mající původní průměr nejméně 30 m a to nikoliv z místního materiálu /sypkého písku/, ale ze sprašové hlíny, dopravené sem s největší pravděpodobností z blízké terasy, vzdálené cca 300 m, na které leží dnes obec Běstovice. Tam také předpokládáme soudobou osadu /je tam zdroj vody a v násypu mohyly zachyceny i zlomky sídlištní keramiky/. Centrální hrob mohyly byl odkryt v sondách III a VI, které jsme v r. 1993 museli znovu otevřít, poněvadž v první etapě jsme vybrali pouze horní, do zásypu mohyly uložené hroby. Pro tak mohutný památník je to zcela nenápadný hrob, uložený v čistém písku, bez znatelné hrobové jámy. Nejvýše, v hl. 107 cm pod dnešním povrchem, ležel drobný koflík, stojící na třech okřínkách, uložených v hl. 111 cm dnem vzhůru. Všechny okřínky byly silně poškozeny žářem hranice, v jednom jsme našli několik drobných spálených kůstek. Jde tedy buď o dětský pohřeb nebo o kenotaf. Hrob byl umístěn uprostřed oválného ohrazení tvořeném žlabem, který na Z a V byl přerušen vchody. Žlábek ohraničoval plochu o rozměru 520 x 360 cm. Šířka žlabu byla od 45 do 65 cm, jeho stěny byly sešikmené a dno ploché. Výplň byla velmi špatně znatelná, písčitá, šedivě bílé barvy. Vše nasvědčuje tomu, že žlábek, který postrádal jakékoliv stopy po kúlech, byl ihned po uložení hrobu zasypan. Teprve potom se zde, na bázi mohyly, konaly obřady, které mohl archeologický výzkum postřehnout přímoze-

ně jen částečně. Do východního, poměrně rovného ramene žlabu byla zasazena dřevěná schránka z vydlabaného kmene, dlouhá asi 150 cm a široká 40 cm. Výplň schránky byla bez nálezu, jen na povrchu ležel zlomek zlatého plíšku. V těchto místech byl žlábek i plocha vně a uvnitř překryta do červena vypálenou vrstvou nepravidelného půdorysu. Na její JV straně byly odkryty dobře zachovalé spálené trámy v několika vrstvách nad sebou. Spálenou vrstvou dřevěná schránka prorážela, podobně jako kruhovitá jamka, umístěná uprostřed žlábkem vymezeného areálu, těsně u její východní stěny. V jamce, mající téměř kolmé stěny, byly nalezeny zlomky nádob, ojedinělé spálené kosti a další zlomek zlatého plíšku.

Na celé původní úrovni mohyly jsme zachytili a dokumentovali jednotlivé střepy i shluky střepů z více nádob, často jakoby na plocho zašlapané do podloží. Nalezena i bronzová šipka, která se po nalezení vlivem značné koncentrace chemických hnojiv rozpadla. Časté byly také pruhy i přesněji neohraničené plochy uhlíků a šedého popele. V jižní části byly nalezeny shluky střepů, mající charakter samostatných hrobů. První shluk tvořily střepy jedné nádoby /obj. G/, druhý obsahoval více nádob /mísy, okřínky, obj. H/. Rovněž tyto nádoby byly záměrně ztlaceny na plocho a postrádaly jakékoliv stopy žárového pohřbu /spálených kostí/. Nádoby v této hloubce /80 - 90 cm/ nemohly být zasaženy hlubokou orbou a náleží tedy k znehodnoceným nádobám, použitých při pohřebních obřadech. Podobně v sondách III a VI nad žlabem a jím vymezenou plochou byly zjištěny na plocho sešlapané vrstvičky střepů z více nádob, doprovázené vrstvičkami uhlíků a popele. Na JZ straně nad žlabem byla zachycena další vrstva do červena vypálené země, na jejímž povrchu byl nalezen shluk spálených kostí, představující jednoduchý pohřeb bez milodarů. Vše nasvědčuje tomu, že po uložení hlavního pohřbu se zde konaly pohřební obřady sestávající z pohřební hostiny /ohně, nádoby/ a tanců /zašlapané střepy z odhozených nádob, sešlapané celé nádoby/. Všechny tyto poznatky si zaslouží dalšího rozboru, zde jen konstatujeme výsledky terénního výzkumu.

Po vybudování mohyly byly postupně do mohylového tělesa ukládány další pohřby, jak zcela jednoduché, s popelnicí přikrytou mísou, tak i složitější, s více nádobami v řadách, v hr. 7 obklopených drobnými kúlovými jamkami. V jihovýchodní části se hroby kumulovaly do několika vrstev nad sebou a měly malé odstupy. Všechny hroby však respektovaly centrální plochu původní mohyly, vymezenou žlabem. Je tedy velmi pravděpodobné, že toto místo bylo nějak označeno. V zjišťovací sondě IX A vedené na J obvodu mohyly jsme zachytili další dva žlaby /obj. 31, 32/, patrně jako doklad další, menší mohyly přistavěné k patě velké mohyly.

Pokud bylo možno z dosud laboratorně nezpracovaného materiálu stanovit, náleží velká část hrobů, včetně hrobu pod mohylou do mladší fáze středního

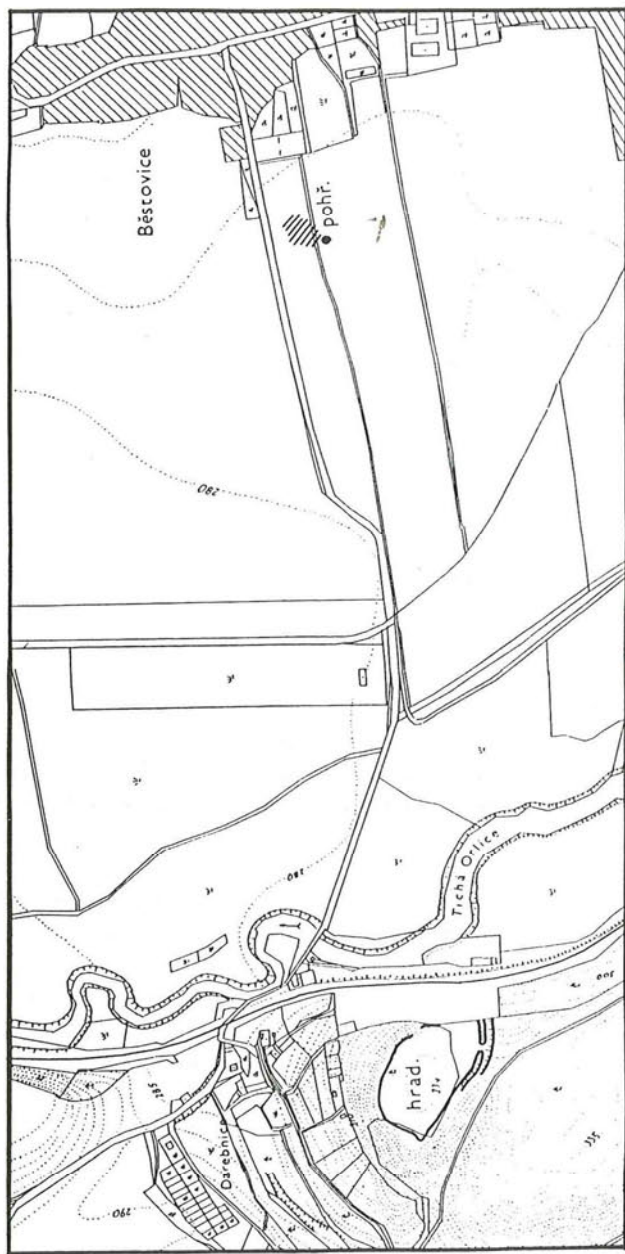
stupně východočeské lužické kultury /IIb, Vokolek 1962/. Některé hroby v plášti mohyly jsou ještě mladší, patří mladšímu stupni /IIIa/ a pohřebiště patrně přežívá, právě tak jako nedaleká nekropole v Pchůvkách - Korunce Jelení, ještě do fáze IIIb, tedy doby, kdy hlavní část východních Čech již byla obsazena a překryta slezkoplatěnickou kulturou.

Výzkum jinak již zcela orbou zničeného pohřebiště v Běstovicích přinesl přesto závažné poznatky jak k pohřebnímu ritu lužické kultury, tak i formám a způsobu spalování. Hlavním výsledkem je objev velké mohyly patrně rodového náčelníka nebo jeho příbuzného /pokud to byl pohřeb dětský/. Ukázalo se tak, že sociální rozvrstvení lužické kultury bude daleko větší než se dosud předpokládalo a že i zde se objeví velké bohaté mohyly, jak je z téhož časového úseku nacházíme především v Karpatské oblasti. Celkový komplexní výzkum osídlení lidu popelnicových polí Choceňské kotliny se ukázal být velmi efektivní a přinesl zajímavé poznatky k organizaci a rozvrstvení lidu popelnicových polí v této, dosud za periferní oblast považované krajině.

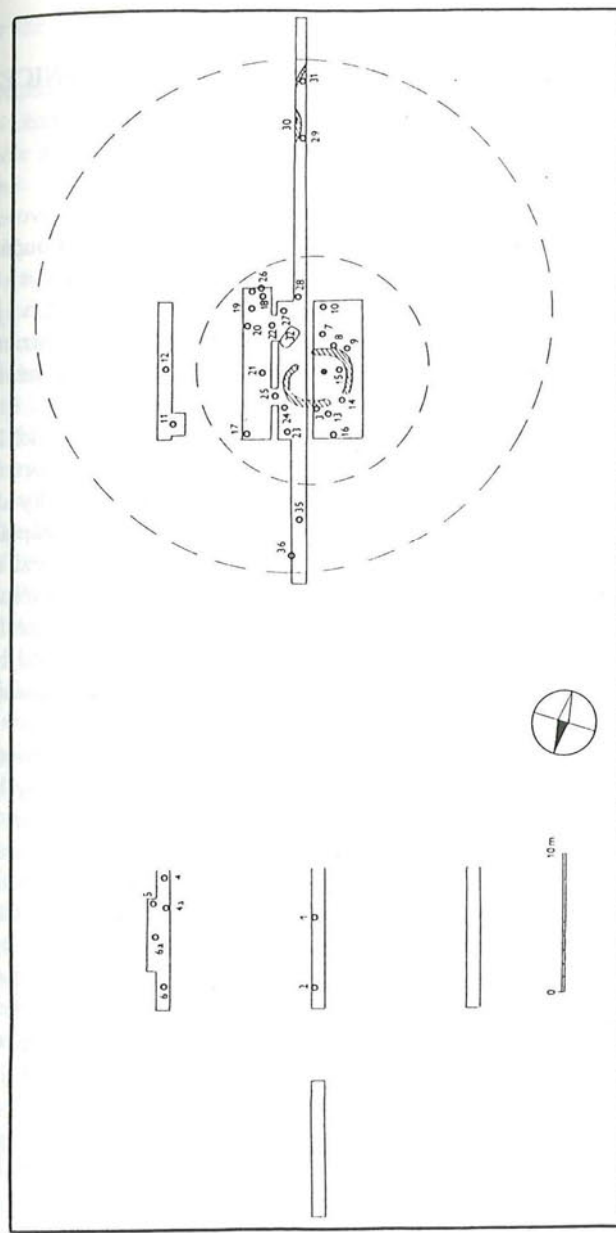
Literatura:

- Böhm, J. 1931: Lužické pohřebiště v Běstovicích /okr. Vysoké Mýto/, PA XXXVII, 13.
Filip, J. 1932: Příspěvky k poznání mladší doby bronzové v Čechách. I. PA XXXVIII, 14 - 18.
Prudič, K. 1931: Vysokomýtsko v době předhistorické, sborník "Vysokomýtsko", 192 - 211. Vysoké Mýto.
Vokolek, V. 1962: Příspěvek k poznání východočeské lužické kultury, Acta Musei Reginaehradecensis et Pardubicensis, Sb 1/IV, 3-124. Hr. Králové.

V. Vokolek: A Lusation-culture cemetery at Běstovice. A preliminary report on investigations of a cemetery, largely destroyed by deep ploughing. A huge ploughed-away funerary barrow built over several fire-stained areas has been documented in the cemetery's marginal area. Its central interment - one of a child or a cenotaph - was enclosed by a trench. The barrow's base yielded evidence for accomplished burial rites with thrown-away vessels crushed underfoot, with a receptacle of wood and other cremated bodies laid to rest without vessels but in one case with fragments of thin strips of gold foil. Secondary burials sunk into the barrow's surface respect its central area. The Běstovice cemetery belongs to the later stage of the East Bohemian Lusatian culture's Middle phase and to the culture's Late phase (IIb - IIIb), surviving in the Choceň region when the central segment of Eastern Bohemia had been already occupied by the Silesia-Platěnice culture.

Obr. 1: Běstovice /okr. Ústí n. Orli./, poloha hradiště nad osadou Darebnice a pohřebiště s mohylou.

Obr. 2: Běstovice, výzkum 1991 - 1993 se schématickým vyznačením obvodu rozorané mohyly /vnější obvod/ a původní mohyly /vnitřní obvod/.

ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY PŘI STAVBĚ ČISTÍCÍ STANICE VE VYSOKÉM MÝTĚ

Vít Vokolek

Při budování čistící stanice odpadních vod na levém břehu řeky Loučné, na kat. ú. Vysokého Mýta /okr. Ústí n. Orł./ byla narušena situace pravěkých a raně středověkých sídlišť. Stavba nám nebyla předem ohlášena, až v jejím průběhu našel dr. F. Šafář na bagrované ploše zlomky keramiky, mazanici a zvířecí kosti. Jeho hlášení na začátku roku 1989 vyvolalo sice naši návštěvu naleziště, ale na provedení záchranného výzkumu bylo již pozdě.

Naleziště se rozkládá severně od města, SV od státní silnice Vysoké Mýto - Hradec Králové, na levém břehu Loučné. Zde, v inundačním prostoru řeky, na parc. č. 1457, 1476 a 1477 byla v době našeho příchodu mechanicky skryta ornice a horní vrstva podloží, základy stavby byly vyhloubeny a zaplaveny spodní vodou. Skrytá ornice byla nakupena na haldách a prostor mezi nimi, sloužící jako přístupová cesta, pokryt šterkem. Odstraněné nadloží mělo sytě černé zbarvení, které způsobovaly nejen rašelinné usazeniny, ale také hojně kulturní zbytky. Na haldách bylo možno sbírat zlomky keramiky a časté byly i dobře zachovalé zvířecí kosti. Celá tato situace byla zničena bez možnosti zakreslit alespoň profily naleziště. Jeho nadmořská výška je 261 m.

Převážná část nasbíraných zlomků keramiky náleží starší době římské a mladší době hradištní, ojediněle zde byly zachyceny stopy osídlení doby laténské a středověké. Dr. Šafář zde sebral i kolekci štípané industrie, zatím bližší neklasifikované, která bude publikovaná zvlášť s geologickou situací naleziště.

Do mladší doby laténské se hlásí zlomek situlovité nádoby vyrobené na kruhu /obr. 2: 1/ a část tuhové nádoby se zdrsňeným povrchem /2: 2/. Ostatní pravěké střepy náleží starší době římské. Tvarem zde jsou zastoupeny terinovité nádoby s vyhlazeným černým povrchem /2: 17, 3: 11/, někdy s hrdlem členěným platickými liniemi /3: 18, 21, 22/, amforovité tvary /2: 6, 13; 3: 8, 11/ a hrubší hrcovité nádoby /2: 10/. Hojně jsou nádoby soudkovitého tvaru s okrajem vklopeným dovnitř /2: 4, 11, 15; 3: 1, 5, 12/, ojediněle je okraj zdoben dolíčky /2: 9/ misky jednoduchého šikmého těla /2: 3, 12, 14; 3: 4, 14/. Některá dna nádob nožkovitě vybiňují /2: 5; 3: 2, 16/. Z výzdobných prvků mimo plastická žebra zde najdeme nejčastěji rýhy, často se křížící /2: 16, 4: 1 - 3, 5 - 6, 8/ a nehtovité záseky /4: 4, 7/ nebo obloučky provedené hřebenem /4: 9/. Na jemnější keramice je výzdoba ozubeným kolečkem /2: 8, 3: 18/. Mimo zlomky keramiky byl nalezen i plochý přeslen /3: 19/. Tento sběrem získaný

soubor lze datovat do starší doby římské, stupně B 2 /Motyková - Šneidrová 1967/.

Druhou část nálezů tvoří zlomky, patřící době hradištní. Střepy nádob mají převážně jednoduchý rozevřený okraj, šikmo seříznutý /5: 2, 3, 5, 7, 8/, ojediněle slabě na vnitřní straně prožlábnutý /5: 1, 4/. Zdobené jsou pásy vícenásobné vlnice /4: 11, 14, 5: 1, 4, 7, 8, 11 - 17/, někdy kombinované s vodorovnými rýhami /5: 17/. Objevují se i výzdoba kolkem /5: 5/, často na plasticky členěném těle /4: 10, 13/. Na dně jedné nádoby byl jednoduchý dolíček /5: 6/. V materiálu střepu je převážně silný podíl písku a často i slidy. Podle jednoduchosti okrajů i výzdoby kolky by bylo možno na první pohled zařadit náš soubor ještě do střední doby hradištní. Z nových výzkumů, především hradišť, však již víme, že tradice výzdobných prvků středohradištních zasahují ještě hluboce do mladší doby hradištní. Všechny větší soubory z východních Čech nebyly publikovány, proto se musíme spokojit s konstatováním, že nálezy z Vysokého Mýta rámcově klademe do počátku mladší doby hradištní, aniž bychom se odvážili určit jejich přesnější stáří v rámci 10. - 12. stol. Ojedinělé zlomky ze 13. stol. /6: 1 - 5/ ukazují, že ani později nebylo bez osídlení.

Terén západně od plochy zničené čistící stanicí schodovitě se zvyšoval až na nadmořskou výšku 270 m. V době naší návštěvy zde na parc. č. 1474/1 se nalézal již zpola zasypáný průkop, ve kterém bylo možno pozorovat zahloubené objekty, jak zásobního charakteru, tak polozemnice. Poněvadž půda byla tehdy silně promrzlá, odložili jsme záchranný výzkum na vhodnější dobu, ale průkop byl vzápětí zasypán. Nemůžeme tedy stanovit, kterému období objekty náležely, zdá se však, že patří oběma hlavním kulturám.

Popsané naleziště je zajímavé z několika důvodů. Předně zachycuje nově pravěké kultury, které v této krajině nejsou tak výrazné /doba laténská, d. římská/. Osada z doby římské, jak ukázal povrchový průzkum v posledních letech, je součástí celé řady sídlišť, rozprostírajících se po obou březích Loučné od Tisové až po její ústí do Labe v Pardubicích. Současně je takto dobře dokumentovaná stará cesta, spojující od neolitu Čechy s Moravou. Hradištní osídlení představuje jednu ze starších osad tohoto regionu. Zatím, před závěrečným hodnocením materiálu z vracavského hradiště, lze jen naznačit, že náleží k osadám, založeným ještě před jeho vznikem. Ještě starší osadu, ze střední doby hradištní, se podařilo sběrem zachytit na sousedním spočinku východního svahu Bučkova kopce nad Vysokým Mýtem, tedy nedaleko našeho naleziště.

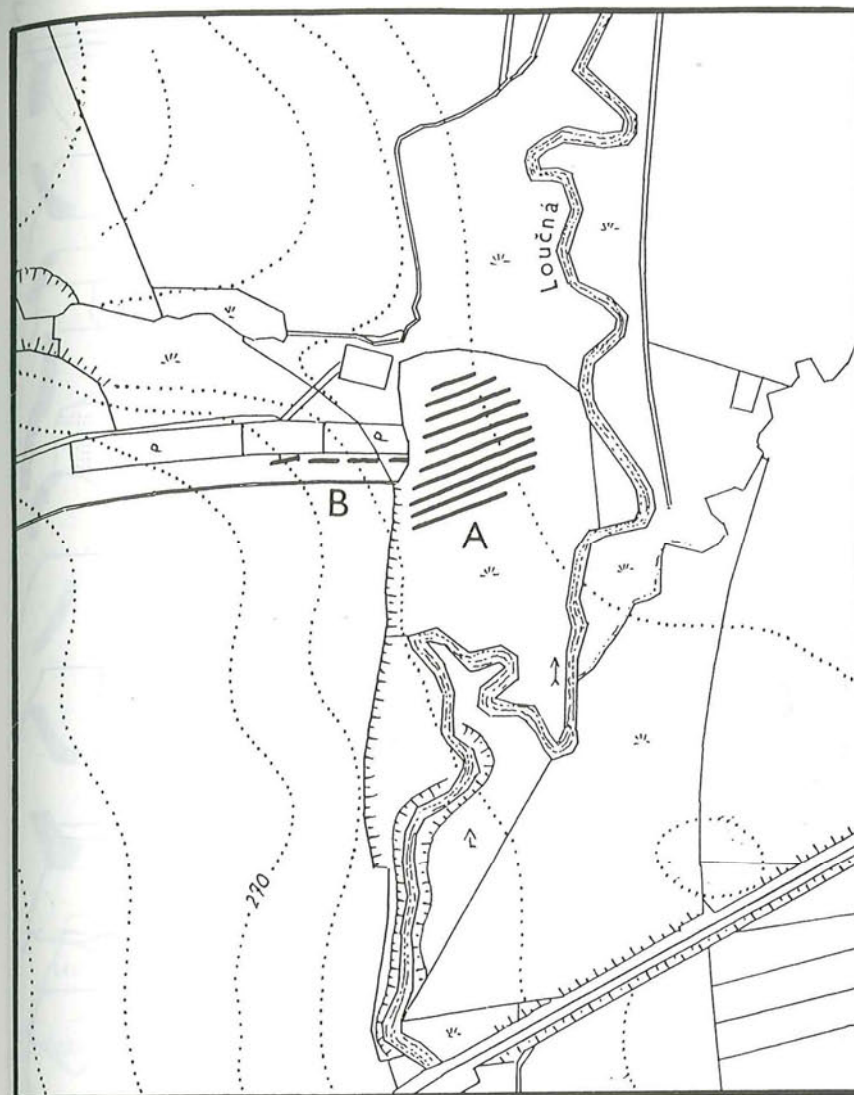
Je nutno jen litovat, že se zde nepodařilo uskutečnit záchranný výzkum. Nemůžeme ani odpovědět na otázku, zda v nízko položené části u řeky byly rovněž objekty nebo sebrané nálezy pocházejí pouze ze splachů z výše pozorová-

vaných osad. Tato zachovaná část však umožňuje případný kontrolní výzkum.

Literatura:

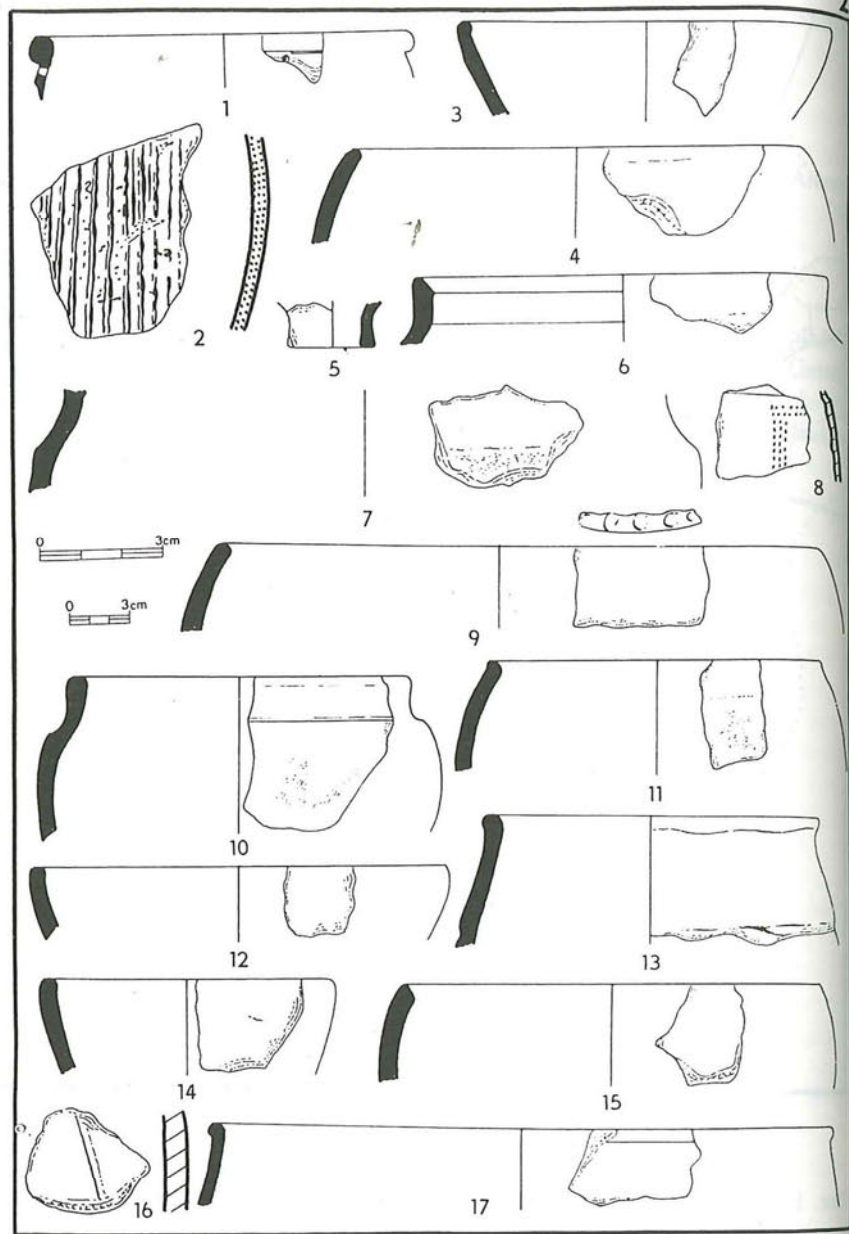
Motyková - Šneidrová, K. 1967 :Weiterentwicklung und Ausklang der Alteren Römischen Keiserzeit in Böhmen, Font. Arch. rag. 11.

V. Vokolek: Archaeology at the building site of a water-cleaning plant at the town of Vysoké-Mýto. The site was occupied in the Early Romano-Germanic age (B 2) and at the beginning of the Late Slavic period (later 10th-11th century A.D.). Isolated sherds bear out activities dating to the Late La Tène period and to the 13th post-Christian century.

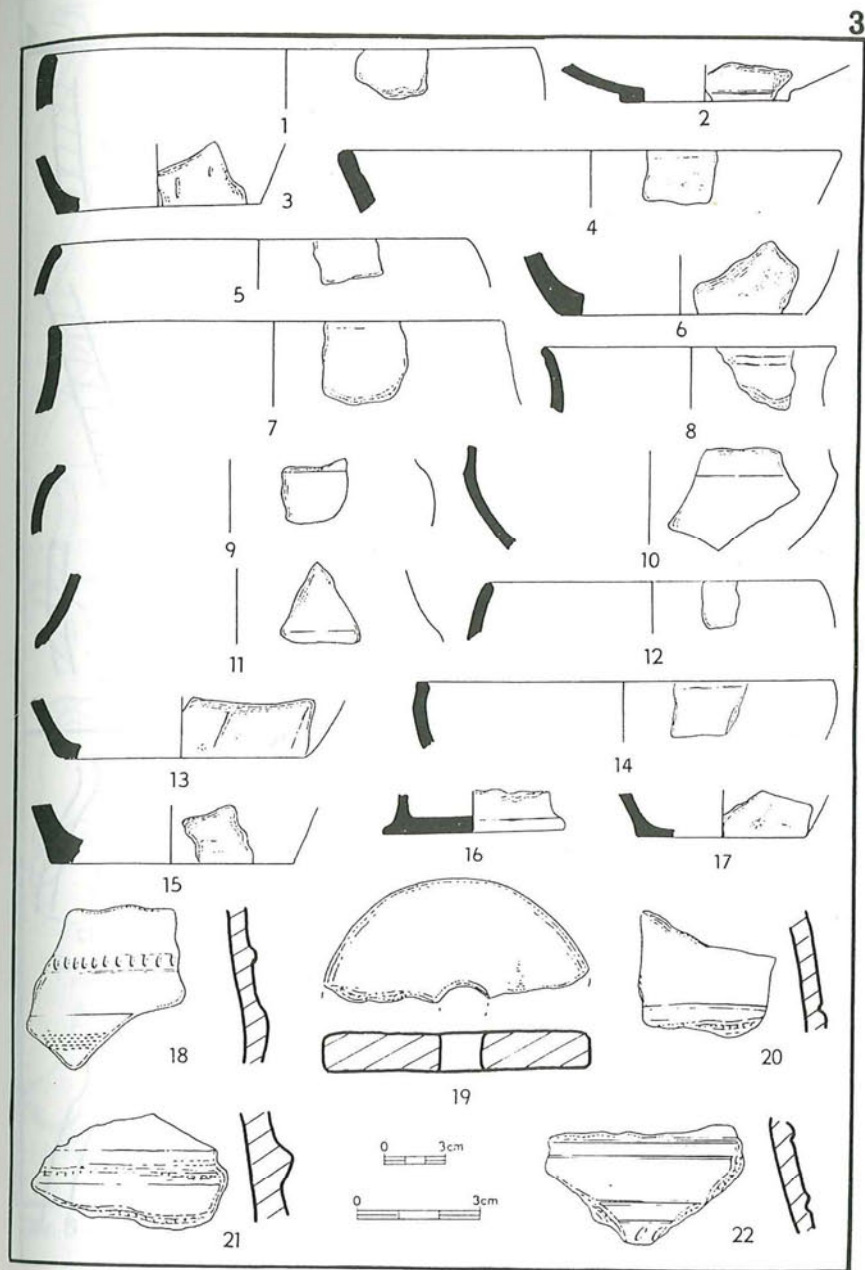

0 200 m

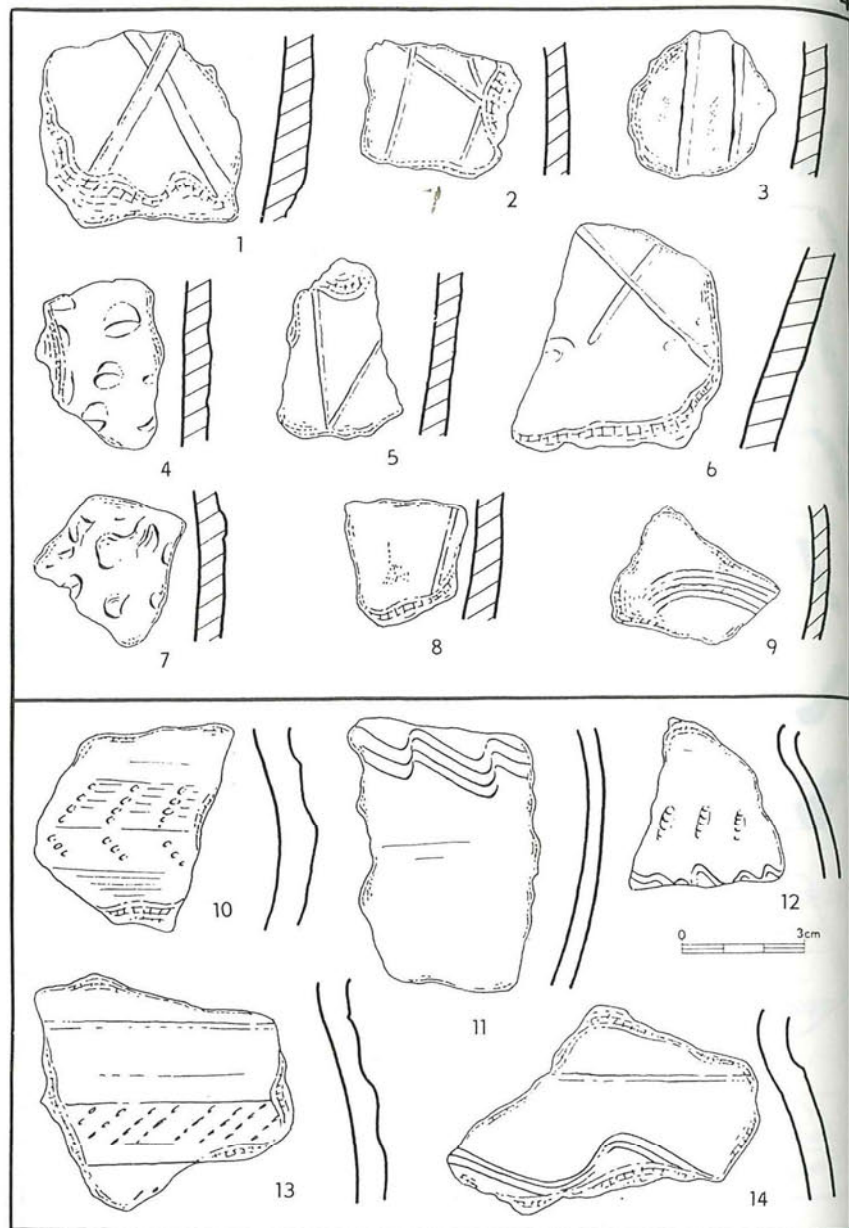
Obr. 1 - Vysoké Mýto, A plocha zničená výstavbou čistící stanice, B - průkop se zahloubenými objekty.

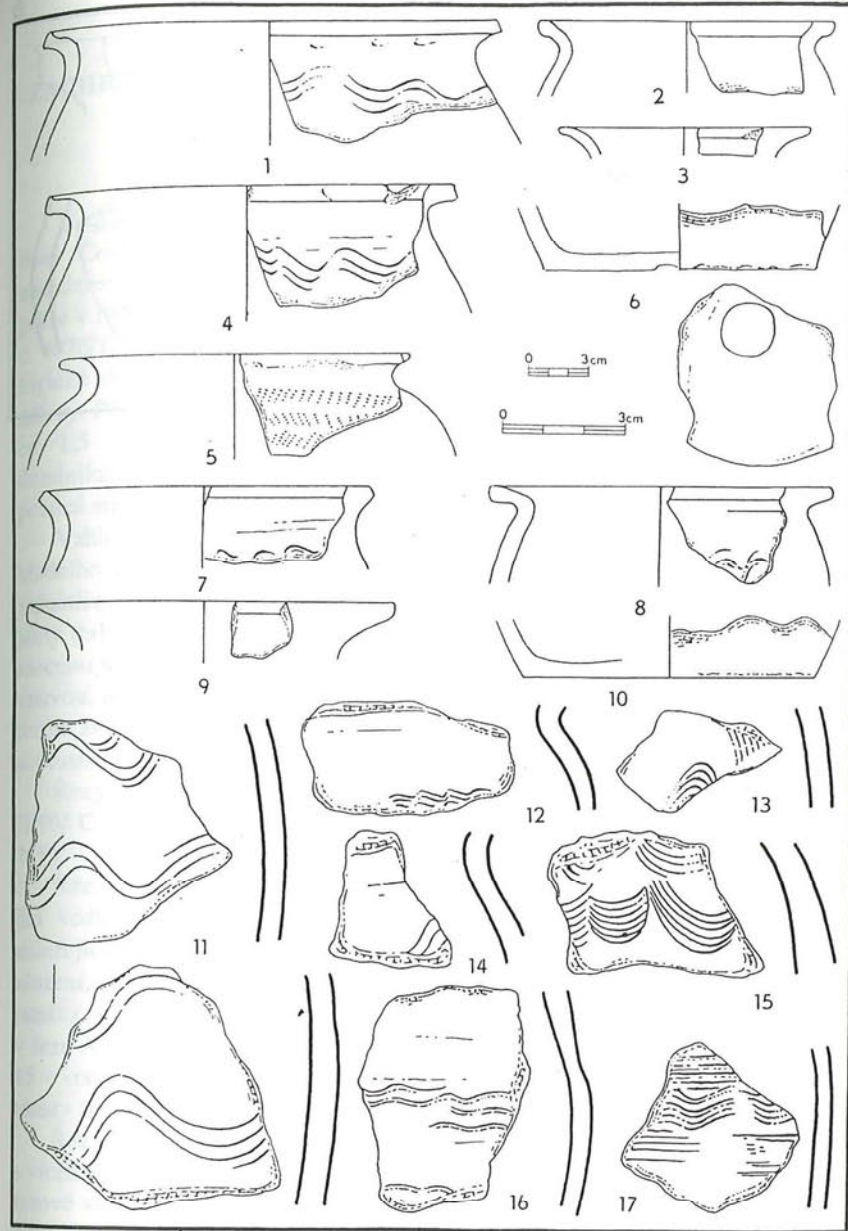
Obr. 2 - Vysoké Mýto, 1 - 2 doba laténská, 3 - 17 doba římská.

Obr. 3 - Vysoké Mýto, 1 - 22 doba římská.

Obr. 4 - Vysoké Mýto, 1 - 9 doba římská, 10 - 14 mladší doba hradištní.

Obr. 5 - Vysoké Mýto, 1 - 17 mladší doba hradištní.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V TURNOVĚ NA MARIÁNSKÉM NÁMĚSTÍ

Jan Prostředník

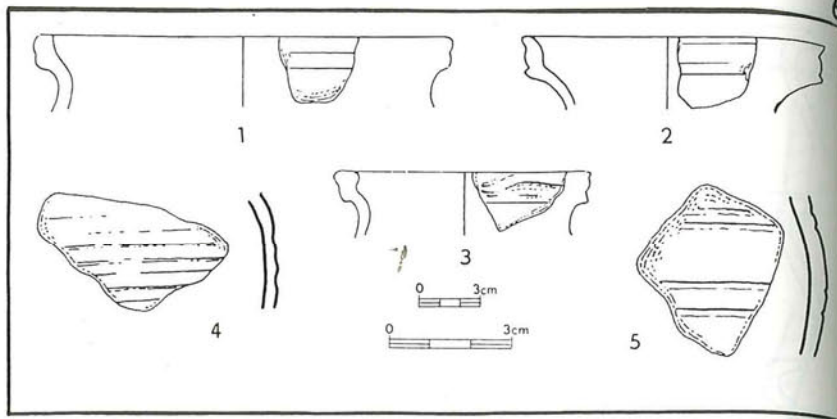
Ve dnech 14.- 20. 7. 1993 byl proveden záchranný výzkum na stavbě budovy České pojišťovny a. s. v Turnově na Mariánském náměstí, které se nachází v památkové zóně vyhlášené 17. 10. 1990 (tab. 1). Nenáhlášené zemní práce v rozsahu cca 1 034 m² a 3,5 - 4 m hloubky byly prováděny na parcelách č. 4076/1, 2, 6, 7 a 4069. Na parcele 4076/2 došlo k vážnému narušení archeologické situace (tab. 2: F). Z prostoru Mariánského náměstí jsou známy starší nálezy. Při kopání stok v horní části náměstí v roce 1909 se našlo v hloubce 1,5 m základové zdivo, které bylo tehdy přisouzeno zaniklému dominikánskému klášteru (Šimák 1909, 86), a pak dále množství vrcholně a pozdně středověké keramiky (Filip 1947, 266).

Vzhledem k tomu, že se archeolog dostavil na místo až po vytěžení základního bazénu stavby, byly práce soustředěny především na dokumentaci jednotlivých objektů a uloženin zjištěných v jihovýchodním profilu stavební jámy (tab. 2 A-F). Objekty se zahloubovaly do podloží tvořeného 8 - 9 metrů mocnou sprašovou návějí; pod ní pokračovaly hlinité štěrky s písčitou svrchní vrstvou, náležející k terasovým říčním sedimentům; vlastní křídové podloží ve formě zvětralých křemenitých pískovců se objevuje v hloubce cca 12 metrů od současného povrchu (Řídkošil 1993).

Řezy byly pro větší přehlednost rozděleny do 6 úseků (řezy A - Á, A - B /1/93/ C - C', C' - D /3/93/ tab. 1: A; 2: F, E - F, G - H /2 a 4/93/; tab. 1: B; 2: F):

Řez A - A' /1/93/ (tab. 2: A) tvořilo souvrství složené ze 7 vrstev a obsahující vedle recentní a subrecentní intruze nálezový materiál chronologicky náležející polovině 16. století (nálezový inventář se nenacházel v primárním uložení, tato část byla již v minulosti narušena zemními zásahy). Kromě keramiky se žlutou olovnatou glazurou vrstvy (zjm. 2 - kompat. s vrstvou 5 v řezu A - B; a 3, která je shodná s uloženinou označenou v řezu A - B číslem 15 - vrstva uhlíků) obsahovaly drobné zlomky skla, hrudky mazanice a fragmenty železných předmětů.

Řez A - B /2/93/ (tab. 2: B) zachytil složitou stratigrafickou situaci s vícenásobnou superpozicí jednotlivých uloženin a objektů. Popis řezu: 1 - nálezově sterilní podloží (žlutohnědá spraš), 2- světlá, šedohnědá jílovitá hlína /70%/, 3 - středně šedá hněď, značně mazlavá jílovitá hlína (80%), na bázi promíšená uhlíky, 4 - světle žlutá hlína sprašové konzistence, probarvená

Obr. 6 - Vysoké Mýto, 1 - 5 středověk /13. stol./.

mazanici a uhlíky (70%), 5 - světle šedá hněd', jílovitá hlína promíšená uhlíky, hručkami mazanice a středními pískovcovými kameny (10%), 6, 7 = 4, 8 - tvrdě vypálená mazanicová drt? promíšená světle hnědou středně písčitou hlinou s uhlíky (10%) a omítkou (20%), 9 - světle žlutá spraš mírně promíšená světlehnědou jílovitou hlinou, 10 - světle šedá hněd' sprašové konzistence (dtto 9), 11 - světle hnědá písčitá hlína promíšená středními kameny (čedič), úlomky cihel, zlomky skla a omítkou (planýrka), 12 - sprašová čočka, 13 - světle hnědá středně písčitá hlína (10% keramiky a kostí, 10% mazanice a cihel, 14 - spraš (50%), světle hnědá hlína (50%), úlomky cihel, 15 - vrstva uhlíků (v rámci erozních postdepozičních procesů na lokalitě došlo k jejímu sesutí a překrytí; viz níže). Nálezy obsahovaly vrstvy 15, 13, 11, 10, 8, 7, 5, 3. Vrstva 15 (tab. 3: A) - 114 zl. keramiky - 11 zl. komorových kachlů, 2 zl. čelní vyhřívací stěny (dále jen ČVS) s rostlinným motivem, 1/2 světle žlutá a červenohnědá transparentní olovnatá vnitřní glazura (15.- 16. stol.), keramika oxidačně pálená, vrstva obsahovala i keramiku 13. stol. a intruzi recentní; 1 podkova, 2 Fe hřeby a neident. fragment, 1 zl. skla, 6 zvíř. kostí, hručky mazanice. Vrstva 13 (tab. 3: B) - celkem 227 zl. keramiky - z toho 4 střepy pravěké (III. stupeň slezskoplatěnické kultury - HD1?; tab. 3: B, 6) a 23 zl. náleží 2. pol. 13. stol. deriváty kalichovitých okrajů (pozn. stejné typy pocházejí např. i z průkopů na nám. Českého ráje z čp. 1 a 95, (Prostředník, v tisku, tab. 2) (tab. 3: B, 9, 10: a-e, ch, j) ostatní do 15. - 16. stol., 1 rekonstruovaný hrnec s páskovým uchem, červenohnědou vnitřní glazurou a bílou malbou v 1/3 výduti (tab. 3: B, 8; bíle malovaná keramika 3: B, 11 a 14), objevuje se zde olovnatá glazura zelená, žlutá (cca 10%), 10% keramiky je páleno redukčně, vrstva obsahovala i 39 ze střepů (16. stol.) vybroušených kruhových terčů o průměru cca 0,4 - 2 cm (39 ks - snad hrací žetony, výběr tab. 4: A, 3), důležitý je fragment hliněné matrice pro otisk ČVS komorového kachle /1/4 - pravý horní roh - v něm rostlinný motiv, hlavní reliéf je umístěn v profilovaném kruhovém pásu a představuje kombinaci vegetace s ptáky (páv?) tab. 4: A, 1/. Z vrstvy dále pochází 50 zvířecích kostí a hručky mazanice. Vrstva 11 (tab. 4: B) obsahovala 147 zlomků keramiky, 18 náleží 13. - 14. stol., ostatní do 15. - 16. stol., keramika je oxidačně pálená, pouze 5% redukční, 80% rezná - bez glazury, 6 zlomků komorových kachlů - 1 fragment ČVS typově odpovídá hliněné matici z vrstvy 13 (tab. 4: A, 2), uloženina dále obsahovala úlomky cihel a břidlicové střešní krytiny s úchytným otvorem, střípky skla, hručky mazanice a zvířecí kosti. Z vrstvy 10 (tab. 4: C, 8: a - e) pochází 17 zlomků keramiky, 12 zl. - 13. stol., 5 zl. - 15.- 16. stol., dále bronzová struska, zvířecí kosti a uhlíky. Uložení 8 obsahovala 9 zl. keramiky - 14. - 15. stol., zlomek nádobkového? a celý římsový komorový kachel se zelenou krycí polevou (pol. 16. stol.), oxidačně pálený (červenohnědý střep), na ČVS se po obou stranách nacházejí dvě posta-

vy (snad andělé) nesoucí (držící) keř (vinná réva, chmelová réva?). Povrch kachle je značně poškozen, glazura je odloupána, pravděpodobně v důsledku značného žáru (viz níže), rozměry kachle 20x13 cm, síla 4 cm, síla lišty 2 cm. Vrstva 7 (tab. 4: D) - 57 zl. keramiky, 5 - 13. - 14. stol., ostatní 15.- 16. stol. 10% transparentní poleva, 10% redukčně pálená keramika., fragment tenkého měděného plechu. Vrstva 5 - 54 zl. keramiky, 8 - 13. stol., 46 - 15. - 16. stol., zlomek komorového kachle, 47 kruhových terčů vybroušených z glazovaných střepů, červeně malovaná keramika (1), ve dvou případech doložen redukční výpal, 2 Fe hřeby. Z vrstvy 3 pochází 6 zlomků keramiky náležejících 14. - 15. století.

Řez C - C' /3/93/ (2 m jihozápadně od hranice řezu A - B v JV linii stavební jámy, tab. 2: C, F) se skládal ze 4 uloženin (uváděno od báze): 1. sterilní podloží (žlutohnědá spraš); 2. světlehnědá sprašová hlína (70%) promíšená uhlíky a mazanicí; 3. spraš slabě kontaminovaná hručkami mazanice a uhlíky (splach); 4. světlehnědá sprašová hlína se úlomky cihel (10%), mazanicí a uhlíky. Vrstvy 2 a 3 obsahovaly následující nálezový inventář: 2. - 6 zlomků keramiky (13. stol. tab. 4: F); 3. - 2 střepy (13. a 16. stol.). Toto souvrství bylo překryto vyrovnávací vrstvou (planýrkou) se současným materiálem.

Řez C' - D /3/93/ (tab. 2) cca kolmo navazoval na C - C' a obsahoval shodnou nálezovou situaci.

Při hloubení nájezdové rampy pro stavební techniku (32 m západně od středu řezu A - B, tab. 1: B, 2: F) došlo k dalšímu narušení archeologické situace. Byl zde dokumentován řez v délce 8,80 m (E - F, G - H, tab. 2: D, E, F). Řez E - F (7,6 - 8,8 m, západní část) se skládal ze čtyř uloženin: 1 - sterilní podloží (spraš), 2 - černohnědá hlína sprašové konzistence (60%) promíšená bloky mazanice a uhlíky (kulturní vrstva s keramikou třetího stupně kultury slezskoplatěnické (HD1), za určení děkuji dr. Vokolkovi); tato uloženina byla narušena kuželovitým vkopem nezjištěného stáří vyplněným sprašovou hlinou s uhlíky a mazanicí (3), povrch pokrývala subrecentní navážka. Ze slezskoplatěnické sídlištní vrstvy, která byla překryta cca 60 - 70 cm mocným blokem čisté spraše, pochází celkem 127 zlomků keramiky /amforovitá zásobnice, květináč, koflík, miska s kolmo vytaženým okrajem, jednoduchá polokulovitá miska, dno miniaturní nádoby; veškerá typická keramika je vyobrazena na tab. 5), kamenné drtidlo, 2 zvířecí kosti (snad ptačí?) a značné množství mazanice.

Řez G - H (tab. 2: E) zachytil souvrství složené ze 4 vrstev, které obsahovaly nálezový materiál datovaný do poloviny 16. století. Uložení byly překryty recentní navážkou. Situaci poškodily vkopy subrecentního septiku ve východní části, stejně jako stavební zásahy na straně západní.

Posledním objektem zjištěným v areálu stavby byly pozůstatky barokního

sklepa (tab. 2: F). Sklep vyzděný z plochých cihel byl na počátku našeho století zasypan (Šimák 1893). Stavba pouze prorazila valenou cihlovou klenbu vstupní sešíkmené chodby. Popis sklepa: vstupní chodba (na severozápadní straně) šířka 1 m, výška cca 2 m, délka 3 m; hlavní sklep obdélník o stranách 3,6 x 2,6 m; výklenek na severovýchodním okraji, délka 1,5 m, výška 2 m. Tyto prostory náležejí pravděpodobně k domu čp. 403, který byl na počátku našeho století zbořen (1902) /základy domu pocházely snad ze 17. stol., vlastní objekt je zmiňován k roku 1803/ (Šimák 1904, 86).

Interpretace:

Nálezový inventář z řezů A - A', A - B, C - C', C' - D, E - F a G - H nám dokládá antropogenní aktivitu v tomto prostoru již ve starší době železné (HD1 - III. stupeň kultury slezskoplatěnické) /viz intruze keramiky ve vrstvě 13 - řez A - B a sídlištní vrstva zachycená řezem E - F/. Jedná se o dosud neznámé sídlištní kultury slezskoplatěnické v intravilánu města (starší doklady sídlištní kultury slezskoplatěnické na katastru města viz. Filip 1947 263 - 264, Šimák 1932, 14 - Aehrentálova cihelna u žel. zastávky Turnov - město, Waldhauser 1976, 78 - Maškovy zahrady, poloha "Na kamenici"). Další nálezy pocházejí až z 2. poloviny 13. a ze 14. století (keramiku odpovídající tomuto časovému úseku obsahovaly uložení 15, 13, 11, 10, 7, 5 v řezu A - B, vrstva 2 řezu C - C', C' - D). Město Turnov bylo založeno Markvarticí okolo poloviny 13. století a do tohoto prostoru, který se nacházel v přímém sousedství dominikánského kláštera (založen okolo r. 1250 pravděpodobně bl. Zdislavou z Lemberka, zaniká v souvislosti s husitskými válkami roku 1424)) byly umísťovány zahrady (Šimák 1903, 26). Šimák (ditto, 27) lokalizoval do polohy "Klástersko" (terénní blok na jihovýchodním okraji města na jehož patě stojí kostel Nanebevzetí Panny Marie) městský hrad. Tato hypotéza se však podle nových zjištění ukázala být mylnou (Klápště 1981).

Uložení 5 (řez A - B) představuje výplň mělkého příkopu nebo terénní deprese; vrstvu 15 tvoří relikt spálené dřevěné podlahy obytného objektu, který zanikl při jednom z požárů 16. století (mohlo by se jednat o katastrofu ze 17. dubna 1538; Šimák 1903, 70 - 73). V důsledku rozsáhlé erozní činnosti došlo k trhání a následnému posunu bloků zeminy, dokladem toho je např. výše zmíněná dřevěná podlaha, která je "zlomená" a překryta mohutným splachem.

Uložení 2, 3 - řez A - A', 5, 7, 8, 10, 11, 13 - řez A - B, 3 - řez C - C', C' - D, 2, 3, 4, 5 - řez G - H) dokládají značnou sídelní aktivitu na konci 15., ale zejména v následujícím století 16. Toto období je spojeno s postupným hospodářským vzestupem podpořeným i řadou šlechtických výsad, která byla Turnovu udělena. V roce 1538 (25. 3.) došlo k významnému aktu - ke spojení obou městských částí. Turnov byl pravděpodobně již od svého založení rozdělen mezi členy rodu Markvarticů, mezi rohozecké a valdštejské panství.

V důsledku požáru ze 17. dubna 1538 se však hospodářský rozkvět na čas zastavil. Roku 1547 připadl Turnov královské komoře v souvislosti s konfiskací majetku Adama z Vartenberka po neúspěšném odboji českých stavů proti Ferdinandu I. Turnov byl sice po čase opět vykoupen, ale Adama z Vartenberka to v podstatě přivedlo na mizinu. Problémy pokračovaly a v červenci 1565 se panství nad Turnovem opět dělilo, tentokrát mezi syny Adama z Vartenberka, Jana a Kryštofa. Období po rozdělení bylo však vyplněno neustálými spory mezi bratry, které samozřejmě nijak městu neprospěly. Teprve v 90. letech 16. století po smrti obou bratří došlo k uklidnění situace a následnému rozvoji (Šimák 1903).

Mladší doklady aktivity (17. a 18. stol.) chybějí, zjistili jsme pouze recentní a subrecentní terénní zásahy.

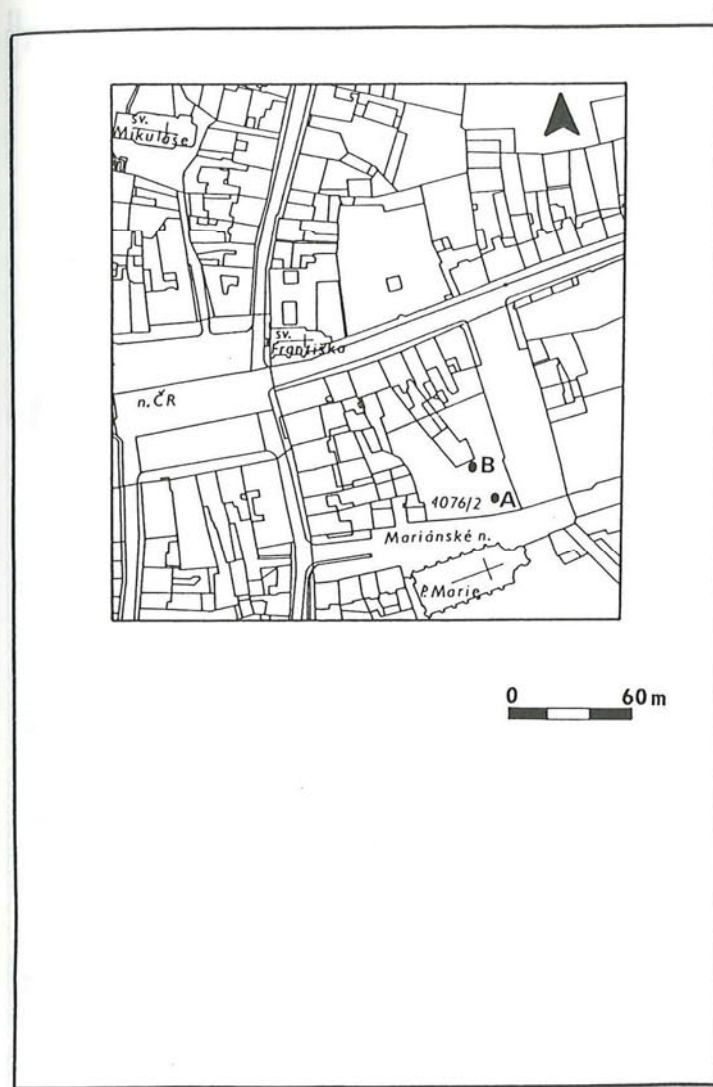
Celý prostor byl značně poškozen nekonzultovanou výstavbou budovy České pojišťovny i předchozí stavbou n. p. Preciosa, podařilo se nám přesto na zbytcích vrstev v profilu prokázat sídelní aktivitu ve starší době železné a ve vrcholném a pozdním středověku v této části Turnova.

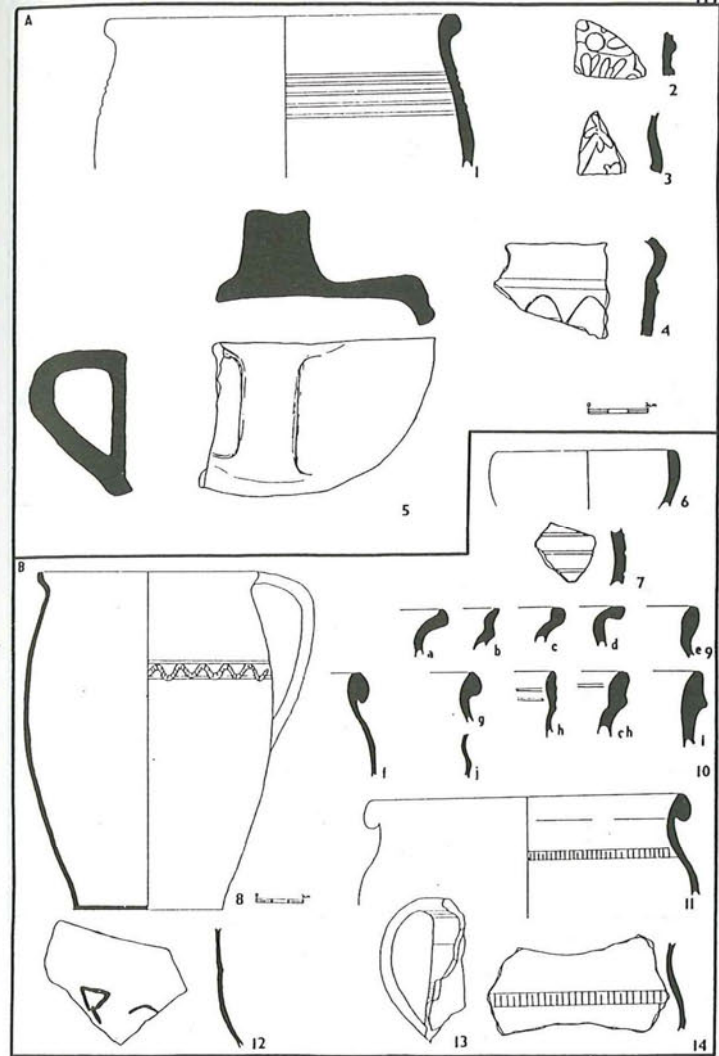
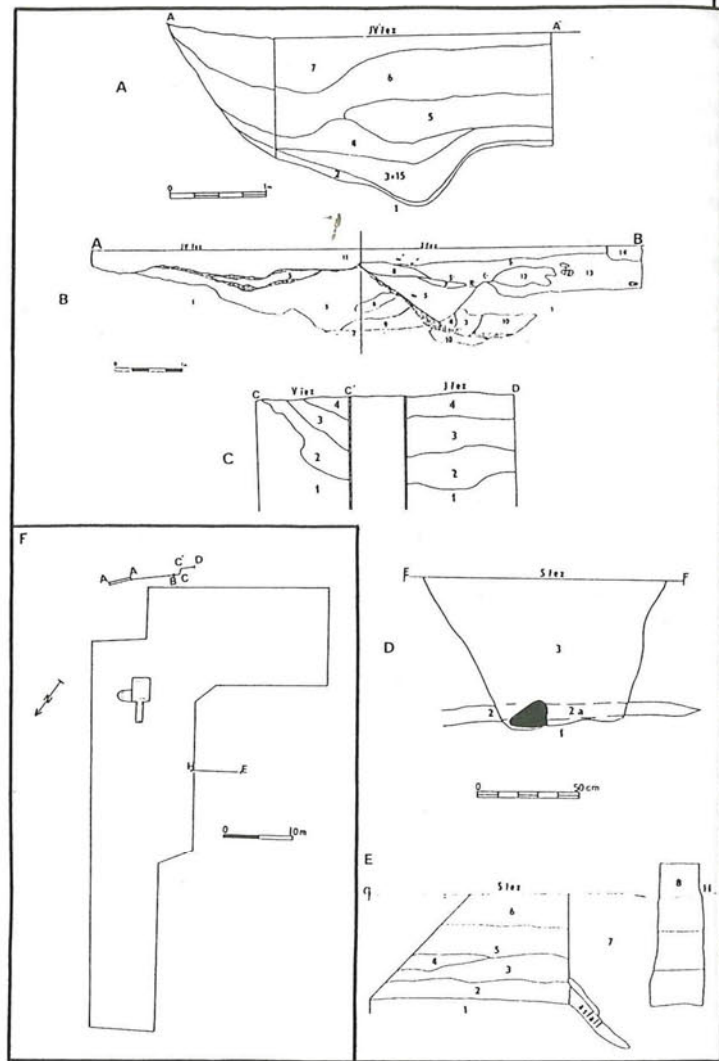
Literatura:

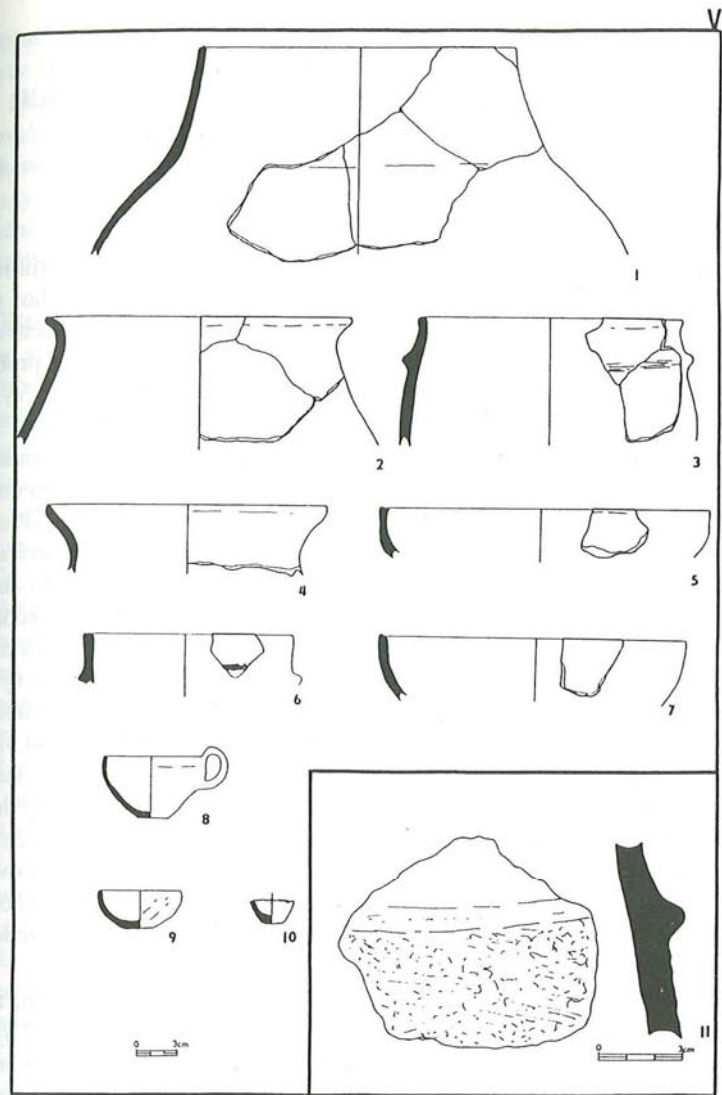
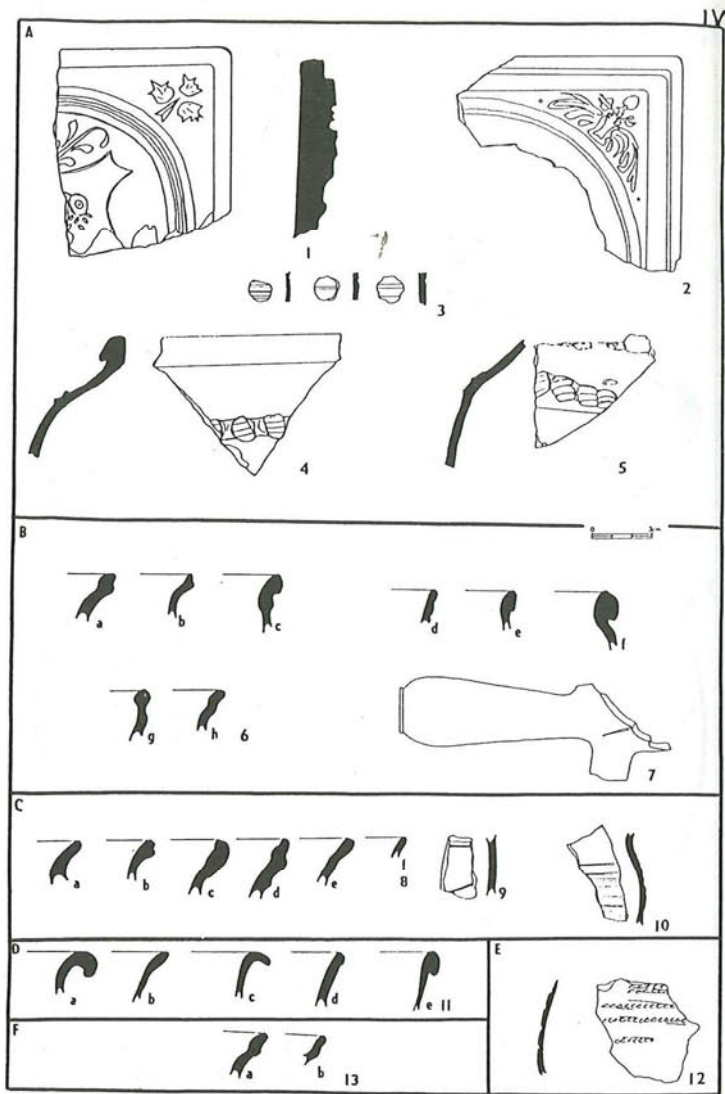
- Filip, J. 1947: Dějinné počátky Českého ráje, Praha.
Klápště, J. 1981: O počátcích města Turnova, in: Praehistorica VIII - Varia Praehistorica, UK Praha, 289 - 293. Praha.
Prostředník, J. (v tisku): Zpráva o archeologických akcích Okresního muzea Českého ráje v Turnově za rok 1992, Zpravodaj muzea v Hradci Králové 19. Hradec Králové.
Řídkošil, T. 1993: Zpráva o geologických poměrech na Mariánském náměstí v Turnově, Neubl. rukopis, Turnov.
Šimák, J. V. 1893: Zbytky kláštera Turnovského, ČSPSČ I. 47. Praha.
Šimák, J. V. 1903: Příběhy města Turnova nad Jizerou. Díl I. (Od založení města do r. 1620). Turnov.
Šimák, J. V. 1909: Soupis památek uměleckých a historických v politickém okresu Turnovském, Praha.
Šimák, J. V. 1932: Devátá zpráva musea v Turnově. Turnov.
Waldhauser, J. 1976: Turnovský lid kultury popelnicových polí v severních Čechách. Archeologické výzkumy v severních Čechách IV. Teplice.

J. Prostředník: The town of Turnov, Mariánské náměstí (Holy Virgin Squa-

re). A salvage excavation necessitated by the sinking of foundations for a Česká pojišťovna, a. s. building (Bohemian Insurances, Inc.) at Turnov's Mariánské náměstí took place on 14 - 20 July 1993. The unreported excavation took away most of the local soil and all we could do was to document the sections. The A - A and A - B section cut transversally a slightly sunk habitation feature, datable around 1550. Strata sampled in section C - C' and C' - D yielded pottery dating to c. 1250 - 1300. The E - F section exposed a cultural layer belonging to Stage III of the Bronze-Age Silesia-Platěnice culture. The last feature excavated at the building site is a vestige of a Baroque-period cellar. The plot is likely to have belonged to house No. 403, demolished at the beginning of this century (1902). The house's foundations reach back to the 17th century.

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V BŘETISLAVOVĚ ULICI A NA ŽIŽKOVĚ NÁMĚSTÍ V CHRUDIMI

Jan Frolík, Jiří Sigl

V měsících březnu až červnu 1992¹ proběhla první etapa komplexní rekonstrukce inženýrských sítí v jižní části chrudimského městského jádra. Konkrétně se dotkla celé Břetislavovy ulice, jižní části Žižkova náměstí až ke křižovatce s ulicí Kopanice. Vlastní záchranná archeologická práce probíhala podle postupu prací od 27. března do 26. června 1992. Záchranný výzkum provádělo Muzeum východních Čech v Hradci Králové ve spolupráci s Archeologickým ústavem ČSAV v Praze. Náš zájem se soustředil na rekonstrukci plynovodní a vodovodní sítě včetně přípojek. Nejprve byl hlouben po etapách výkop pro plynovod, na něj navázalo hloubení jednotlivých přípojek. Před výkopem pro vodovodní potrubí byl terén v celé Břetislavově ulici nejprve snížen o cca 30 cm. Vlastní práce na vodovodu pak pokračovaly již z této snížené úrovně. Hlavní kanalizační řad rekonstruován nebyl, proběhla však rekonstrukce přípojek do jednotlivých objektů, a to mezi dvěma výše zmíněnými akcemi.

Břetislavova ulice se jako jediná v historickém městském jádru vymyká z pravidelně rozměřeného uličního systému svým obloukovitým průběhem. Lze proto předpokládat, že je reliktem situace starší než bylo lokování vrcholně středověkého města před rokem 1276. V 12. - první pol. 13. stol. se v prostoru severně od Břetislavovy ulice nacházel prvotní chrudimský hrad a Břetislavova ulice by tak mohla být pozůstatkem cesty, která ho obcházela. Výkopové práce na tomto místě byly vítanou příležitostí tuto hypotézu ověřit a určit skutečné stáří komunikace. V prostoru Žižkova náměstí byla možnost zachytit pozůstatky komplikovaného systému bran a hradeb vrcholně středověké fortifikace z konce 13. a 14. století.

Sledování výkopových prací v plynovodních výkopech prokázalo, že archeologické terény v západní části Břetislavovy ulice mezi čp. 76/I a 71/I jsou velice narušeny staršími inženýrskými sítěmi a z původní situace zbývají jenom nesouvislé ostrůvky, z nichž opět převážnou část zlikvidovaly současné výkopy. Zjištěnou archeologickou situaci můžeme generalisovat následovně:

Podloží je písčité sprašová hlína žlutých odstínů v hloubce cca 90 - 130 cm. Na něj nasedá v západní části ulice světle hnědá prachovitá jílovitá hlína, nálezově velmi chudá. Přesto však poskytla pravěký zlomek. Ve střední části ulice je nejstarší zjištěnou situací šedočerná jílovitá vrstva s množstvím uhlíků, výrazně sídlištního charakteru. Pochází z ní menší kolekce keramiky, kterou

předběžně datujeme do 12. a počátku 13. století. Obě výše zmíněné vrstvy jsou překryty 10 - 20 cm silným hrubým štětem, který je jasným dokladem komunikace. Neposkytl však žádný výrazný datovací materiál. Místy se na něm dochovala šedohnědá jílovitá hlína, obsahující drobné kameny a uhlíky a ojedinělý keramický zlomek pokročilého 13. století. Lze ji charakterisovat jako nečistoty ukládající se na fungující komunikaci. Mladší situace souvisejí jednoznačně s existující ulicí a jsou do značné míry poškozeny recentními zásahy a výkopy. Až do úrovně současného povrchu se středověké terény nedochovaly nikde.

Zjištěnou situaci interpretujeme následovně. Pravěká vrstva je dalším dokladem skutečnosti, že v té době byla osídlena s velkou pravděpodobností celá chrudimská ostrožna, jak naznačují již dříve provedené výzkumy na náměstí J. Resslera a ve Štěpánkově ulici. Objevená mladohradištní vrstva prokazuje, že prostor dnešní Břetislavovy ulice byl nejprve využit k sídlištním účelům. Komunikační využití je až druhotné a vzniklo v pozdní fázi existence hradiště (12. - 1. pol. 13. stol.). Potvrzuje se tedy, že Břetislavova ulice je starší než půdorys vrcholně středověkého města z 2. pol. 13. století.

Ve východní části Břetislavovy ulice od čp. 65/I k čp. 67/I byla situace kompletně zničena staršími výkopy. Pouze před čp. 69/I, které se nachází již v prostoru Žižkova náměstí západně od Širokých schodů jsme zaregistrovali 280 cm dlouhé zdivo z pěti kusů pískovcových kvádrů o zjištěné výšce 22 cm. Domníváme se, že by mohlo jít o jižní ostění jedné z bran, tvořící složitý vstupní systém v jihovýchodním nároží městské fortifikace. Další úsek výkopu pro plynovod před čp. 107/II až 105/II (včetně odbočky do uličky s baštou Na Puši) odkryl pod současnou dlažbou vrstvy, které můžeme datovat do 15. - 16. století a jeden objekt s materiálem 17. - 18. století. Výjimku představuje souvrství zjištěné před čp. 106/II. Na podloží, tvořené žlutou písčitou vrstvou v hloubce 102 cm nasedají vrstvy sídlištního charakteru o mocnosti cca 40 cm, které poskytly zlomky keramiky 13. až 14. století a také četné úlomky strusky. Mladší souvrství jsou již obdobná situaci ve zbylé části tohoto úseku. Význam zachyceného sídlištního souvrství spočívá ve skutečnosti, že je to poprvé, co se v prostoru tzv. Nového Města podařilo zachytit situace starší než 15. století.

Výkop pro vodovodní potrubí byl na rozdíl od plynovodního hlouben v severní polovině Břetislavovy ulice. V úseku mezi čp. 61/I - 67/I byly historické terény z převážné části zničeny mladšími zásahy a úpravami. Z často se opakujících hlinitých vrstev černošedé a hnědošedé barvy se nepodařilo získat žádný datovací materiál, stejně jako z vrstev obsahujících větší množství mazanice. Podloží je opět spraš, stejně jako v jižní části ulice, její povrch je nerovný. Upozornit bychom chtěli na dva objekty. Prvním z nich je zeď, zjištěná ve výkopu před čp. 65/I. Byla postavena z opukových kamenů, spojených jílem.

Její šířka činila 45 cm, výkopem probíhala šikmo. Východně od zdi jsme zjistili mohutnou vrstvu s mazanicí, která však neposkytla datovací materiál. Vzhledem k nejasnému stáří není interpretace příliš snadná. Mohlo by jít o starší fázi domu čp. 65/I, který v těchto místech nepravidelně ustupuje proti sousednímu čp. 64. Znamenalo by to, že dům čp. 65/I původně sahal dále směrem do ulice a snad po nějakém požáru, jak naznačují mazanicové vrstvy, byl přestavěn a uliční průčelí posunuto dozadu. Druhým zjištěným objektem je opět zeď, a to proti západní části domu čp. 67/I. Byla opět stavěna z opuky na maltu. Její dochovaná šířka v severním profilu činila 300 cm, přičemž se líc dochoval na západní straně, ale východní byl poškozen recentním výkopem. Dochovaná koruna byla objevena v hloubce 75 cm od povrchu a zeď pokračuje pod dno výkopu, které bylo v těchto místech v hloubce 185 cm. V jižním profilu se zeď nedochovala, protože původní terény zde byly kompletně zničeny. Bezpečně šlo o velmi mohutnou konstrukci, jejíž skutečnou šířku neznáme a i šířka zjištěná může být zkreslena skutečností, že na výkop probíhala šikmo. Domníváme se, že nalezené zdívo je pozůstatkem vnitřní brány nebo na ní navazující parkánové hradby v jihovýchodním nároží městského jádra. Brána byla umístěna do ústí Břetislavovy ulice na dnešní Žižkovo náměstí. Směrem k jihu od ní pokračovala parkánová hradba, jejíž zalomení je dochováno v nepravidelném půdorysu domu čp. 140/I anebo přímo ve zdech čp. 70/I a dalších domů západním směrem. Situace severně od čp. 67/I není prozatím zcela jasná.

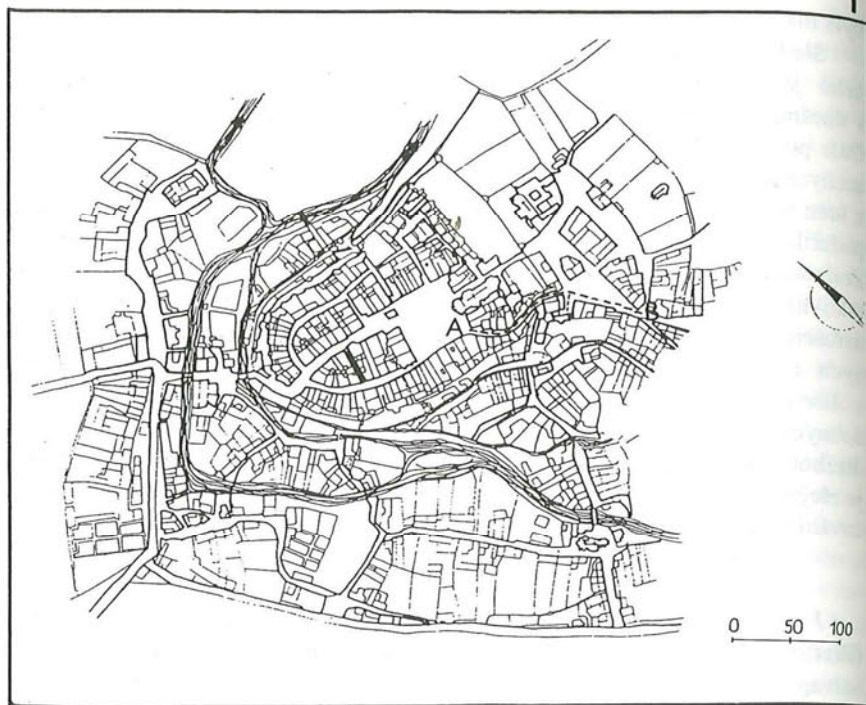
V prostoru Žižkova náměstí před výše popsanou hradbou a dále směrem k východu jsme opakovaně zjišťovali vícenásobné vrstvy štětu či dláždění, které nelze přímo archeologicky datovat, ale jejich původ je jistě vrcholně středověký či raně novověký. Jde o úpravy komunikace v prostoru parkánu a komplexu bran v místech hlavního vstupu do městského jádra. Vlastní parkánová hradba byla zjištěna proti rozhraní domů čp. 105/II a 106/II. Hradba byla široká 160 cm, zděna byla s většími opukovými kameny, spojovaných písčitou maltou. Ve 140 cm hlubokém výkopu hradba pokračovala dále pod jeho dno. Ve vzdálenosti 290 cm východně od hradby bylo zjištěno v souvrství písčitých vrstev výrazné rozhraní, které interpretujeme jako vnější hranu parkánového příkopu.

Poslední důležité zjištění bylo učiněno náhodně ve výkopu pro elektrický kabel proti čp. 98/II v ulici Kopanice (nedaleko od jejího vyústění do křižovatky Novoměstské ulice a Žižkova náměstí). Ve výkopu se nacházela zeď z plochých opukových kamenů spojovaných hlínou o šíři 230 cm. Zeď se dochovala v západním profilu a ve dně výkopu, které bylo v hloubce 100 cm. Ve východním profilu byla zcela zničena recentním výkopem pro potrubí. Domníváme se, že jde o hradební zeď Nového Města, jejíž existence byla hypoteticky předpokládána, např. v stavebněhistorickém pasportu SÚRPMO, ale dosud ne-

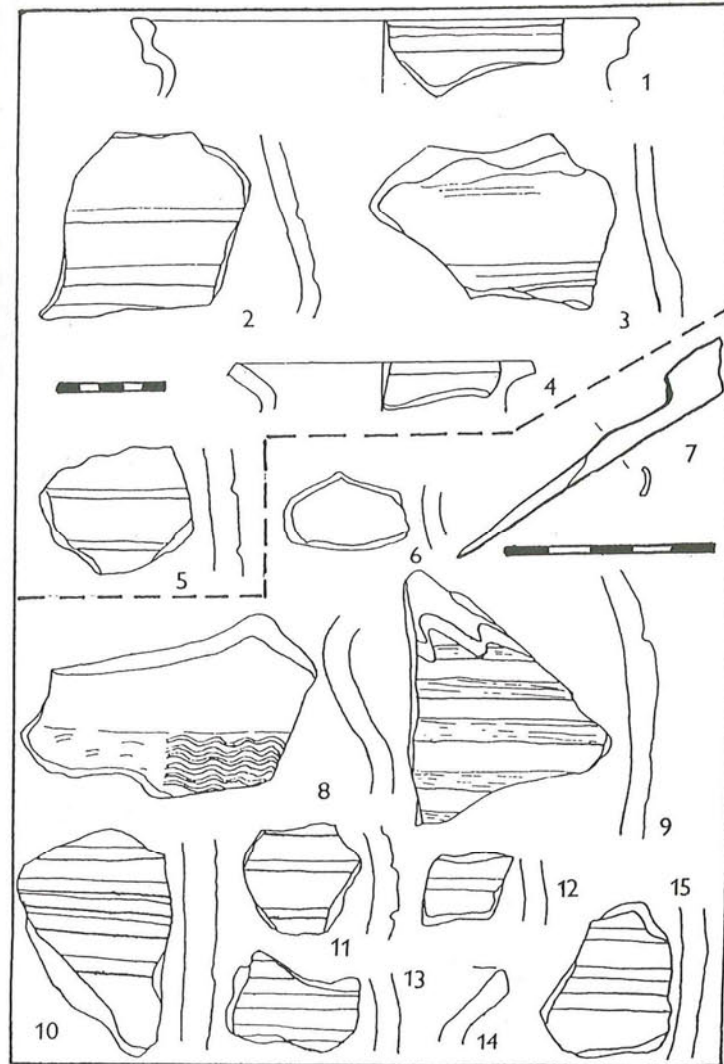
byla nikde doložena.

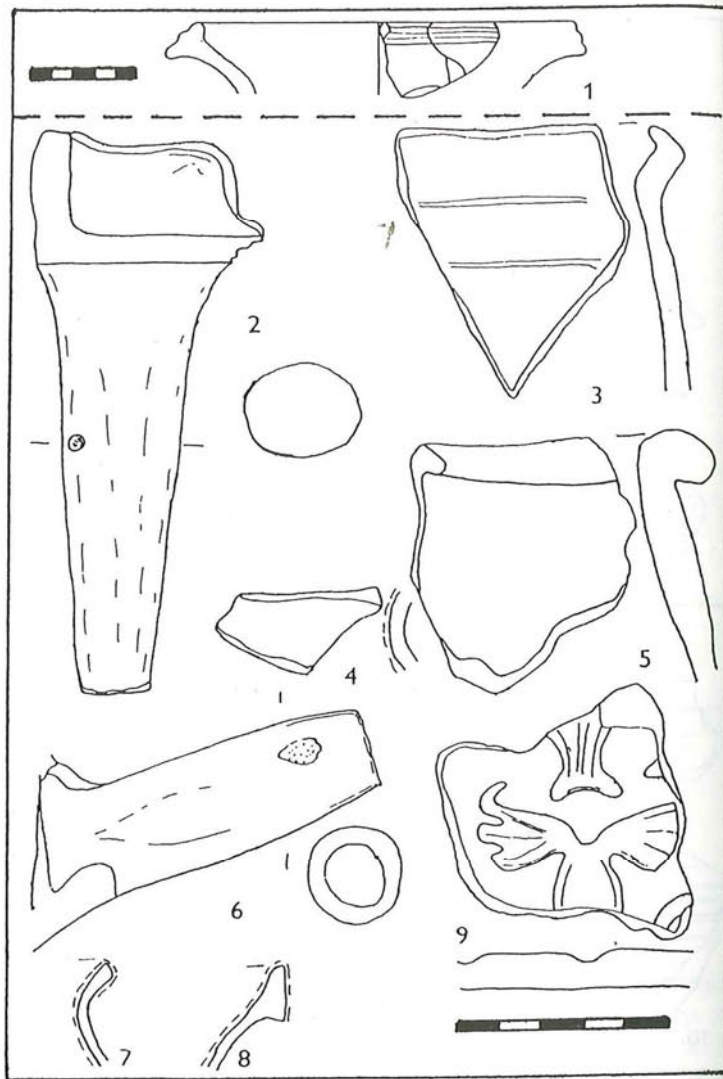
Sledování výkopových prací v jihovýchodní části chrudimského historického jádra přineslo potvrzení hypotézy o větším stáří komunikace dochované v dnešním vedení Břetislavovy ulice než je lokování města ve 2. pol. 13. stol. Dále pomohlo objasnit složitou situaci městské fortifikace v této části města, zachycením hlavní městské hradby, parkánové hradby a zřejmě reliktu jedné z bran včetně četných úprav komunikace v prostoru parkánu. Poprvé vůbec se podařilo doložit zatím jen předpokládané kamenné opevnění Nového Města. Zmíněná akce opět jednoznačně dokazuje, že je nutné sledovat i zdánlivě neatraktivní zásahy a výkopy, a to i tam, kde byly terény již v minulosti dosti narušeny. Současné rozsáhlé výkopové práce přinesly likvidaci i těch nečetných zbytků historického nadloží, které se ještě v těchto místech, především v Břetislavově ulici, dochovaly. Z hlediska dokumentace je sledování podobných prací jedinou možností, jak zkoumat archeologické terény pod dlažbou živé a hojně frekventované komunikace. Z výše popsaných výsledků je zřejmé, že záchranný archeologický výzkum bude nevyhnutelný i při pokračování této akce v prostoru Resslera náměstí a ve Štěpánkově ulici.

J. Frolík - J. Sigl: Archaeological investigations in the Břetislavova ulice (Břetislav Street) and Žižkovo náměstí (Žižka Square) at the town of Chrudim. Salvage archaeological excavations took place at the occasion of a complex reconstruction of the supply-line network in the Břetislavova ulice and the adjacent part of Žižkovo náměstí in the first half of 1992. This excavation secured new information on the municipal fortifications, for instance, on the outward wall and on a small gate situated close to the Široké schody (Broad stairway). For the ever first time, an archaeological proof of a fortification of Nové Město (New Town) has been secured. We have also confirmed that Břetislavova ulice, in the N vicinity of which the pristine castle of Chrudim was once situated, precedes in time the medieval municipal community of Chrudim, measured out in the second half on the 13th century.

- Obr. 1 - Plánek centra Chrudimi. AB úsek rekonstruovaných inženýrských sítí.
 Obr. 2 - Chrudim, nálezy. 1 - 2 Žižkovo náměstí, plynovod, před čp. 106, hl. 36 - 63 cm. 3 - 4 Žižkovo náměstí, plynovod, před čp. 106, hl. 63 - 90 cm. 6 - 7 Břetislavova ul., plynovod, před čp. 74, úsek 20 - 23 m, 7. vrstva. /7 - opracovaná zvířecí kost, ostatní zlomky keramiky/.
 Obr. 3 - Chrudim, nálezy. 1 Břetislavova ul., plynovod, před čp. 76, 2. vrstva. 2 - 5 Na Puši, plynovod, starší sídlištní vrstva než objekt. 6 - 9 Na Puši, plynovod, sídlištní objekt /1 - 9 zlomky keramiky z nádob a kachlů, přerušovaná čarou u profilu střepů naznačen rozsah zelené polevy na povrchu střepů/.

STOPY OSÍDLENÍ 13. STOLETÍ V OBCI SOPOTNICE (OKR. ÚSTÍ N. ORLICÍ)

Ladislav Hrdlička, Slavomil Vencel

V roce 1990 upravoval Josef Šubrt na zahradě domu čp. 125 v Sopotnici záhony, čímž na úpatí mírného svahu západně od potoka Sopotnice vytvořil terasovité stupně široké 1,6 až 1,8 m, které zasahovaly max. 1 m hluboko. Naleziště leží v okolí bodu 103 mm Z a 120 mm J na listu mapy ZM 14-14-21 (1:10 000) zhruba 150 m západně kostela (obr. 1). Záhony se táhnou podél Z stěny čp. 125 a odtud obloukovitě k JZ, takže dosahují délky přes 60 m. Svah v těchto místech má podle J. Šotoly sklon asi 15°, naleziště v záhonech leží asi 2,7 až 4 m nad hladinou potoka ve výšce kolem 345 m n. m. Potok dnes teče v regulovaném korytě asi 30 m východně od lokality, původně však mohl meandrovat až těsně pod nalezištěm, protože niva byla recentně zarovnána navážkou v šířce 25 m. J. Šubrt vybíral při úpravě terénu jen nápadné a překážející kusy, které ležely v hl. 5 až 30 cm pod povrchem ve světlé sprašové hlíně s pískovcovými kameny velikosti až 50 cm; humus tu tvoří jen slabou (asi 5 cm silnou) povrchovou vrstvu. Nelze říci, zda byl narušen objekt, nebo intaktní sídlištní destrukce; zbytky původní situace zřejmě nebyly zcela zničeny ani v místech záhonů, na nichž se místy vyskytovaly i říční valouny. Pozorování a předměty shromážděné J. Šubrtem předával v letech 1990 až 1993 do AÚ Jan Šotola, jenž pořídil i nákresy situace pro nálezořovou zprávu. Na záhonech se kromě toho našly různé zlomky kování barevných kovů, zjevně subrecentního stáří, a také nedatovatelná čtvrtina kotouče brusu s hranatým otvorem (průměr kotouče 10 cm, síla 5 cm).

Soubor nálezů ze záhonů, označený jako A, obsahuje 43 keramických střepů a slitek ze dna kovářské pece. Střepy jsou převážně rozměrné, často 8 až 12 cm velké, s nezaoblenými starými lomy; jejich velikost souvisí se způsobem jejich získání (přestavují výběr, v němž byly drobnější předměty početně potlačeny), ale přesto vylučují možnost, že by tato keramika někdy byla v dosahu orby nebo na povrchu v místech, kudy se chodilo.

V souboru A (popis obsahuje NZ čj. 1056/93) jsou keramické zlomky zastoupeny 18 okraji (reprezentativní výběr viz obr. 2), zlomkem třmenového ucha a trubkovitou výlevkou konvice (obr. 2:14, 15), 10 zlomky den z nich dva s plastickou značkou (obr. 2:17, 18) a 9 zlomky stěn. Převažuje světle okrový hrubě ostřený materiál, kvalitní vypálení občas přechází až do slinutí. Jde zjevně o kolonizační horizont bez pozdně hradištních prvků, který lze absolutně

datovat do druhé poloviny 13 století s možným přesahem do století 14. (třmenové ucho se podle sdělení M. Richtera ve 14. století již nevyskytuje). K souboru patří ještě plankonvexní slitek železné strusky ze dna kovářské pece (podle určení R. Pleinera). Tento soubor má z hlediska typologického, metrického, surovinového i technologického výrazně sourodý charakter. Rozměry střepů i jejich skladbu ovlivnil sice nálezce (sebral je při úpravách zahrádky), ale zároveň prozrazují svůj původ z výplně objektu (nebyly rozmělněny orbou nebo rozšlapáním).

V lednu až dubnu 1993 sbíral J. Šotola v trase zasypaného vodovodu, jenž probíhal asi 15 m západně od záhonů ve výše položené části svahu u čp. 125. Podloží tam tvoří cihlářská hlína. J. Šotola sbíral v trase o délce 70 - 100 m. J. Šubrt mu sdělil, že střepy nacházel i v jamách pro stromky v prostoru mezi záhony a výkopem pro vodovod (z jam pro ovocné stromky se však žádná keramika nedochovala). Není známo, zda výkop pro vodovod zastihl nějaké objekty in situ; výrazně drobnější rozměry nálezů z trasy vodovodu připouštějí možnost, že alespoň část jich byla rozmělněna v ornici; sběr J. Šotoly byl jistě pečlivější nežli výběr J. Šubrta. Třebaže nálezy z trasy vodovodu oddělujeme jako soubor B, je pravděpodobně, že zemní práce v letech 1990 narušily jedinou lokalitu, a to na ploše nejméně 100 x 20 m. Jde o relativně vzácný nález kolonizační keramiky v intravilánu.

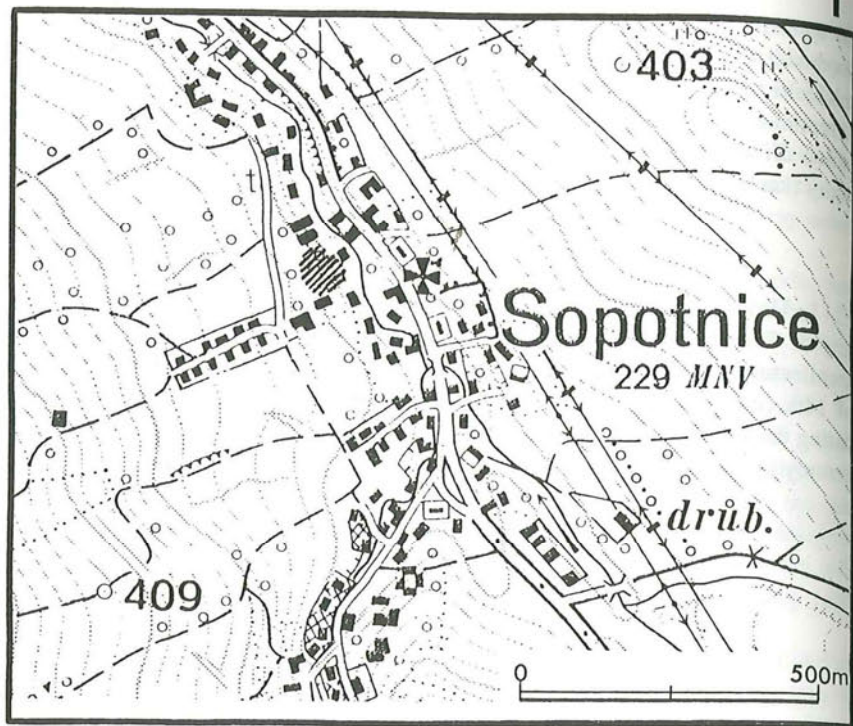
Soubor B (obr. 3; popis rovněž obsahuje NZ čj. 1056/93) sestává celkem ze 139 střepů, z toho 19 okrajů, 2 pásková ucha, 6 zlomků s červeným malováním, 199 zl. stěn s vývalkovou šroubovicí, 2 zlomky zdobené svazky rytých rýh, 1 s rytou vlnicí a nevýraznou šroubovicí, 1 zl. s hustě rytou šroubovicí, 2 zl. archaického vzhledu (pozdně hradištní tradice) zdobené rýhami, 12 zlomků den, 1 knoflík misky - pokličky a 71 zlomků stěn (převážně světlý materiál různé síly). K souboru ještě patří i struskovitě slinutá hmota, 1 zlomek komorového kachle s nefigurálním motivem a skvrnou zelené glazury, 1 zlomek novověkého kachle a 3 střepy s vnitřní glazurou (z toho 1 okrajový s páskovým uchem).

Soubor B je výrazně drobotvarý (metricky a váhově nedosahuje parametrů souboru A), stupeň jeho koroze indikuje spíše autochtonní původ a až na intruzi nejsou v něm střepy zaoblené korozí. Má o něco širší časové rozpětí, neboť při přibližné současnosti nejstarších prvků v obou souborech jsou nejmladší prvky souboru B (přelom 14. - 15. století ?) výrazněji mladší než nejmladší prvky souboru A.

Poloha lokality nedaleko kostela, na úpatí východně orientovaného svahu těsně při západním břehu potoka svědčí pro interpretaci, že tu byla na ploše asi 100 x 20 m narušena sídlištní situace s objekty v jádru kolonizační vsi. Ze souboru A pochází snad doklad kovářského zpracování železa (J. Piaskowski,

W sprawie tzw. żuźla kowalskiego w starożytnej i wczesnośredniowiecznej produkcji żelaza, Archeologia Polski XXXV-1, 1991, s. 163-168, dokládá chemickými rozbory, že kovářskou strusku nelze od hutnické rozlišit). Nejstarší keramické nálezy z obou souborů dokládají počátky zdejšího osídlení o celé století dříve než nejstarší písemné (z r. 1356 a 1358) a stavebněhistorické prameny (kostel z druhé poloviny 14. století).

L. Hrdlička - S. Vencl: Thirteenth-century settlement traces at the community of Sopotnice, district of Ústí-nad-Orlicí. Though the earliest written and architectural-history sources concerning this community date to the second half of 14th century, pottery sherds obtained during a salvage excavation point to dating the local settlement, or rather its beginnings, into the second half of 13th century .

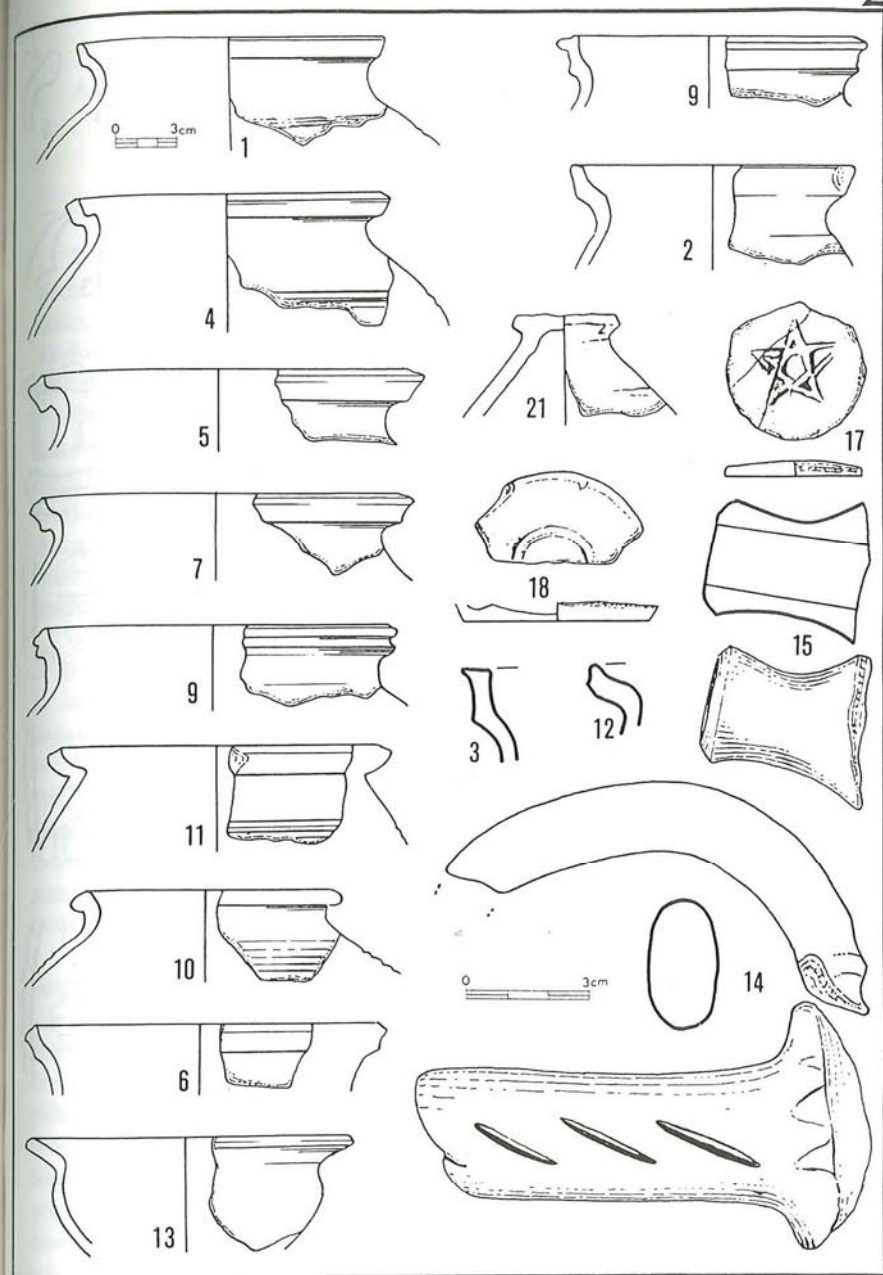

Obr. 1. Sopotnice. Topografická situace; středověká lokalita (západně od kostela) vyznačena šrafováním

Obr. 2. Sopotnice. Výběr keramiky ze souboru A

Obr. 3. Sopotnice. Výběr keramiky ze souboru B.

Pozn.: Číslování obr. 2-3 odpovídá popisu v NZ, různé zmenšení. Kreslil V. Vokolek

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM HRÁDKU BŘEČTEJN U VLČIC (OKR. TRUTNOV)

Miroslava Cejpová, Jiří Sigl, Vladimír Wolf

Ve dnech 7. - 31. 7. 1992 se uskutečnil na základě požadavků Obecního úřadu ve Vlčicích (okr. Trutnov) na Břečtejně předstihový archeologický výzkum, financovaný Obecním úřadem ve Vlčicích a za přispění paní Olgy Havlové. Výzkum provedlo Muzeum východních Čech v Hradci Králové ve spolupráci s Vysokou školou pedagogickou v Hradci Králové.

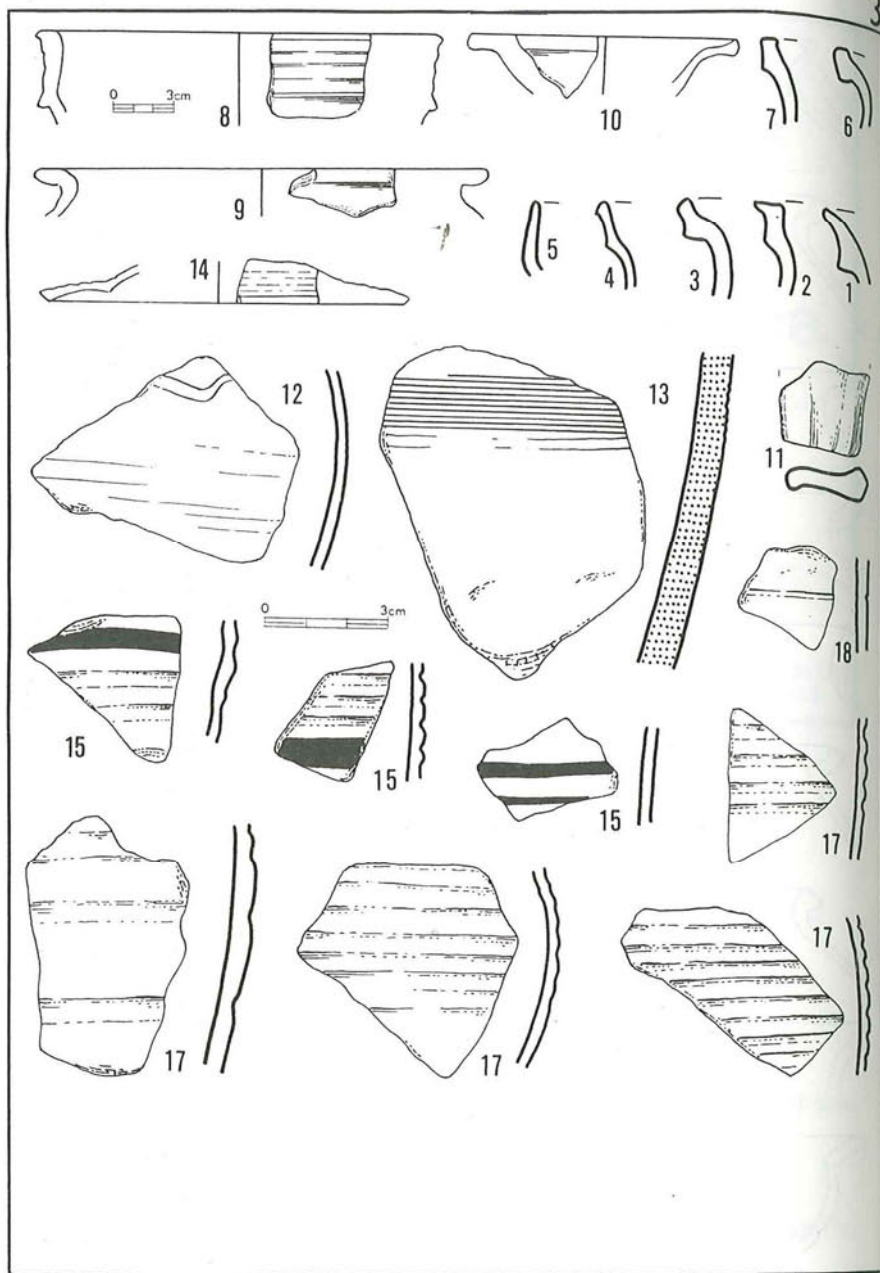
Obecní úřad usiluje o stavební zajištění a následnou rekonstrukci hradu, jehož stav je v současné době havarijní a bezprostředně hrozí závažná destrukce nároží a klenby zachovalé části paláce. Cílem archeologického výzkumu bylo maximální prozkoumání vnitřní části hradu. Dále jsme se soustředili na výzkum místa vstupu do hradu, v místech paty schodiště, kde jsme umístili většinu sond. Další sondy byly položeny na oba pásy valového opevnění kolem hradu.

V průběhu archeologického výzkumu bylo v areálu Břečtejna položeno celkem 26 kopaných sond. Jejich umístění odpovídalo potřebám výzkumu, bylo závislé na řešení problematiky vývoje hradu, a dále místům, které jsou nejspíše ohroženy zamýšlenou stavební činností.

Většinou se jednalo o sondy, které byly široké 100 cm a jejich délka byla zvolena podle potřeb řešeného problému či prostorových možností. Půdorys části sond byl nepravidelný a byl determinován místem, v němž byla sonda položena. Všechny realizované sondy byly zdokumentovány. Nivelaci a celkové zaměření zajistili pánové L. Jirásek a ing. J. Bíža. Celková fotografická dokumentace hrádku ukazuje na pokračující devastaci lokality.

Během archeologického výzkumu byla prozkoumána téměř v úplnosti celá vnitřní část objektu, tedy jádro středověkého hradu.

Mezi nálezy, které byly při archeologickém výzkumu získány, převažují spíše drobné keramické fragmenty z nádob a kachlů. Na těchto kachlích je zachovaná plasticky vystupující výzdoba /např. motiv sv. Jiří zabíjejícího draka, pištcí atd./. Rozsáhlou skupinu nálezů získanou v sondě XIX při výzkumu pece tvoří keramické dlaždice o rozměrech 20 x 20 cm. Dále zde byly získány železné předměty, v převážné míře se jednalo o hřeby, skoby apod. Jiné železné předměty, jako např. klíč, byly spíše ojedinělé. Rovněž sklo nebylo v inventáři často zastoupeno a zachovalo se v nevýrazných fragmentech.

Velmi důležitou skupinu tvoří nálezy drobných mincí, a to zejména z hlediska datování lokality. (Mince určila dr. V. Němečková). Byl nalezen černý haléř Vladislava II. Jagellonského (1471 - 1516) z let 1482 - 1485, dále haléř města Zhořelce, datovaný před r. 1516, konečně i silně otřelá mince, která se velikostí a vzhledem hlásí do 15. - 16. století, bližší určení je však nemožné.

Malou skupinu nálezů tvoří také vzorky omítky, které mohou být využity při podrobnějších rozbořech stavebního vývoje některých partií hradu.

V získaném souboru se nalézají i četné pozůstatky přírodnin, jako např. uhlíky, zvířecí kosti, skořápky z vajec, rybí šupiny, jejichž odborné vyhodnocení může přinést podstatné rozšíření našich znalostí všedního života na hradě.

V západní polovině vnitřního hradu měl výzkum v podstatě charakter výzkumu revizního. Zjištěná jednoduchá stratigrafie byla sekundární a skládala se z drnu, hnědé hlinité vrstvičky a zvětřalého skalního podloží. Obsahovala nečetný keramický materiál. Převážně se jednalo o atypické fragmenty. Za nejzajímavější zjištění považujeme upřesnění zástavby v SZ části hradu. Při výzkumu se zde podařilo prokázat jednoprostorový kamenný objekt zděný na maltu, nepodařilo se však zjistit vstup do něj. Mezi tímto objektem a obvodovou hradbou se nacházel volný prostor. Na jejím jihovýchodním okraji byla odkryta kúlová jamka o průměru 20 cm, která byla zasekaná cca 3 cm do skalního podloží. Toto zjištění umožňuje předpokládat provizorní zastřešení prostoru.

V budově paláce se skalní podloží sklánělo od Z k V, tedy směrem k V klesalo. Středem paláce ve směru S - J probíhala výrazná skalní puklina vyplněná sterilní výplní; jednalo se o navětralé skalní podloží šterkovitého charakteru. Současný povrch v paláci byl téměř rovný, proto zejména ve východní části byla prokázána výrazná stratigrafie, narušená v prostoru podle obvodových zdí novodobými výkopy. Podařilo se zachytit slabou vrstvičku maltoviny, kterou můžeme interpretovat jako úpravu podlahy. Největší množství keramického materiálu, který byl získán ve vnitřním hradě, pochází z černé hlinité uhlíky promíšené vrstvy, která je dokladem sídlištní aktivity během 15. století /rybí kosti a šupiny, skořápky vajec atd./.

Ve východní polovině hradu dvě sondy sledovaly situaci na skalním bloku ležícím v JV části vnitřního hradu, a to severně od paláce, kde měly zjistit případnou další zástavbu. Výsledek této sondáže byl negativní.

Další sonda zkoumala prostor před ústím sklepa. Podařilo se zde zachytit dosud neznámé zdívo, jehož průběh byl sledován i v sondě, která byla umístěna v místech současného vstupu do objektu. Interpretace tohoto zjištěného zdíva není jednoznačná. Zeď může nejspíše souviset s úpravou vstupu do sklepa, případně může vytvářet nástupní prostor na skalní blok. V této sondě byly doloženy základové partie obvodové hradby a tím se ověřilo i archeologicky,

že současný vstup je druhotný.

Jiná sonda byla položena před původním vstupem do hradu. Zjistili jsme pozůstatky pravděpodobně sklepních prostorů, které využívaly přírodní puklinu dělicí skalní blok, na němž hrad stojí, na dvě části. Dvě zachycené stěny sklepa byly otesány. Do sondy zasahovaly základy pilířku, který byl součástí konstrukce kamenné picky, druhotně vložené do původního vstupu.

Důkladně byl zkoumán prostor před vstupem do vnitřního hradu. Sondy zde umístěné zjišťovaly stáří zdíva, na němž jsou položeny pískovcové stupně, sloužící jako vstupní schodiště do jádra hradu. Bylo zjištěno, že schodiště nevzniklo v době, kdy byl hrad trvale obýván, ale až při romantických úpravách hradu. Tři sondy zjistily, že skalní podloží východním směrem stoupá a stratigrafie se snižuje a zjednodušuje. Dvě z nich měly rovněž za úkol prověřit případnou existenci zdíva, které by uzavíralo vstup do předhradí mezi 2 skalními bloky. Tento předpoklad se nepotvrdil. Přes pozornost věnovanou tomuto prostoru se nepodařilo zjistit pozůstatky po žádných konstrukcích, které by dovolovaly rekonstruovat původní vstup a nástup do vnitřního hradu v obou stavebních fázích /tzn. 15. - 16. stol./.

Kamenná destrukce v severní části sondy XIII vznikla až v době částečné destrukce hradu a proto ji nespojujeme s konstrukčními prvky souvisejícími se vstupem. Může spíše souviset s objekty z mladší existence hradu, snad s pecí. Sonda, která byla situována severně od předchozích sond a přiléhala ke skalnímu bloku na severní straně areálu, odkryla částečně základy pece, snad chlebové. Východní stěnu tvořil skalní blok, v J části byla zjištěna řada kamenů. Dno pece bylo několikrát upraveno, z úprav považujeme za nejvýraznější keramické dlaždice o rozměrech 20 x 20 cm a dále vrstvu valounových kamenů. Pec sloužila svému účelu spíše na konci existence hradu /cca konec 16. a zač. 17. stol./.

Důležité bylo i sledování opevnění hradu, a to jednak vnějšího, kde byl zjištěn pouze valový násep bez vnitřní konstrukce, a jednak vnitřního, kde ve dvou sondách se podařilo doložit kamennou zeď, která stála na koruně valu. Zeď měla šířku cca 80 cm.

Rovněž další sondy měly za cíl doložit či vyvrátit existenci opevnění na hraně plošiny západně od hradu. Původní situace zde byla zničena novodobými úpravami terénu, které souvisely s romantickým obdobím a turistickým využitím lokality. Lze ji zde však předpokládat. Ve dvou jiných sondách jsme ověřovali situaci zjištěnou senzibilem, který v tomto místě předpokládal umístění hradní cisterny. Práce přinesla negativní výsledek, pouze byl zjištěn sklon stěny příkopu.

Archeologický výzkum prozkoumal vnitřní hrad a ověřil situaci v místech, které by mohly být nejspíše ohroženy stavební činností. Pokud dojde k rekonstrukci hradu, je bezpodmínečně nutné provést výzkum klenebních záspů

paláce. Tato část nebyla zkoumána v r. 1992, protože ze statických důvodů je možné zde provádět výzkum pouze bezprostředně před stavebním zajištěním, jinak by mohlo dojít k destrukci klenby vlivem klimatických faktorů. Během sezóny v roce 1992 jsme neuskutečnili z bezpečnostních důvodů výzkum sklepních prostor nacházejících se v přírodní puklině. V případě výklizu materiálu z tohoto prostoru je potřeba zajistit archeologický dozor. Pro úplné poznání stavebního vývoje lokality by bylo vhodné provést i výzkum v okolí hradu, zejména předhradí.

Dějiny hradu Břečtejna jsou spojeny s rodem Zilvárů z Pilníkova, který se zde připomíná koncem 14. století. Zilvárové patřili k manské šlechtě a příslušeli k předním zdejším feudálním rodům.

Kdy zbudovali hrad na slepencové skále mezi Vlčicemi a Mladými Buky přesně nevíme. Ještě nedávno prezentovaný názor, že hrad vznikl na počátku 14. století, se ukázal být falešný, protože nesprávně interpretoval příslušnost některých feudálů. Hrad tedy mohl vzniknout za husitských válek, v období nejistoty a nepokojů, kdy jeho zbudováním mohli Zilvárové hledat v prostoru střetů slezských a domácích feudálů na Trutnovsku určité jistoty. Spíše však byl zbudován nedlouho po nich, když v r. 1441 královna Barbora zastavila trutnovský hrad včetně manských úřadů, které byly obnoveny, příslušníku Jednoty poděbradské, katolickému pánu Hanuši Welflovi z Varnsdorfu. Tehdy se na Trutnovsku výrazně změnily poměry příchodem nových feudálních rodů z Lužice.

Snad tedy byla stavba Břečtejna výrazem oné hospodářské a mocenské konzolidace, když došlo i k obnovení manského soudu. Každopádně v r. 1455 se v trutnovských deskách manských připomíná Mikuláš /Nykl/ Zilvár seděním na Břečtejně, jemuž patřily manské statky Vlčice a Pilníkov. K r. 1476 se dozvídáme, že se ze studnice na Gaycově roli vede k hradu voda.

Hrad měl některé své části zbudovány patrně ze dřeva, odtud jeho jméno /Brettstein - Prkenný hrad/. Ve 30. letech 16. století se už za Adama Zilvára, jednoho z nejvýznamnějších Zilvárů, připomíná název Silberstein, pocházející od německého tvaru jména Zilvár, tj. Silber. V roce 1522 byl hrad s Vlčicemi a Pilníkovem propuštěn z manství, v polovině 16. století přestává být obydlen a ve století 17. už se připomíná jako hrad pustý.

Z hlediska stavebního a fortifikačního vývoje našich hradů představuje Břečtejn hrádek tzv. slezského typu s obalovou zdí, do níž jsou zakomponovány všechny stavby vnitřního hradu. Hrad využíval skalek k zesílení obranného pásma, nenalézáme však žádné pokrokové fortifikační prvky, které by odpovídaly změně situace za a po husitských válkách. Lze to vysvětlit odlehlostí stavby v pohraničním koutě, jednak i skutečností, že Zilvárové patrně nedisponovali takovými finančními prostředky, které by dovolily vybudovat sídlo

honosnější a bezpečnější. Hrad je tedy spíše produktem konzervativního prostředí, které nemělo významnější kontakty s vyspělým prostředím vnitrozemským. Dokládá to i skutečnost, že na hradě nebyly zjištěny žádné pokročilé stavební opevňovací prvky, tak charakteristické pro pohusitské období.

Pod hradem stával poplužní dvůr, který byl za Schwarzenberků v letech 1677 - 85 rozparcelován a přeměněn na vesničku Silberstein. Ta měla na počátku 18. století 11 domů.

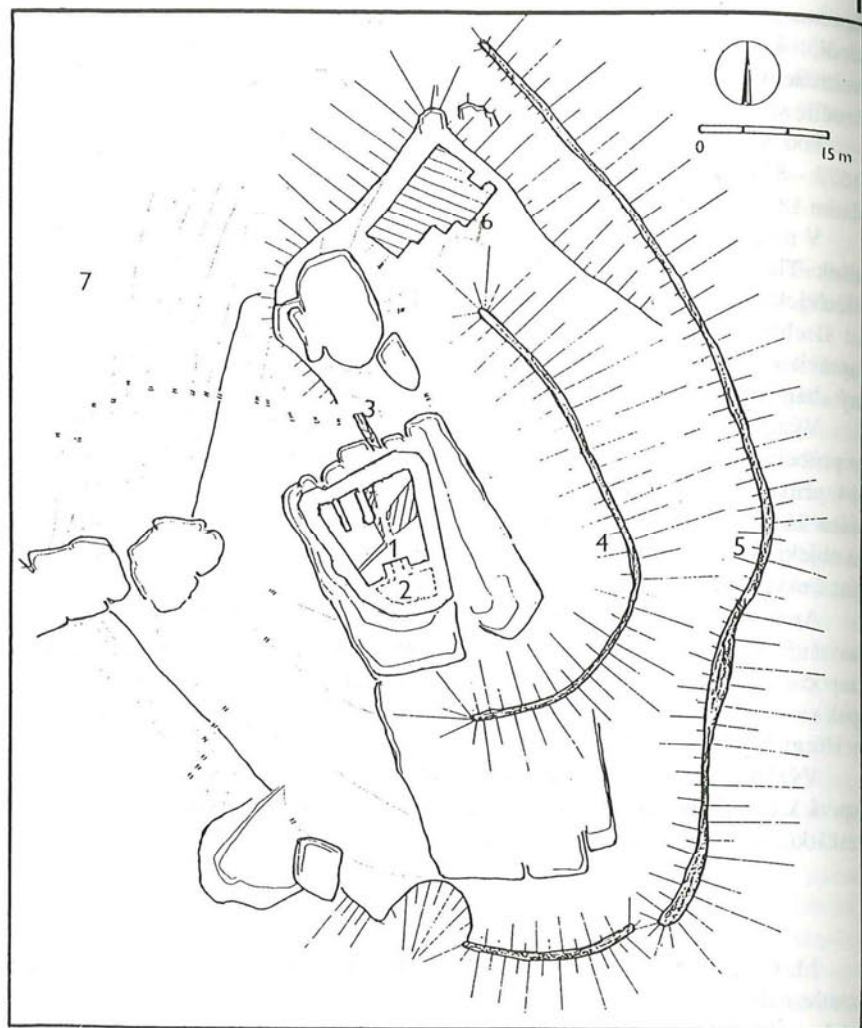
V roce 1790 se dostal v držení vlčického panství "lnářský baron" Jan František Theer, bohatý obchodník s plátnem z Hostinného, který si koupil šlechtický predikát "ze Silbersteina", a protože k tomu potřeboval i odpovídající šlechtické sídlo, dal na začátku 90. let 18. století zříceninu romanticky upravit a stavebně zajistit. V r. 1794 zde byl postaven i velký osmiboký dřevěný altán /snesen v r. 1969/.

Výzkum pravděpodobně zcela definitivně prokázal, že hrad vznikl až v průběhu 1. poloviny 15. století a pokusy jej datovat do staršího období tj. do 14. případně 13. století nejsou v současné době odůvodnitelné. Není ani prokázána žádná spojitost s hrádkem neznámého jména v Horních Vlčicích. Jedná se o objekt, který je nyní již značně devastován, proto je k němu nutné přistupovat s maximální citlivostí, aby si zachoval stávající vypovídací hodnotu.

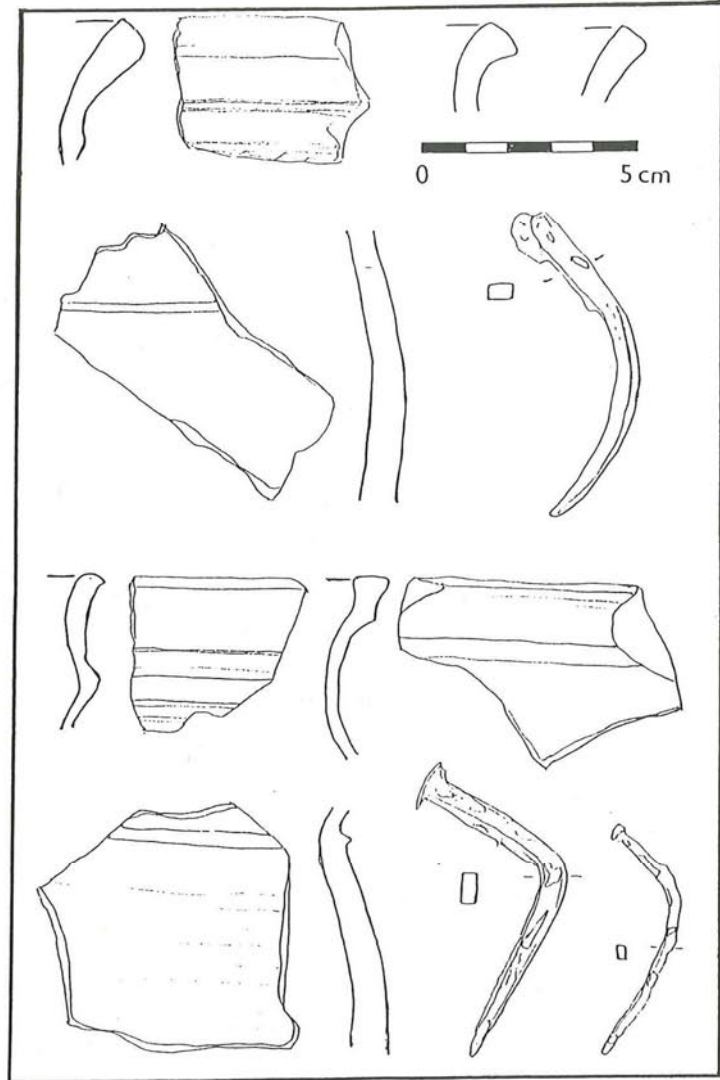
Archeologický výzkum hrádku Břečtejna u Vlčic /k. ú. Hrádeček/ v r. 1992 završuje zatím mnohaletý výzkum středověkých hradů a tvrzí, který v r. 1958 započal výzkumem dnes už neexistujícího hrádku Bolkova dr. Antonín Hejna, pak s výzkumy hrádků na Bradle a v Radvanicích, hradu Rechenburku, hrádku v Horních Vlčicích, Hajnici - Kyjích, tvrze v Javorníku ad.

Výzkum všech těchto a dalších lokalit, nejen fortifikačního charakteru, přispívá k detailnějšímu poznání historie osídlení podkrkonošského regionu, jeho začátků, postupující kolonizace a stabilizace v pozdějším období.

M. Cejpková - J. Sigl - V. Wolf: Archaeological investigations of a small castle called Břečtejn by Vlčice, district of Trutnov. Reconstructions of walls and vaults at this site have necessitated an archeological operation exploring the inner castle and the area north of it, in the course of which a kiln was partially uncovered. The foundation of the castle could be archaeologically dated to the first half of 15th century.

Obr. 1 - Břečejn, půdorys hradu (zhotoven L. Jiráskem a ing. J. Bížou).
1 - jádro hradu, 2 - palác, 3 - schodiště, 4 - vnitřní val, 5 - vnější val, 6 -
býv. panská myslivna, 7 - prostor býv. poplužního dvora.

Obr. 2 - Břečejn, sonda XXI. Výběr fragmentů keramiky a železných hřebů.

**ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM NA HRADĚ ROTEMBERKU,
K. Ú. HABŘINA
/OKR. HRADEC KRÁLOVÉ/**

Jiří Kalferst

Hrad Rotemberk /k. ú. Habřina, okr. Hradec Králové/ vznikl nejspíše jako nástupce blízkého hrádku Vražba, násilně zanikajícího v 2. polovině 13. století (Sigl 1979) a byl podle Sedláčka (1883, 237) nazýván nejprve Neznášov. Jako takový je připomínán k roku 1371, kdy byl v držení rodu z Neznášova. Po r. 1457 přešel do majetku rodu pánů z Hustiřan, tehdy je také poprvé označen jménem Rotemberk /1511/ (kolektiv 1989, 324). Zaniká mezi roky 1511 až 1542. Tehdy se uvádí již jako pustý. Naposledy jsou jeho ruiny připomínány jako pomocné terénní označení k roku 1588.

Lokalita leží v poloze "Na hradě" na levém břehu Hustiřanského potoka, na úzké asi 400 m dlouhé jazykovité ostrožně vybíhající ze zalesněné části masivu Neznášovského kopce k severozápadněji situovaným Hustiřanům.

Do literatury byl hrad uveden již Sommerem (1836, 63) od něhož jsou pak přejímány informace i do následných souhrnných prací, například J. E. Wocela (1866/68, 423), který se vedle toho opíral i o informace F. Petery-Rohoznického. Ovšem až A. Sedláček ztotožnil do té doby bezejmenný hrad se jménem Neznášov, i když predikát tohoto jména byl znám již J. K. Bienenbergovi (1785, 81). Podrobnější a zpřesňující zprávy o nálezích z hradního areálu jsou obsaženy v díle regionálního archeologa J. Dušky (1898, týž 1900). Přesto vznikají chybnou kompilací starších prací nepřesnosti, kdy hrad (společně s Vražbou) je někdy označován jako hradiště (Píč 1909, Neustupný 1932/33, Hejna 1960, Horyna 1969, 146) a někdy je dokonce uváděn, patrně pod vlivem kompilací z roznych zdrojů ve stejné poloze i dvakrát (Píč, Horyna).

Z areálu hradu jsou doloženy i nálezy broušených kamenných nástrojů a problematický kostrový hrob s bronzovým kopím nalezený v minulém století při rozkopávání hradního příkopu (Duška 1990, 49n).

Prvnímu odbornému průzkumu provedenému až v roce 1978 (Sigl - Vokolek 1979, 81; Sigl 1979, 29) předcházely výkopy, jež byly ovšem spíše výsledkem hospodářské aktivity v areálu bývalého hradu, jejichž výsledky mají být uloženy v M Jaroměř (Duška 1900, 49). Tehdy byla v rámci zjišťovacího výzkumu na blízkém hrádku Vražba prováděném archeologickým oddělením hradeckého muzea (Sigl 1979) zahájena i drobná sondáž na Rotemberku. Zjis-

tila cihlové i kamenné zdivo v hradním jádru, na základě keramických nálezů určila jeho existenci do rozmezí 14. až 15. století (ojedinělý střep snad již ze 13. stol.). Sondáž konstatovala i absenci střepů mimo vlastní hrad.

Ve dnech 23. a 24. května 1992 proto provedlo AO MVC v Hradci Králové na popud východočeské pobočky Klubu Augusta Sedláčka další zjišťovací výzkum na hradě. Důvodem výzkumu byla opakovaná narušení hradního areálu amatérskými výkopci a zároveň snaha dořešit některé otázky spojené s charakterem a datací předhradí a problematikou staršího osídlení hradní ostrožny.

Hrad je tvořen přibližně oválným kompaktním jádrem, dnes patrně zaklopeným, nádvořím dolního hradu a dlouhým předhradím, přiléhající k němu z jihovýchodu. To se svým rozsahem kryje s plochou ostrožny. Od ostatního kopce je pak odděleno nízkým valovitým útvarem s patrnou příkopovitou depresí. Útvar, či spíše jeho pozůstatek, se na severním konci nápadně rozšiřuje. Vlastní hrad pak zaujímá prostor zakončení ostrožny nad Hustiřanským potokem.

Od předhradí je prostor hradu oddělen cca 8 m širokým příkopem, přetínajícím ostrožnu a obtácejícím se podle hradního jádra, na bocích hradu a v části nad potokem není již tak výrazný. Za příkopem je patrný relikv kulaté věže, umístěné zhruba v polovině délky čelní hradní zdi, z níž částečně vystupuje. Hradní areál je rozdělen na dolní nádvoří a jádro, oddělené dalším, dnes patrně z větší části zasypaným příkopem. Do něj je situována /v jižní části u obvodové hradby/ i hradní studna. Plocha nádvoří byla v minulém století upravena na hospodářsky využívaný pozemek a je tak, snad až na relikty podsklepených staveb /?/ při jižní obvodové hradbě, takřka nivelizována. Jádro hradu, situované v jihozápadním rohu celého hradního areálu, je i dnes poměrně zachovalou částí, o níž lze /podle relikvů zdí narušovaných či obnažovaných amatérskými výkopy/ usuzovat, že je do sebe zaklopená. Předhradí je dnes, snad až na stará narušení individuální těžbou písku v prostorách za prvním valem a asi ve dvou třetinách délky ostrožny, rovněž zcela nivelizované druhotným zemědělským využitím. Vzhledem k jeho enormní délce a šíři nepřesahující 15 až 25 metrů nemělo patrně větší strategický význam a mohlo být využíváno především hospodářsky. Převýšení ostrožny nad okolním terénem, vzdálenost od vlastního hradu /asi 280 m/ a evidentně lehký charakter stavby vnějšího valovitého útvaru pak dávají jen hypotetickou možnost hajitelnosti tohoto prostoru, zvláště pak v pozdní fázi existence hradu. Toto vše, spolu s doloženými nálezy pravěkých artefaktů, jak z prostoru hradní ostrožny, tak z přilehlého okolí, otevíralo cestu úvahám o možném pravěkému stáří vnějšího opevnění, a tím i existenci dosud neprokázaného hradiště.

Výzkum se pokusil vyřešit některé otázky spojené s funkcí, vlastním osídlením a datováním především tohoto prostoru. Byl zaměřen především na

ověření a následnou dataci valového opevnění, popřípadě i na přesnější zjištění jeho konstrukce. Další sondy pak řešily otázky bočního opevnění ostrožny a charakteru její zástavby. Součástí výzkumu byla i dokumentace a posléze likvidace činnosti amatérských "hledáčů pokladů" ve vlastním jádru hradu.

Sonda č. I protнула v ploše 5 x 1 m prostor terénní vlny v místech napojení ostrožny na plochu kopce. V hloubce 80 - 95 cm bylo dosaženo podloží z tvrdého šterkopísku. Profil tvořila mimo svrchní až 20 cm silné nadloží z lesního humusu, pouze jednotlivá vrstva zahliněného písku promíšeného s kamenky. Na profilu se rýsovala dvě narušení, z nichž lze jedno (se značnou mírou tolerance) interpretovat jako možný pozůstatek po palisádě. V podloží sice nebyl zachycen žádný základový žlábek, ale umístění kůlu v nejvyšším bodě terénní vlny bylo značně nápadné. Druhé porušení je mělké a není možné vyloučit, že se jedná o stopu po vývratu nebo vykopaném pařezu. Z výplně sondy, tvořené tělesem valu, byly získány 4 ojedinělé zlomky keramiky, datované do kultury lužické. Stopy po jiné sídlištní aktivitě se nepodařilo zjistit. Příkopová deprese nebyla pro nedostatek času zkoumána.

Sonda č. II a na ní navazující sonda č. III byla položena na jižním boku ostrožny tak, aby protнула prostor předpokládaného bočního opevnění. Sonda č. II byla situována kolmo na příjezdovou komunikaci zhruba ve vzdálenosti 10 až 17 m od ní. Pod asi 20 cm silnou vrstvou humusu se na čtyřech místech objevily čočky zahliněného písku s kameny. Dno bylo tvořeno šterkopísky. Protože sonda neprotla předpokládaný palisádový žlab (a pro stromy nemohla být protažena), byla souběžně s její delší osou ve vzdálenosti cca 18 až 25 m od komunikace položena doplňující sonda III. Ačkoliv ležela již v horní části bočního svahu ostrožny bylo v ní zjištěno obdobné zvrstvení jako v sondě č. II. Základ po palisádě však nebyl zachycen ani zde. Obě sondy byly bez nálezů.

Protože dosavadní průběh výkopových prací nebyl co do počtu zjištění příliš úspěšný, byla položena sonda č. IV na plochu před vnější hranu hradního příkopu. Na ploše 6 x 1 m byla pod 10 cm lesního humusu zachycena zhruba stejně silná vrstva promíšeného zahliněného písku. V něm byl nalezen zlomek nedatovatelného železného předmětu. V podloží se neobjevily žádné stopy po stavebních konstrukcích.

Dvoudenní výzkum na hradě Rotemberku se pokusil vyřešit především problematiku jeho možného předhradí /popřípadě hospodářského zázemí/. Součástí plánovaných výkopových prací bylo i ověření hypotézy o možné existenci hradiště. Pro rozsah prací, limitovaných časem a množstvím poskytnutých finančních prostředků, se podařilo splnit daný úkol jen částečně.

Bylo zjištěno, že terénní vlna přetínající ostrožnu u jejího počátku, je skutečně umělého původu, její stáří se však nepodařilo bezpečně prokázat. Val je bezesporu mladší, nebo nejméně současný, s okolním lužickým osídlením, je-

hož střepy se zde našly v druhotném uložení. Také archaická konstrukce valu by svědčila spíše pro jeho vyšší stáří. Bohužel se právě do prostoru v jeho okolí soustředila těžba písku. Drobné písničky a s nimi související skrývky tu v některých úsecích znejasňují terénní situaci až do úplné nečitelnosti. Zpřesnění datace valu by proto bezesporu přinesl průzkum před ním ležícího příkopu. Ten však nebyl pro nedostatek času realizován. Vlastní plocha ostrožny byla v minulosti využívána nejspíše především jako komunikace. Proti intenzivním formám sídlištního využití svědčí především, vedle její šířky, i naprostý nedostatek středověkých nálezů, nepočítáme-li k nim sporadický výskyt lomového kamene. Je doloženo /Duška 1900, 49n/, že zde došlo k terénním úpravám, ať již v souvislosti s lesním hospodářstvím, případně při změně terénu na pole. Svvrchní vrstva s nálezy sice tak mohla být druhotně přemístěna jen do určitých poloh a úseků, ale není možné, aby se těmito úpravami odstranily všechny drobné nálezy i z úbočí kopce. Obdobná situace pak platí i pro pravěké období. Podle starších literaturou lokalizovaných nálezů se sídlištní aktivita logicky koncentrovala na konec ostrožny, tedy do prostoru zničeného dnes výstavbou středověkého hradu. Druhé místo s hypotetickou koncentrací nálezů, je v prostoru drobných pískoven za valem. Podle možného výkladu starších záznamů se část pravěkých i středověkých artefaktů mohla nalézt i zde.

Literatura:

- Bienenberg, J. K. 1785: Versuch über einige merkwürdige Alterthümer im Königreich Böhmen III. Praha.
- Duška, J. 1898: Nálezy předhistorické v kraji Královéhradeckém. Hradec Králové.
- Duška, J. 1900: Památky po našich pohanských předcích v kraji Královéhradeckém. Jaroměř.
- Hejna, A. 1960: Severovýchodní Čechy do poloviny 13. století, sb. Trutnovsko VII. Trutnov.
- Horyna, V. 1969: Vlastivěda Královéhradecka. Hradec Králové.
- kolktiv 1989: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku VI - Východní Čechy. Praha.
- Křížek, P. - Řezník, M. 1992: Hrady, zámky a tvrze na Královéhradecku. Hradec Králové (zde bibliografie).
- Neustupný, J. 1932/33: Královédvorský okres v pravěku, Pod Zvičinou VIII/2, 24 - 32. Dvůr Králové n/L.
- Píč, J. L. 1909: Starožitnosti země české III/1. Praha.
- Sedláček, A. 1883 (1932): Hrady, zámky a tvrze království českého II - Hra-

decko. Praha.

Sigl, J. 1979: Zjišťovací výzkum v poloze Vražba u Habřiny okr. Hr. Králové, Zpravodaj KMVČ VI, 27 -33. Hradec Králové.

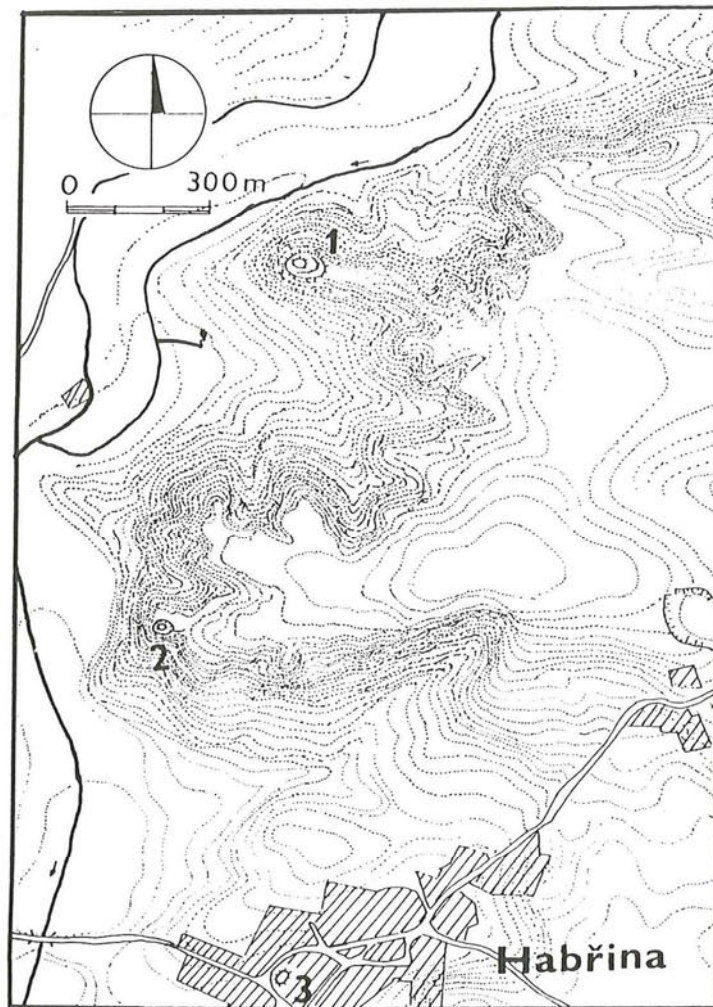
Sigl, J. 1982: BZO 1978/79, 74b. Praha.

Sigl, J. - Vokolek, V. 1979: Záchrané výzkumy a jiné akce v terénu provedené v roce 1978, Zpravodaj KMVČ VI, 3 - 10. Hradec Králové.

Sommer, J. 1836: Das Königreich Böhmen IV, Königgrätz Kreis. Praha.

Wocel, J. E. 1866/68: Pravek země české, 423. Praha.

Jiří Kalferst: An exploratory excavation of the Rotemberk castle on cadastral territory of Habřina, district of Hradec-Králové. Soundings on the so-called bailey area have not confirmed any more intense settlement of the ridge giving access to the castle. Lusatian-culture pottery sherds have been collected from secondary positions in the rampart body.

Tab. 1. Situační plánec: 1 - Rotemberk, 2 - hrádek Vražba, 3 - tvrz v obci Habřině

NEZNÁMÉ KOVÁŘSKÉ DÍLO Z OPOČNA

Jiří Slavík

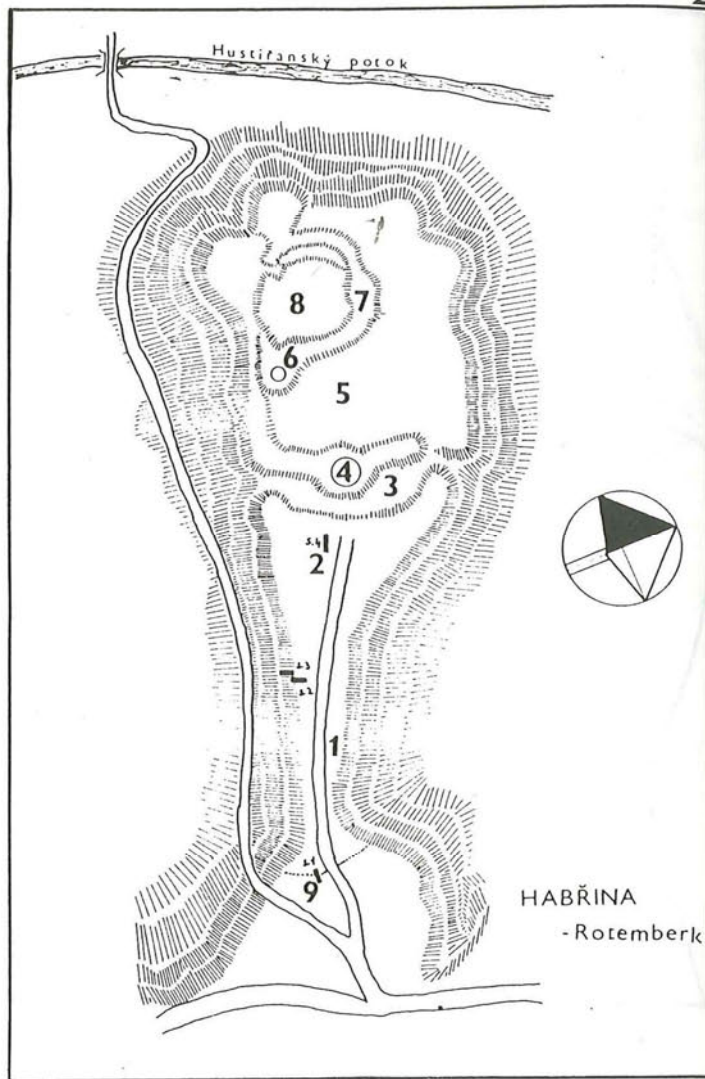
Ve vstupním portálu sakristie původně farního kostela Panny Marie v Opočně pod Orlickými horami se nacházejí dosud neznámé kované dveře. Kostel sám se prvně připomíná v r. 1361, v r. 1598 byl ještě dřevěný /Flesar 1895, 104/, nedlouho poté byl přestavěn do podoby zachované do r. 1810, kdy byla pod kostelní lodí zřízena colloredovská hrobka, přestavěno západní průčelí /Horyna 1979/ a nejspíše vystavěna i dnešní sakristie mezi presbytářem a ohradní zdí hřbitova.

Kované dveřní křídlo /Slavík, 1993/ /obr. 1/ mírně lichoběžníkového obrysu 112 x 204 cm je vykryto 4 x 4 pláty plechu o maximálních rozměrech 32 x 70 cm, spojených nýty a obvodovými a diagonálními pásy /5,4 x 0,7 cm/. V křížení pásu a ve středech pásy vymezených ploch jsou osazeny plechové růžice /ve středech ploch růžice stáčené/ s podložkami, uprostřed délky pásů mezi růžicemi nýty s polokulovou hlavou. Mezi růžicemi jsou pásy připojeny k plátům dalšími nýty s plochými hlavami. Dolní čtvrtina dveří je osazena pouze plochými nýty, plochá je i horní část dveří vně torované lišty, opisující obrys sedlového portálku. Jednoduché klepadlo /obr. 2/, podle způsobu osazení snad mladšího původu, je osazeno na mohutné puklici, vytepané do tvaru poloviny piniové šišky, podložené prosekávanou mřížkou ovinutou kruhovým pásem s 32 čučky a obloženým 16 prstenci na vnější straně. V polích nejbližších puklici jsou prosekávané plechové mřížky s motivem výhonků s 3 lístky.

Původní zámek dveří chybí, nynější je prostý krabicový, vnější klika je odlomena. Starší klíčová dírka je zakryta gotickým štítkem, dodatečně zaslepeným. Na štítek je přinýtován zlomek prosekávané mřížky. Ve střední a dolní části dveří je několik drobných vysrávek překlátováním.

Dveře s obdobnou výzdobou podkládanými plechovými růžicemi a prosekávanou mřížkou se nacházejí v portálu depozitáře vysokomýtského chrámu sv. Vavřínce, opravovaném po požáru roku 1461 (Wirth, 1902, 109). Na vysokomýtských dveřích je ovšem osazeno původní klepadlo (Wirth, 1902, 120).

Dveře lze podle použitých výzdobných prvků datovat poměrně přesně do posledního dvacetiletí 15. století. Množství i vysoká kvalita těchto prvků svědčí o původním určení dveří pro prostředí s vysokými estetickými nároky, jimž byl v Opočně pouze hrad, právě v té době upravovaný po orebitském poboření v r. 1425 /Flesar, 1895, 25/. Fakt, že majiteli Opočna byli v té době vysocí zemští úředníci podkomoří královských měst Samuel z Hrádku a Vale-

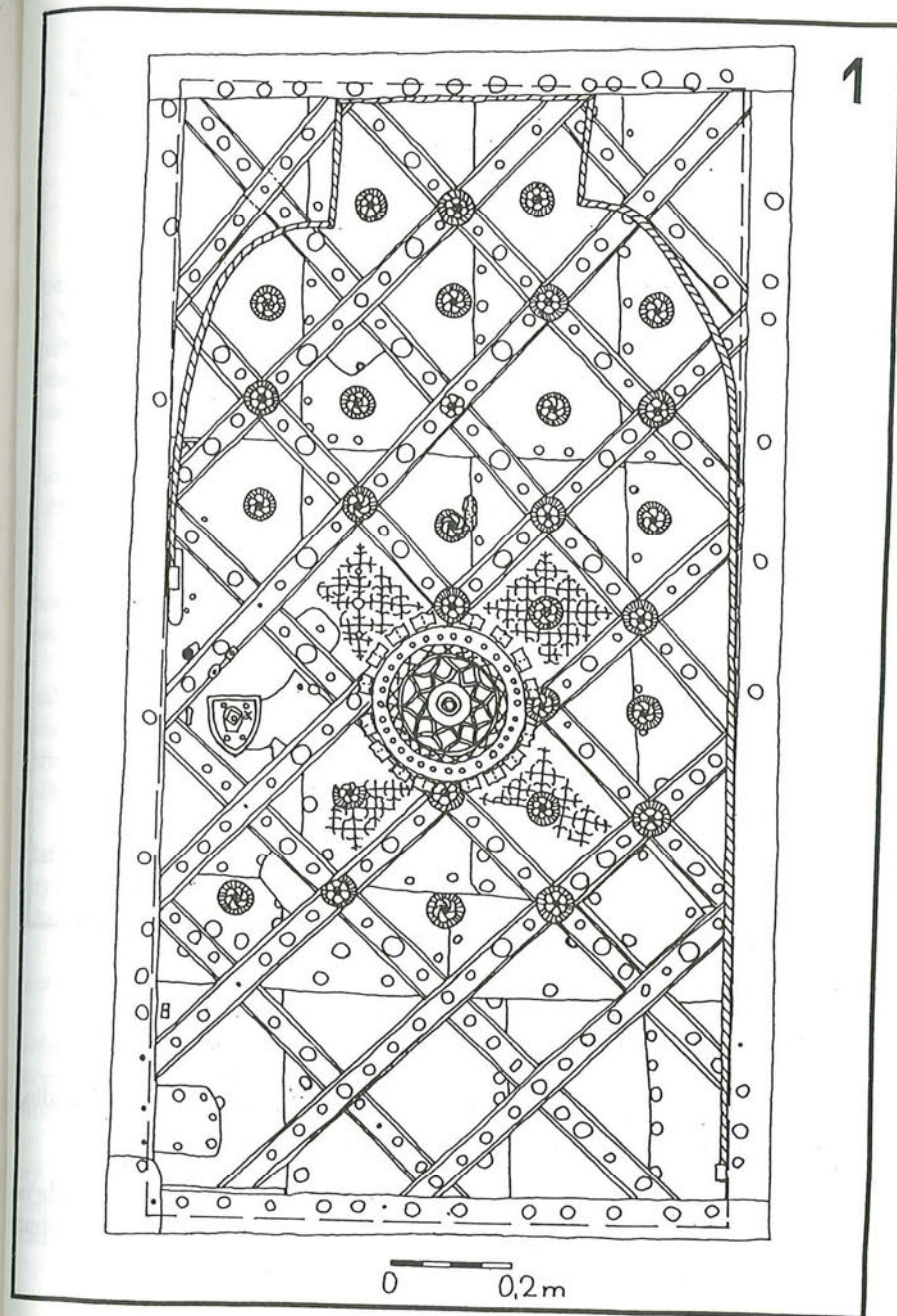
Tab. 2. Schématický náčrt hradu s /přibližným/ rozložením sond /přesné zaměření je uloženo u dokumentace výzkumu/. Popis: 1 - první brána; 2 - předhradí; 3 - příkop; 4 - věžovitá stavba; 5 - nádvoří; 6 - studna; 7 - vnitřní příkop; 8 - jádro hradu; 9 - vnější val; /Náčrt podle plánu Klubu přátel památek a přírody v Hradci Králové/. Číslování sond odpovídá textu.

čova /1481 - 88/ a po něm nejvyšší purkrabí Jan z Janovic a Petršpurka /1488 - 1495/ /Šimek a kol. 1989, 343/ výše uvedenou hypotézu jen podporuje. Při stavbě renesančního zámku, likvidující v letech 1560 - 67 téměř všechny konstrukce staršího hradu, bylo sledované dveřní křídlo nejspíše uloženo a posléze použito v nově stavěném farním kostele, snad již jako uzávěr sakristie, umístěné na severní straně presbytáře, kde se dodnes zachoval její otisk.

Literatura:

- Flesar, A. 1895: Historicko - archeologicko - statistický popis okresu opočenského, Hradec Králové.
- Horyna, M. 1979: Opočno - hřbitovní kostel Panny Marie - umělecko historické posouzení rekonstrukční koncepce. Strojopis SÚRPMO Praha.
- Slavík, J. 1993: Nálezová zpráva Opočno p. Orl. horami - kostel P. Marie - dveře sakristie, strojopis v archivu PÚ Pardubice.
- Šimek, T. a kol. 1989: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezku VI, Východní Čechy. Praha.
- Wirth, Z. 1902: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese vysokomýtském. Praha.

Jiří Slavík: An unknown blacksmith's work from the site of Opočno. The sacristy doorway on the once parochial church of Virgin Mary at Opočno, district of Rychnov-nad-Kněžnou, contains a remarkable and high-quality iron door made in the last two decades of 15th century in the course of rebuilding of the ancient Opočno castle into a more comfortable residence. The door must have been taken out of service in 1560-1567 and found new employment during building of the Virgin Mary church after 1598. It was set into its present position in the course of rebuilding of the church as a mausoleum of the Colloredo noble family in 1810.

GOTICKÝ KACHEL Z HRADU LICHNICE S ERBOVNÍM ZNAMENÍM MĚSTA CHRUDIMĚ

Zdeněk Hazlbauer

V Městském muzeu v Čáslavi se nachází rozsáhlá sbírka gotických a renesančních kachlů, jejíž početnou část tvoří pozdně gotické kachle z východočeského hradu Lichnice, okr. Chrudim. Tyto artefakty se do uvedeného muzea dostaly ve třicátých letech zásluhou místního vlastivědného pracovníka Ing. J. Friče, který v té době z pověření Klubu českých turistů vedl stavební záchranné práce na hradě. Podrobnosti viz: Z. Hazlbauer, 1991.

Z mnoha ikonograficky velmi zajímavých výrobků byl vybrán jeden, u něhož mimo dobře zpracovanou výtvarnou stránku reliéfu je možno vyvodit několik obecněji platných závěrů.

Popis kachle:

Jedná se o pozdně gotický komorový řádkový kachel s čelní vyhřívací stěnou prakticky čtvercového formátu o rozměrech 205 x 216 mm a úplným profilem vyhřívací komory.

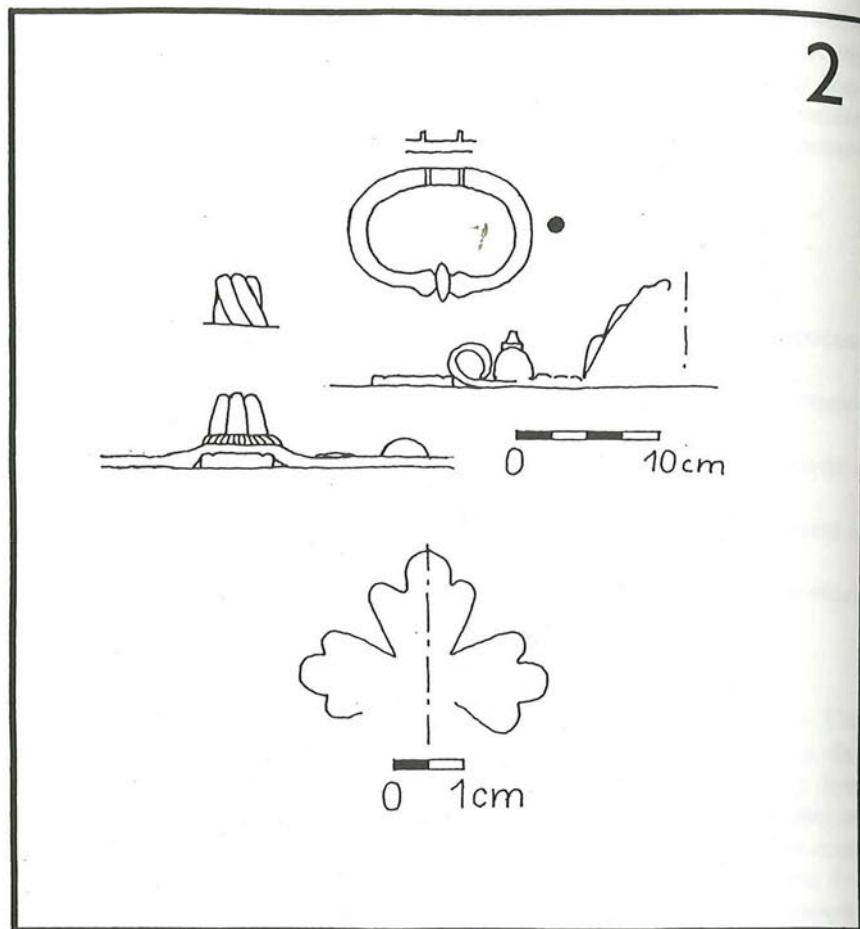
Základní ikonografický motiv tvoří jednoduchý, dole zašpičatělý a vpravo nahoře vykrojený erbovní štítek, nesoucí jako heraldický znak jednohlavou, korunovanou a vpravo hledící orlici s rozepjatými letkami. Okolo štítiku je do kruhu rozložený nápis v gotické minuskuli, zasazený do medailonu, ohraničeného z obou stran menšími kruhovými vývalky /obr. 1/.

Opis, jehož jednotlivá slova jsou navzájem oddělena úzkými, na okraj medailonu kolmými linkami a jehož začátek a konec označuje znamení ve tvaru stylizovaného kalicha, je možno celkem bez obtíží přečíst jako: erb /miesta/ chrudimie / dielal / toto / medek / ian.

Ve všech čtyřech rozích reliéfní plochy je základní motiv doplněn v pozdní gotice obvyklými výzdobnými motivy ve formě třílaločných šípatek.

Okrajová lišta, rámuující reliéf, je oboustranně zaoblená, čelní vyhřívací stěna má okrovou barvu různých odstínů a obsahuje slídová zrna. Komora je kónická o maximální hloubce 90 mm, na zevních plochách jejího pláště jsou hrubě formované záchytné šroubovice.

Vyhřívací otvor je kruhový, jeho okraj je zevně silně ovalený a nahoře rovný. V plášti komory jsou dva rozdílně tvarované a velké záchytné otvory. Zadní plocha čelní stěny je silně zakouřená, její část byla recentně překryta sádrou, nahoře i dole jsou zřetelné stopy po zvenčí prořezávaných záchytných

Obr. 2 - Opočno p. O. h. Details dveří sakristie kostela P. Marie. Klepadlo, profil středové puklice, růžice zakončení ozdobné mřížky.

◀ Obr. 1 - Opočno p. O. h. Dveře sakristie kostela P. Marie. Čárkovaně - obrys ostění, černé tečky - otvory po nýtech, tečkovaně - vylomený otvor. Ozdobné mřížky naznačeny schematicky.

otvorech. Keramická hmota má světlejší oranžové jádro a obsahuje drobné kamenky.

Kachel, který MM Čáslav eviduje pod ič. K 51 je podle své ikonografie, technologicko-výrobních známek a obdobných výrobků z jiných lokalit celkem spolehlivě datován do počátku 16. stol.

Rozbor ikonografie:

Z ikonologického hlediska je možno na kachli zjistit několik málo obvyklých znaků.

1/ Ústředním motivem je, jak jasně dokladuje opis, erbovní znamení města Chrudimě. V podstatě až na drobnou, ale důležitou výjimku, jak bude uvedeno dále, je tento erb, až na kachlích obvyklou zjednodušující stylizaci, podán shodně tak, jak je často popisován v heraldické literatuře: přemyslovská orlice s vyplazeným jazykem, hledící vpravo /Liška-Mucha 1979, 106 - 107, Čarek 1985, 171/. Stejným způsobem je znázorněna i na několika městských pečetích, z nichž nejstarší je z r. 1362, dále na staré chrudimské radnici a na jiných městských domech, podobně jako na znaku z r. 1536 na kruchtě kostela sv. Kateřiny /Čarek 1985, 171, zde i další četná literatura k vyobrazení chrudimského městského znaku/.

V uvedených publikacích i na dochovaných sfragistických i jiných materiálech je však orlice vždy znázorněna nekorunovaná. Naproti tomu na našem kachli, který má i několik dalších analogií v MM Čáslav /např. ič. K 66/, které jsou ale bez opisu, nese orlice jednoduchou korunu. Tím se tato kachlová ikonografie odlišuje od oficiálního městského znaku. Vzhledem k nepochybnosti, dokládáné opisem, že se skutečně jedná o městský znak Chrudimě, a to s relativně přesným datováním, je možno buď soudit, že hrnčír Medek si tento znak samovolně povýšil korunovací orlice, nebo naopak, že se jedná o skutečnou podobu znaku královského města, která byla používána počátkem 16. stol. a která byla zatím neznámá.

2/ Druhou zvláštností tohoto kachle je uvedení celého jména jeho původce. Podobná praxe je v české kamnářské produkci velmi vzácná. Prvním takovým nepochybným případem je publikovaný kachel z hradu Rabí, datovaný do 3. čtvrtiny 15. stol., na němž také do kruhu formovaný opis s hanlivým protipapežským textem je ukončen slovy: "tuto/formu/dielal/kubice" /Durdík-Holeček 1976/.

Na mnoha pozdně gotických římsových výžlabkových kachlích byla již dříve popisována četná do reliéfu organicky začleněná jména, psaná jak gotickými, tak renesančními písmeny jako WIDLACZEK, GICHA, PAPOUSSEK, FYULA, ZID aj. O smyslu těchto jmen byly vedeny četné diskuze, zda se jedná o objednatel kamen a tedy majitele lokality, nebo o výrobce prvotních reliéfů či hrnčírů. Teprve nedávno se podařilo srovnáním těchto nápisů u ana-

logických kachlů pražské proveniencence se jmény hrnčírů, uváděných v cechovních seznamech 1. poloviny 16. stol., je jednoznačně identifikovat jako jména výrobců těchto předmětů /Žegklitz 1987/.

Lichnický kachel je tedy dalším dokladem tohoto typu, liší se však od všech předchozích tím, že je zde uvedeno i křestní jméno hrnčíře. Podle hlavního ikonografického motivu lze se právem domnívat, že uvedený mistr Medek byl počátkem 16. stol. jedním z chrudimských řemeslníků.

Lze ještě dodat, že ve sbírce čáslavského muzea se nacházejí další kachle z hradu Lichnice s nápisem "Medek", umístěným na různá místa reliéfu. Jedná se jednak o řádkový kachel s motivem hráčů vrhcábů /Hazlbauer 1992, obr. 1: 3/, jednak o několik odlišných typů korunních římsových kachlů s cimbuřím a s neprořezávanými gotickými architektonickými prvky, kde nápis Medek je proveden jak v gotické minuskuli, tak i v renesanční majuskuli /Hazlbauer 1991, obr. 1: 1, 2/. V poslední době byly další odlišné kachle s nápisem "Medek" nalezeny i v kachlovém fondu OM Chrudim /Frolík 1992/.

3/ Existence zmíněných kachlů z hradu Lichnice signalizuje potřebu podrobnějšího studia, týkajícího se místa jejich vzniku, jejich instalace v lichnických hradních kamnech a konfrontaci obou míst jejich nynějšího uložení. Jak čáslavský, tak i chrudimský muzejní fond bude proto podroben podrobnému vyhodnocení s následnou publikací zjištěných okolností.

V čáslavském případě je cesta výrobků Chrudim - Lichnice - Čáslav na svém prvním úseku výsledkem zřejmě logického historického, tj. hospodářského a administrativního vztahu obou prvně jmenovaných lokalit. Naproti tomu přemístění části těchto materiálů do Čáslavi je výsledkem více méně náhodné shody okolností, při níž se dostaly nejen do jiného okresu, ale i kraje, tedy do regionu, který s vlastní lokalitou hradu měl málo společného. Jejich identifikace je v tomto případě ale spolehlivě dokázána dobovou Fričovou fotografií skříně s kachli, označenou jako "Lichnické nálezy", kde uvedené artefakty je možno spolehlivě rozpoznat.

Literatura:

- Čarek, J. 1985: Městské znaky v našich zemích. Praha.
Durdík, T. - Holeček, J. 1976: Signovaný kachel z hradu Rabí. AR XXVIII, 433-435.
Frolík, J. 1992: Reliéfní kachle se jménem "MEDEK" ve sbírkovém fondu OM Chrudim. Osobní sdělení.
Hazlbauer, Z. 1991: Sbírká historických kachlů v Městském muzeu v Čáslavi a její původ. Muz. a vlast. práce - ČSPS 26/99, 4/91, 218-224.

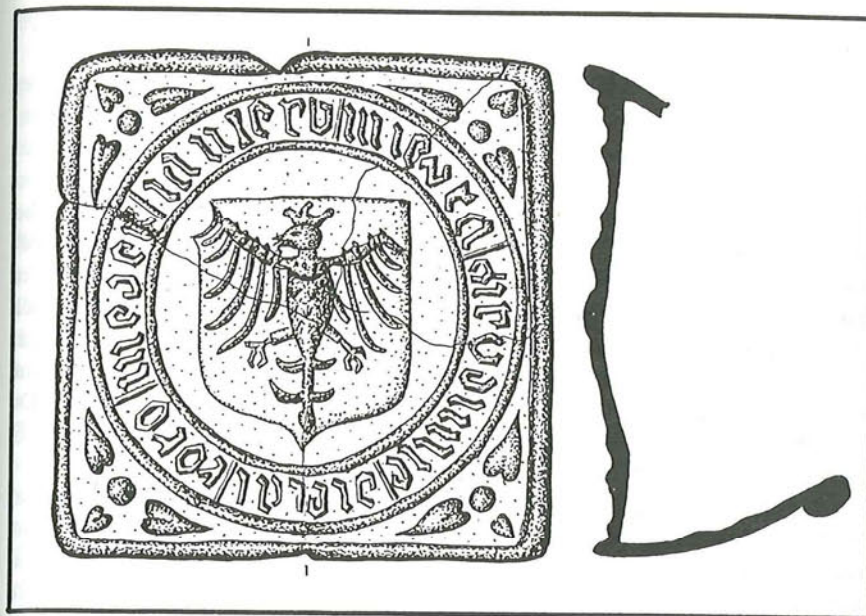
Hazlbauer, Z. 1992: Středověká hra vrhcáby ve světle dobových pramenů. Arch. histor. 17/92, 421-445.

Liška, K.- Mucha, L. 1979: Klíč k našim městům. Praha.

Žegklitz, J. 1987: Pozdně gotické kachle se jmény hrncářů. AR XXXIX, 655-671.

Z. Hazlbauer: A Gothic stove tile from the Lichnice castle with a coat-of-arms of the town of Chrudim. The numerous finds of historical stove tiles from the East Bohemian castle of Lichnice include a late Gothic carved item visibly differing from average contemporary stove-building products in its artistic finish. Its central motif is represented by a single-headed she-eagle, coat-of-arms of the nearby town of Chrudim, enclosed in a circular medallion with an inscription in Gothic characters in Czech which can be translated as "coat-of-arms of the town of Chrudim, Medek Jan made this". The highly unusual verbal identification of both the key motif and the stove tile's manufacturer thus illuminates the person of the builder of Lichnice-castle stove(s).

Rare tiles bearing names of their authors have been identified in Bohemia (Durdík-Holeček 1976; Žegklitz 1987) but this is the first case in which both the first name and the surname turn up. In addition to this, a larger quantity of tiles including at least seven various iconographical types displaying in various positions of their carved surfaces the name "MEDEK", or, in one case, only "MK", could be identified in the course of complementary investigations of stove tiles deposited at the Čáslav and Chrudim municipal museums. These belong to six various components of the crest moulding and to a single body tile. One of the local craftsmen active around 1500 can thus be shown to have signed his stove-tile products by his name in a unusually great number. In the Central European context of such activities, this phenomenon is unique and deserves further more detailed investigations.

Obr. 1: Hrad Lichnice, okr. Chrudim. Kachel s chrudimským městským znakem a opisem, identifikujícím jeho výrobce. Kresba: Z. Hazlbauer.

SOUBOR KERAMIKY Z HRADU LIPNICE

Pavel Rous

V roce 1991 byl předán z Památkového ústavu v Pardubicích do Okresního vlastivědného muzea v Havlíčkově Brodě početný soubor fragmentů středověké a raně novověké keramiky, pocházející z hradu Lipnice. Počátkem roku 1992 byla tato keramika přeložena z beden a pytlů do 33 kartonů (o rozměrech 30 x 25 x 40 cm). Mohla být přitom s ohledem na nálehavý termín přestěhování sbírkového fondu OVM vyříděna pouze tak, že byla zbavena poměrně silně příměsí amorfní keramické drtě, prachu, kamenů, uhlí a papírové hmoty. Do každého kartonu bylo uloženo cca 300 kusů fragmentů, odtud i odhad celkového množství 10 000 zlomků.

Převážnou část souboru, odhadem 90%, představují úlomky a části gotických až renesančních kachlů, zbytek tvoří úlomky středověkých až raně novověkých nádob. Ojedinelé se vyskytly železné hřebíky a fragmenty. Relativně výjimečné nálezy, učiněné při vyřídování byly uloženy samostatně. Šlo o kostěné obložení zdobené rytím (osově symetrický motiv trojčipého květu s lístky po stranách jeho stonku; vel. 3 x 4 cm), nodus poháru z nazelenalého skla, část z keramické plastiky (v lokti ohnutá celá paže v krátkém rukávu; žlutohnědá glazura; vel. 5 x 4 cm), dva zlomky loštické keramiky, železné kování (?), zlomek keramické dýmky, 2 keramická a 1 kamenné závaží. Podobně bylo vybráno 24 dílů nebo jejich fragmentů zčásti signovaných a zdobených keramických sklářských forem, rovnoměrně rozptýlených v popisovaném souboru. Podle charakteru vyrytých písmen je možno tyto formy zařadit ještě do 18. století.

Střepey (a ojedinelá torza) kachlů náležely naprostou většinou kachlům komorovým a s prořezávanou čelní stěnou. Registrovány byly i kachle nádobkové a římsově. Jen zřídka byly na kachlovém materiálu, z větší části neglazovaném, zahlédnuty stopy po slepování a evidenční čísla. Nápadné bylo mizivé zastoupení zlomků čelních stěn, zdobených figurálními reliéfy. Nechyběly přitom geometrické, vegetabilní a heraldické motivy. To odpovídá sdělení správce lipnického hradu p. J. Haitmana, podle nějž bylo asi před dvaceti lety z lipnického náleзовého souboru keramiky V. Pražákem (v literatuře bývá citována jeho dipl. práce na FF UK z r. 1974 o sbírce kachlů na lipnickém hradě) vyčleněno 400 ks kachlů, příp. jejich torz nebo úlomků, s čitelnými figurálními motivy. Tyto tzv. křížkované kachle jsou podle J. Haitmana stále ještě deponovány (pokud nejsou vystaveny nebo zapůjčeny) na lipnickém hradě a jsou

evidovány v příslušném inventáři.

Počátek sbírky kachlů na hradě Lipnici sahá do r. 1917, kdy je z hradního příkopu a destrukčních vrstev vykopával učitel O. Šikýř patrně v souvislosti se stavebně záchrannými akcemi na hradě (Herain 1919, 559). Zřejmě tyto kachle se na hradě připomínají ve dvacátých letech (Stuna 1925, 10), ale je zatím nejasné, zda se staly součástí následného početného souboru kachlů a jiné keramiky, který na hradě vytvářel od počátků třicátých let hradní správce Matěj Mendl (Flegl 1984, 219). Keramický materiál získával M. Mendl údajně až do r. 1952 při odstraňování sutí, a výkopy uvnitř i vně hradního areálu, třídil je, slepoval (Landsfeld 1959, 73) a částečně dokumentačně zajišťoval (předměty opatřoval lístky s označením data a místa nálezů). V souvislosti se vznikem hradního muzea v polovině třicátých let se jeho sbírkový fond rozšiřoval i o památky nejružnějšího druhu z Lipnice a okolí, uvádí se mj. lidová keramika (Flegl 1984, 219 - 220). V r. 1953 byl veškerý keramický materiál (snad kromě vystavených kusů - pozn. autora) uložen volně na velké hromadě v jedné hradní místnosti. V r. 1956 jej třídil a popisoval H. Landsfeld, jenž přitom postrádal náleзовé okolnosti (Landsfeld 1959, 73 - 74). Navíc není přesně známo, jak byla v převážné době své existence na hradě (tj. do počátku 80. let) keramika chráněna proti zcizení, nekontrolovanému zapůjčování nebo vyklizování. O kvantitativním úbytku střepey svědčí to, že v r. 1956 H. Landsfeld napočítal na lipnickém hradě "16.050 kachlů celistvých i ve zlomcích, a hrnčířských střepey" a to navíc "ve sklepení" ležely "neznámé hodnotné zlomky z Mendlových výkopů" (Landsfeld, tamtéž).

Z uvedeného vyplývá, že hodnota souboru fragmentů keramiky z někdejšího muzea na lipnickém hradě je dnes již značně snížena. Ale s ohledem na obecně známý význam lipnických kachlů může být tento soubor po znaleckém posouzení, roztřídění a odpovídající redukci ještě cenným pramenem poznatků.

Literatura:

- Flegl, M. 1984: Hrad Lipnice v dějinách památkové péče a muzejnictví, Muzejní a vlastivědná práce XXII, str. 215 - 226.
Herain, K. 1919: O hradu Lipnici, Topičův sborník literární a umělecký VI (1918 - 1919), str. 547 - 559.
Landsfeld, H. 1959: Keramické památky na hradě Lipnici, Vlastivědný sborník Vysočiny /oddíl věd společenských/ III, str. 73 - 84.
Stuna, S. 1925: Hrad Lipnice u Německého Brodu. Německý Brod.

P. Rous: A pottery group from the Lipnice castle. In 1991, the Antiquities Service Institute at Pardubice transferred to the District museum of Havlíčkův-Brod a group of pottery found at the castle of Lipnice. This includes especially fragments of Gothic- and Renaissance-style stove tiles, potsherds and others. The text also gives a short account of the origin of the Lipnice-castle collection.

VÝSTAVA "POČÁTKY OSÍDLENÍ VÝCHODNÍCH ČECH"

Jan Frolík

Od 18. května 1993 se můžeme v Museu východních Čech seznámit s velkolepou výstavou pod výše uvedeným názvem. Zároveň je nutno konstatovat, že pojetí výstavy je širší než by název naznačoval, protože v šedesáti jedné vitrině můžeme sledovat minulost východních Čech od paleolitického období až do počátku novověku (16. století).

Velmi hrubě je možno výstavu rozdělit na dvě části. Prvých 40 vitrin představuje "klasicky" pojatý přehled pravěkého vývoje východočeské oblasti od počátku až po období stěhování národů. Každé období či kultura je předvedeno ve výběru základních a typických předmětů, doplněno stručným textem a fotografiemi typických objektů z výzkumů královehradeckého muzea. Vystává tak před námi plastický obraz osídlení, kde jeho intenzitu naznačuje prostor (počet vitrin), který je vybranému období věnován. Výběr lokalit, z nichž exponáty pocházejí a fotografický doprovod jsou zároveň přehledem nejvýznamnějších archeologických výzkumů archeologického oddělení.

Druhá část výstavy (21 vitrina) od nejstarších Slovanů až po vrcholný středověk je pojata tematicky (např. nejstarší hradiště, počátky ražby mincí či vesnické osady 13. a 14. století), event. je některé téma předvedeno na příkladu jedné typické lokality (kláštery - Opatovice nad Labem) či archeologického výzkumu (Staré Mýto - zaniklé město). Výběr exponátů, textový a fotografický doprovod se neliší od první - "pravěké" - části výstavy.

Výstava "Počátky osídlení východních Čech" velmi zdařilým způsobem doplňuje zatím bohužel neexistující stálou archeologickou expozici východočeského pravěku a středověku. Zároveň si při její prohlídce uvědomíme, kolik práce vykonalo archeologické oddělení Museu východních Čech od roku 1959, kdy bylo založeno. Většina exponátů pochází z jeho výzkumné, především záchranné činnosti. Obohacena je některými klasickými exponáty, známými z literatury, které jsme neměli možnost dlouhou dobu vidět v originálu. Doplněním výstavy pro hlubší zájemce o problematiku je pohotově vydaná publikace dr. V. Vokolka "Počátky osídlení východních Čech", kterou můžeme chápat pro dobu konání výstavy jako průvodce její pravěkou částí, a pro budoucnost jako aktuální přehled pravěku východních Čech. Výstava bude otevřena ještě příští sezonu a lze si jen přát, aby se stala impulsem k realizaci trvalé archeologické expozice, kterou by museum takového významu jako v Hradci Králové nepochybně mělo mít.

Scénář výstavy napsali dr. Jiří Sigl a dr. Vít Vokolek, fotografie zhotovil M. Beněš, autorem výtvarné realizace je Zdenek Bláha.

J. Frolík: An exposition on the "Origins of settlement of Eastern Bohemia". An information on an exposition reviewing, in 61 glass cases, the settlement sequence of E Bohemia from prehistoric times up to the 16th post-Christian century. Most of the objects have been secured by salvage excavations of the Hradec-Králové Muzeum východních Čech (Museum of Eastern Bohemia) and they are supplemented by some renowned exhibits from the earlier collections of the museum. This exposition, which will remain open in 1994, has found an apt and brisk illumination in Dr. Vít Vokolek's book "Počátky osídlení východních Čech" (Origins of settlement of Eastern Bohemia). In the absence of a permanent archaeological exhibition, this exposition provides a most worthy substitute.

VÝSTAVA "HRADY A ZÁMKY PO 100 LETECH"

Jan Frolík

Výstavou, která se alespoň částečně zabývá tématem, blízkým také archeologii, byla výstava nazvaná "Hrady a zámky po 100 letech". Měla připomenout 150. výročí narození Augusta Sedláčka (1843-1926), autora monumentálních a dodnes nepřekonaných "Hradů, zámků a tvrzí království českého".

43 dvojic vyobrazení (vždy kombinace ilustrace ze Sedláčkových "Hradů..." a současné fotografie) poskytlo názorné srovnání stavu našich opevněných sídel před 100 lety a dnes. Původní vyobrazení jsou datována do let 1882-1900, autorem současných fotografií je ing. Ladislav Svoboda, pracovník Památkového ústavu v Pardubicích, který od roku 1979 pořizoval snímky většinou z téhož místa jako autor ilustrací ze Sedláčkových "Hradů...". Vzniklo tak velmi názorné, často však otřesné srovnání stavu třiceti jednoho feudálního sídla. Výběr zahrnuje velké dobře zachované hrady (Náchod, Kost), zříceniny, ponechané svému osudu (Žumberk), zříceniny v našem století upravované (Lichnice, Litice n. O.), ale i nevelké zámečky (Rosice u Chrasti). Právě stav řady zřícenin je i přesto, že byly upravovány, většinou výrazně horší. Značně postižena byla také kategorie malých zámků. Někdy se při průměrně dochované stavbě natolik změnilo okolí (Lomnice nad Popelkou), že vlastní stavba působí velmi zpustlým dojmem. Určitým odrazem památkového snažení jsou i dvě jiné lokality, a to bašta v Novém Městě nad Metují, vyhlížející velmi zdevastovaně po nedokončené rekonstrukci, nebo Vizmburk, pravděpodobně beznadějně chátrající po archeologickém výzkumu. Specifický osud by bylo možné doložit u každé lokality, výše uvedené snad pro ilustraci stačí. Nápad, realizovaný touto výstavou lze hodnotit jako mimořádně inspirující a autorovi fotografií jen popřát mnoho úspěchů při pokračování v této činnosti.

J. Frolík: "An exhibition and manor halls after one hundred years". This exhibition commemorates the hundred and fiftieth anniversary of the birth of the great castle historian of Bohemia, Mr. August Sedláček. Fortythree coupled panels with illustrations document the state of the castles and manor halls as depicted in Mr. Sedláček's chef-d'oeuvre one hundred years ago with that of the present time, as photographed by Ing. L. Svoboda.

USTAVUJÍCÍ SCHŮZE VÝCHODOČESKÉ POBOČKY ČESKÉ ARCHEOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

Jan Prostředník

Dne 16. října 1993 se konala ve velkém přednáškovém sále Muzea východních Čech v Hradci Králové ustavující schůze východočeské pobočky České archeologické společnosti za účasti jejího předsedy PhDr. Karla Sklenáře, CSc. ředitele Historického muzea NM v Praze. Pobočka byla vytvořena na základě jednohlasné volby všech zúčastněných /přítomno 42 osob/. Jejím předsedou byl zvolen PhDr. Vít Vokolek, archeolog MVČ v Hradci Králové, jednatelem mgr. Jan Prostředník, archeolog OMČR v Turnově.

Po ustanovení pobočky následoval blok přednášek, který zahájil dr. K. Sklenář příspěvkem o úloze východních Čech v české archeologii; připomněl působení B. Balbína, K. Bienera z Bienenberka, Fr. Peteru-Rohoznického, M. Lüssnera, L. Šnajdra, L. Domečky a mnoha dalších. Po úvodním příspěvku se slova ujali archeologové východočeských muzeí. Nejprve nás dr. V. Vokolek seznámil s výsledky výzkumu mikroregionu Choceňské kotliny, kde bylo v minulých letech zkoumáno slezskoplatěnické hradiště v Zárecké Lhotě, lužické pohřebiště a knížecí mohyla u Běstovic z nejmladšího období kultury lužické. Dále následovala zpráva J. Prostředníka o záchranných výzkumech na Staroměstském náměstí v Mladé Boleslavi, kde je zaznamenáno využití ostrožny v pozdním paleolitu, eneolitu, v nejmladším stupni k. lužické, v raném středověku /od pol. 10. stol./ a ve vrcholném středověku. Po té nás dr. Cejpová /OÚ Ústí nad Orlicí/ informovala o výzkumu na hradech Břečtejnu a Žampachu v letech 1992 - 93. T. Čurda /VČM Pardubice/ referoval o dozorovaných akcích a terénní prospekci na Pardubicku /např. plynovod Bezděkovem (laténský objekt), sondáže valového opevnění u Rabouně (15. - 16. stol.), stavba budovy dětské onkologie v Pardubičkách, kde byla zjištěna dosud neznámá kostelní stavba s pravouhlym závěrem ze 13. století a kostrový hřbitov/. E. Ulrychová /OM Jičín/ přednesla výčet záchranných akcí a terénních průzkumů ve Střelci /slezskoplatěnické sídliště/, v Prachovských skalách /průkop pro inženýrské síť/, v Ohavči /rozsáhlé neolitické sídliště/ i ve vlastním historickém jádru města Jičín /obytné objekty z 2. pol. 13. stol. a ze 16. stol./. Na závěr předvedla diapositivy z letecké prospekce v Českém ráji. Po krátké přestávce následovaly příspěvky dr. J. Kalfersta a dr. J. Sigla /pracovníků MVČ v Hradci Králové/. J. Kalferst nás seznámil se záchranným výzkumem při stavbě železniční vlečky ve Smiřicích - Zderazi, kde došlo ke zničení poslední části

polykulturního sídliště /neolit, popelnicová pole/. Dr. Sigl zhodnotil terénní akce MVČ týkající se záchrany památek z období raného a vrcholného středověku /slovanské hradiště Ostroměř - sezony 1989 a 1990, řez valem, smítní členění akropole /10. - 13. stol./; výzkum na Velkém náměstí v Hradci Králové v roce 1990 - lužická vrstva, horizont 11. a 12. stol., polozemnice z 13. stol., Semtěš - středověký hrádek 13. - 14. stol., Lichnice - zjišťovací výzkum na hradě/. Na závěr dr. K. Sklenář zhodnotil situaci okolo přípravy nového památkového zákona. Po skončení přednáškového bloku si účastníci shromáždění prohlédli výstavu "Počátky osídlení východních Čech" věnovanou výsledkům činnosti pracovníků archeologického oddělení MVČ v Hradci Králové.

J. Prostředník: A founding convention of the East Bohemian branch of the "Česká archeologická společnost" (Bohemian archaeological society). An information on a meeting of the BAS members held on 16 October 1993 in which the E Bohemian branch of this Society was founded. In the course of the meeting, Dr. K. Sklenář read a lecture on the role played by E Bohemia in Bohemian archaeology. Archaeologists from E Bohemian museums gave informations on their fieldwork. Dr. V. Vokolek was elected President of the branch and Mgr. J. Prostředník its Manager.

O B S A H:

J. Kalferst, J. Sigl, V. Vokolek: Archeologické přírůstky muzea v Hradci Králové v roce 1992	5
V. Vokolek, D. Vích: Archeologické nálezy na katastru Dolní a Horní Sloupnice /okr. Ústí n. Orł./	20
J. Prostředník: Zpráva o archeologických akcích Okresního muzea Českého ráje v Turnově za rok 1992	29
E. Ulrychová: Archeologické akce a nálezy v letech 1990 až 1992 na Jičínsku	36
M. Beková: Akce a nálezy muzea v Rychnově nad Kněžnou za léta 1990 - 1992	47
V. Vokolek: Výzkum lužického hradiště v Běstovicích	49
V. Vokolek: Lužické pohřebiště v Běstovicích.	54
V. Vokolek: Archeologické nálezy při stavbě čistící stanice ve Vysokém Mýtě	60
J. Prostředník: Záchranný výzkum v Turnově na Mariánském náměstí	69
J. Frolík, J. Sigl: Archeologický výzkum v Břetislavově ulici a na Žižkově náměstí v Chrudimi	80
L. Hrdlička, S. Vencl: Stopy osídlení 13. století v obci Sopotnice (okr. Ústí n. Orlicí)	87
M. Cejpková, J. Sigl, V. Wolf: Archeologický výzkum hrádku Břečtejn u Vlčic (okr. Trutnov)	93
J. Kalferst: Zjišťovací výzkum na hradě Rotemberku, k. ú. Habřina /okr. Hradec Králové/	100
J. Slavík: Neznámé kovářské dílo z Opočna	107
Z. Hazlbauer: Gotický kachel z hradu Lichnice s erbovním znamením města Chrudimě	111
P. Rous: Soubor keramiky z hradu Lipnice	116
J. Frolík: Výstava "Počátky osídlení východních Čech"	119
J. Frolík: Výstava "Hrady a zámky po 100 letech"	121
J. Prostředník: Ustavující schůze východočeské pobočky České archeologické společnosti	122

Do tohoto čísla přispěli:

PhDr. Martina BEKOVÁ, OMOH Rychnov nad Kněžnou

PhDr. Miroslava CEJPOVÁ, Okresní úřad Ústí nad Orlicí

PhDr. Jan FROLÍK, CSc., ARÚ AVČR Praha

MUDr. Zdeněk HAZLBAUER, Praha

PhDr. Ladislav HRDLIČKA, ARÚ AVČR Praha

PhDr. Jiří KALFERST, MVČ Hradec Králové

Mgr. Jan PROSTŘEDNÍK, OMČR Turnov

PhDr. Pavel ROUS, OVM Havlíčkův Brod

PhDr. Jiří SIGL, MVČ Hradec Králové

ing. Jiří SLAVÍK, Památkový ústav Pardubice

Prom. hist. Eva ULRYCHOVÁ, Okresní muzeum a galerie Jičín

PhDr. Slavomil VENCL, CSc., ARÚ AVČR Praha

David VÍCH, Dolní Sloupnice

PhDr. Vít VOKOLEK, MVČ Hradec Králové

doc. PhDr. Vladimír WOLF, Vysoká škola pedagogická Hradec Králové

Překlad do angličtiny:

PhDr. Petr CHARVÁT, CSc., Orientální ústav Praha

ZPRAVODAJ MUZEA V HRADCI KRÁLOVÉ Č. 19 - 1993

Vydává Muzeum východních Čech v Hradci Králové.
Toto číslo vychází s finanční podporou Okresních úřadů
v Pardubicích, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, Hradci Králové,
Jičíně a Trutnově.

Odpovědný redaktor: RNDr. Petr Rybář

Připravil: PhDr. Jiří Šigl

Grafická úprava: Zdenek Bláha

Technická spolupráce: Ilona Razimová

Náklad - 500 výtisků /pouze pro interní potřebu/

Hradec Králové 1993

Tisk: ALDIS Hradec Králové

Adresa redakce:

Muzeum východních Čech, Eliščino nábř. 465
500 39 Hradec Králové, tel. 049/23416 a 23417